

To'on yó'o kían nì taa San Juan, ña ká'an sa'a Jesús

Nì nduu na kúú to'on iin ñayuu

¹ Sa daá ió va na kúú to'on, dá nì kasá'á sa'a ñayuu, ta na kúú to'on yó'o sa daá ió va na xí'ín Ndios, ta sa daá kúú vá ná Ndios.

² Ta ndá mií sa'a, sa daá ió va na yó'o xí'ín Ndios.

³ Ta xí'ín ndá'a mií ná nì kava'a Ndios ndidaá tá'an ña'a. Chì tá koó ná, ta kúú ni iin tó'on ta'on ña'a ió ñayuu yó'o o kóo, ní kúú.

⁴ Ta mií ná kedaá xí'ín ndidaá tá'an ña'a, dá takían, ta noón kúú na dátoon ñaxintóni ñayuu.

⁵ Ta noón kúú na dátoon noo ín naá, ta va'ará ín naá nda'o, ko kándéé ta'an vaan xí'ín ná.

⁶ Ta mií Ndios nì tanda'á iin taa naní Juan nì kii na,

⁷ ña kì'o na kuendá sa'a mií na dátoon noo ñayuu, dá ná kandísa ñaá ndidaá ñayuu kee Juan.

⁸ Tído o duú mií Juan kúú na dátoon noo ñayuu, sava'a iin na kì'o kuendá sa'a vá ná kúú Juan.

⁹ Ta na miían ndaa kuiti dátoon noo ñayuu kúú na nì kii ñayuu yó'o.

¹⁰ Nì sa io na ñayuu yó'o, ta va'ará xí'ín ndá'a mií ná nì kava'a Ndios ñayuu yó'o, tído ko ní nákonì ta'on ñaá na ndéi ñayuu yó'o ndá yoo kúú ná.

¹¹ Ta nì kii na nì sa io na tein na ñoo mií ná, tído ko ní natiin va'a ñaá ná.

¹² Tído ndi ndáa mií vá na nì natiin va'a ñaá, ta nì kandísa ñaá ná, noón kúú na nì nì'i ña kakuu na de'e Ndios nì kee na.

13 Ta kóú ná de'e Ndios sa'á ña ñi kixi na tein ñi iin taa, ta kóú ná de'e Ndios sa'á ña ñi ñaki'in tá'an taa xí'ín ñadi'í ra, ta kóú ná de'e Ndios sa'á ña kátoó ñayuu kande'i de'e na. Di'a kóú ná de'e Ndios, chi k'i'o dión kóni mií Ndios.

14 Ta mií na kóú to'on yó'o ñi nduu iin ñayuu, ta ñi sa io na tein yó, ta ñi xini xí'ín noó ndu ña ká'ano nda'o choon kómí ná, ta choon kómí ná ná'a ña iin tó'ón mií ná kóú de'e Ndios. Ta ñi chití ná xí'ín ña kú'u ini na sa'a yo, ta ñi chití ta'aní na xí'ín ña ndaa.

15 Ta ñi xi'o Juan kuendá sa'a ná, chi di'a ñi kaa na:

—Ñi ka'in sa'á na yó'o tá ñi ka'in xí'ín ndó ña mií na vei satá yú'u kóú na ndáya'i cháa ka o duú yu'u. Chi sa daá ió va na o duú yu'u —kaá Juan.

16 Ta sa'á ña kómí ná choon ká'ano yó'o, sa'á ñoó ndidaá vá yó ní'i iin ña maní ká'ano cháa ka noó ña maní ñi sa io mií noó.

17 Chi xí'ín ndá'a Moisés ñi kemáni Ndios ley na noo yo, tído noo Jesucristo ñi ñatiin yó ña maní xí'ín ña ndaa.

18 Ñi iin tó'ón ta'on ñayuu kó ní xini ndí káa Ndios, tído iin tó'ón diñi de'e na, na ió nduú xí'ín tatá Ndios, noón kóú na ñi kii ñi na'a ñaá ná noo yo.

Di'a kua'an ña ñi ka'an Juan, na dákode ndúta ñayuu

19 Tá'an ña yó'o kóú kuendá ñi xi'o Juan, chi ta Israel né'e choon ñoo Jerusalén ñi tanda'á rá ta duti xí'ín ta levita ñi sa'an ra ñi ndato'ón rá Juan ndá yoo kóú ná, ta di'a ñi kaa ra xí'ín ná:

—¿Ndá yoo kóú mií ní?

²⁰ Dá n̄i ka'an ndaa Juan ndá yoo kúú ná. Ta ni ña'a ta'on k̄o ní chíde'é na, di'a n̄i xi'o ndaa na kuendá, chí kaá na:

—K̄o kúú ta'on yu'u na kúú Cristo, na dákaki ñaa.

²¹ Dá n̄i ndato'ón tuku ñaa rá:

—¿Ndá yoo kúú ní, tá dáá? ¿Á profeta Elías kúú ní?

Dá n̄i kaa na:

—K̄oó, k̄o ta'ón ñaa kúú yu'u.

—¿Á mií ní kúú profeta, na n̄i kaa Ndios tanda'á ná kasaa noo ndú'u? —kaá ra.

Dá n̄i kaa na:

—K̄oó, k̄o ta'ón ñaa kúú yu'u.

²² Dá n̄i kaa ra xí'ín ná:

—¿Ndá yoo kúú ní, tá dáá? Ka'an ní xí'ín ndú, dá ni'i ndú ndi koo kasto'on ndu xí'ín ra n̄i tanda'á ñaa vei ndu. ¿Ndi kaá ní sa'a mií ní?

²³ Dá n̄i kaa na xí'ín rá:

—Yu'u kúú na káyu'ú noo kúú yukú ichi: “Konó ndó iin ichi ndaa noo na kúú sato'o yo” —tato'on n̄i kaa profeta Isaías.

²⁴ Ta ta ñoó kúú ra n̄i tanda'á ta fariseo n̄i sa'an ra,

²⁵ ta n̄i ndato'ón rá Juan, ta kaá tuku ra xí'ín ná:

—¿Ndiva'a dákodo ndúta ní ñayuu tá k̄o kúú ní na kúú Cristo, o profeta Elías o mií profeta n̄i kaa Ndios tanda'á ná kii, tá dáá?

²⁶ Dá n̄i kaa na xí'ín rá:

—Yu'u kúú ra dákodo ndúta ñayuu xí'ín takují va, tído tein mií ndó xionoo iin ka na k̄o ná'á ndó.

²⁷ Ta noón kúú na vei satá yú'u, ta ndaya'i cháá ka na o duú yu'u, sa'á ñoó ni yó'o ndisa ná k̄o kánian ndaxí yu'u —kaá na.

28 Ndidaá ña yó'o ñi kuu ñoo naní Betábara noo kúú iin ka xoo yuta Jordán noo sa xionoo Juan sa dakódo ndúta ná ñayuu.

Jesús kúú léko ñi kii noo mií Ndios

29 Tá ñi kasandaá iin ka kuu, dá ñi xini Juan ña vei Jesús, dá ñi kaa na:

—Kande'é ndó, na vei káa kúú léko mií Ndios, na díta kuachi kómí ñayuu noo Ndios.

30 Ta na káa kúú na sa xi'o yu'u kuendá sa'a noo iin rá iin ndó, dá chi ñi kaai xí'ín ndó ña sata yú'u vei iin ka na, ta ndáya'i cháa ka na o duú yu'u, dá chi sa daá ió va na o duú yu'u.

31 Ta ni yu'u ko ní sá na'á ndá yoo kúú ná, tído ñi kasáai dákodo ndútaí ñayuu, dá kana'á ñaá na Israel —kaá na.

32 Ta ñi xi'o ta'ani Juan kuendá sa'á ña ñi xini na, ta kaá na:

—Ñi xini ñi noo Espíritu ñi Ndios nda induú káa, ta káa na tát'on ki'o káa iin paloma, dión káa na ñi noo na ñi sa io kuií na xí'ín Jesús.

33 Ko ní sá na'á ta'on yu'u ndá yoo kúú ná, tído di'a ñi kaa mií na ñi tanda'á yu'u vei dákodo ndútaí ñayuu xí'ín takuií: “Tá ñi xinon ñi noo Espíritu ñi sata iin ta, ta ñi kandoo na ió kuií na xí'ín ná, noón kúú na dákodo ndúta ñayuu xí'ín Espíritu ñi.”

34 Ta ndidaá ña yó'o ñi xini, sa'á ñoó xí'oi kuendá ña miían ndaa kuiti na káa kúú de'e Ndios —kaá na.

Di'a ñi kuu tá ñi kasá'á kana Jesús ta kanoo xí'ín ná

35 Iin ka kuu, dá nákaa Juan xí'ín uu ta xionoo xí'ín ná.

36 Dá n̄i xini n̄a Jesús yá'a ná kua'an n̄a ñoó, dá n̄i kaa n̄a xí'ín t̄aa ñoó:

—Kana'á ndó ñ̄a t̄aa káa kúú léko mií Ndios.

37 Tá n̄i seídó'o ndi nduú t̄aa xíonoo xí'ín Juan ñ̄a n̄i ka'an n̄a sa'a Jesús, dá n̄i kee ra tákuei ra Jesús kua'an r̄a.

38 Dá n̄i n̄andió koo Jesús n̄i sa nde'é ná t̄aa ñoó, ch̄i n̄i xini n̄a ñ̄a tákuei ñ̄aá rá vei ra. Dá n̄i kaa n̄a xí'ín rá:

—¿Á ndá ñ̄a'a kóni ndo?

Dá n̄i kaa r̄a xí'ín ná:

—Rabí, ¿ndeí kúú ve'e ní? —kaá r̄a. (Rabí kóni kaa maestro.)

39 Dá n̄i kaa n̄a xí'ín rá:

—Nakíi ndo ná ko'o, dá koni ndo —kaá n̄a.

Dá n̄i sa'an r̄a xí'ín ná, dá n̄i xini r̄a noo ió n̄a. Dá n̄i kandoo ra n̄i sa ndei ra xí'ín ná sakuaá dáá ñoó, dá ch̄i sa k̄a komi sa'ini kíán.

40 Ta Andrés, t̄a kúú ñ̄ani Simón Pedro, nákaa tein ndi nduú t̄aa n̄i seídó'o ñ̄a n̄i ka'an Juan ñoó, ta n̄i sarkuei ra sata Jesús kua'an r̄a.

41 Dá n̄i kee Andrés kua'an r̄a. Dá tá n̄i n̄an'íj rá ñ̄ani r̄a Simón, dá n̄i kaa r̄a xí'ín rá:

—N̄i n̄aki'in tá'an ndu xí'ín n̄a kúú Mesías —kaá r̄a. (To'on yó'o kóni kaa Cristo, n̄a dákaiki ñ̄aá.)

42 Dá ndáka ñ̄aá rá n̄i kasáa r̄a noo Jesús. Dá n̄i sa nde'é ñ̄aá Jesús, dá n̄i kaa n̄a xí'ín rá:

—Yo'ó kúú Simón, de'e Jonás, tído viti nda Cefas kananón —kaá n̄a. (To'on yó'o kóni kaa Pedro.)

Dì'a n̄i kuu tá n̄i kana Jesús Felipe xí'ín Natanael ñ̄a kanoo ra xí'ín ná

⁴³ Iin ka kuꝯ ñoo, dá n̄i chikaa ini Jesús ko'on na chí kuendá Galilea di'a. Dá n̄i n̄aki'in tá'an na xí'in iin ta naní Felipe, dá n̄i kaa na xí'in rá:

—Nakíj, kanooón xí'in yu'u.

⁴⁴ Ta Betsaida kúú ñoo Felipe ñoo, ta ñoo ta'ani kúú ñoo Andrés xí'in Pedro.

⁴⁵ Dá n̄i naní'i tá'an Felipe xí'in ra naní Natanael, dá n̄i kaa ra xí'in rá:

—N̄i naní'i ndu'u na kasaa dákaiki ñaa táto'on ká'an ley Moisés xí'in ña n̄i taa profeta. Ta na yó'o naní Jesús, na kúú de'e José, na ñoo Nazaret.

⁴⁶ Dá n̄i kaa Natanael xí'in Felipe:

—¿Á ndaa ña va'a kana ñoo Nazaret, ká'an yo'ó?

Dá n̄i kaa Felipe xí'in rá:

—Nakíj ná ko'o, dá konon.

⁴⁷ Dá tá n̄i xini Jesús ña n̄i kuyati ta naní Natanael ñoo vei ra, dá n̄i kaa na:

—Kana'á ndó, yó'o vei iin ra miian ndaa kuiti kúú ta Israel, ta kúú rá iin ta ndaa.

⁴⁸ Dá n̄i kaa ra xí'in Jesús:

—¿Ndí n̄i kee ní ná'á ní yu'u?

Dá n̄i kaa Jesús xí'in rá:

—Nda rá ko ña'á naki'in tá'an Felipe xaan xí'ón, nda daá vá n̄i xini ióon sa'a iin taño'ó.

⁴⁹ Dá n̄i kaa Natanael ñoo xí'in Jesús:

—Maestro, miian ndaa mií ní kúú de'e Ndios, ta mií ní kúú rey noó na Israel.

⁵⁰ Dá n̄i kaa Jesús xí'in rá:

—¿Á kándisón ña dión kían sa'á ña n̄i ka'in xí'ón ña n̄i xini ióon sa'a iin taño'ó? Ña ná'ano cháa ka kían ko'on konon kee yu'u o duú ña n̄i xinon viti.

⁵¹ Dá n̄i kaa ta'ani na xí'in rá:

—Miian ndaa ká'in xí'ón ña viti chí noo konon kanonó induú káa, ta konon noo ángel kii na noó na ni nduu ta ñayuu yó'o, ta konon nana na no'o na induú.

2

Di'a ni kuu tá ni sa io iin víko tánda'a ñoo Caná

¹ Dá tá ni ya'a oní kuu, dá ni sa io iin víko tánda'a ñoo Caná, ña nákaa chí kuendá Galilea, ta ñoo nákaa naná Jesús.

² Ta ni kana ta'ani na Jesús ña kían ko'on na víko ñoo xí'in ta xionoo xí'in ná.

³ Ta tein ndéi na noo ió víko ñoo, kúu ni ndi'i vino, dá ni kaa naná Jesús xí'in ná:

—Ni ndi'i va vino na.

⁴ Dá ni kaa Jesús:

—¿Ndiva'a ká'an ní dión xí'in yu'u, naná? Chì kámani vá kasandaá hora na'a yu'u choon kómíi noó ñayuu.

⁵ Dá ni kaa naná na xí'in ta dánduu vino ñoo:

—Koo ini ndo kee ndó ndi ndáa mií ña'a xíka de'i noo ndo.

⁶ Ta ñoo ndíta iño kidi yuu noo kaño'o takuúí, ña kéchóon na Israel ndúvii ná mií ná noo Ndios. Ta keta ini iin iian sá ño'o táto'on uu o oní yoo ná'ano takuúí.

⁷ Dá ni kaa Jesús xí'in ta dánduu ñoo:

—Kua'an ndo dákútí ndó kidi yuu káa xí'in takuúí.

Dá ni sa'an ra ni dákútí kwei raan xí'in takuúí.

⁸ Ni ndi'i, dá ni kaa na xí'in rá:

—Taó ndo cháá rá viti, ta kua'an ndo ki'o ndó ra noó ta ká'an víko yó'o.

Dá n̄i x̄i'o ra takūií ñoó noō ta ká'an v̄iko ñoó.

⁹ Dá n̄i x̄irndodó rá takūií n̄i nduu vino ñoó, tído k̄o ná'á rá ndeí n̄i kee rá. Ta ná'á vá ta dánduu ñoó ñ̄a takūií ño'o ini kidi ñoó vá kúú rá. Dá n̄i kana ta ká'an v̄iko ñoó ta kúú ton̄o ñoó,

¹⁰ dá n̄i kaa ra x̄i'ín rá:

—Ndeí kúú mií vá noō ió v̄iko, dinñó'ó ka x̄i'o ra vino va'a noō na n̄i kana ra, dá tá sa n̄i kuu kua'a x̄i'i na, dá kásá'á rá dánduu ra vino ñoó. Tído mií ní n̄i sa ne'e va'a ní vino va'a yó'o, dá dánduu ní ra nda noo ndí'í —kaá ra.

¹¹ Ñ̄a yó'o kúú ñ̄a ká'ano mií noō n̄i kee Jesús. Ta ñoó noō n̄i kee naan naní Caná, ñ̄a nákaa chí kuendá Galilea di'a. Ta k̄i'o dión n̄i na'a na mií ná ñ̄a ká'ano nda'o choon né'e na, ta kúú n̄i kasá'á kándéé cháá ka iní ñ̄aá ta x̄ionoo x̄i'ín ná.

¹² N̄i ndi'i daá, dá n̄i nax̄ino na ñoó Capernaum x̄i'ín naná na x̄i'ín ñani na x̄i'ín ta x̄ionoo x̄i'ín ná, ta k̄o ní sá ndeí na'á ta'on na ñoó ñoó.

Di'a n̄i kuu tá n̄i tax̄i Jesús ta náka'án nda'i kua'an ra sata vé'e ño'o ká'ano

¹³ Ta sa n̄i kuyati v̄iko pascua, ñ̄a kéká'ano na Israel, sa'á ñoó n̄i naki'in Jesús konana na kua'an na ñoó Jerusalén.

¹⁴ Tá n̄i saa na, dá n̄i ku'u na yé'é ño'o ká'ano, kúú n̄i x̄ini na ndeí ta d̄ikó chee, ta dao ka ra d̄ikó léko, ta dao ka ra d̄ikó paloma, ta dao ka ra ndeí nádaon di'ón.

¹⁵ Dá n̄i kava'a na iin chirrión x̄i'ín yó'o, dá n̄i kasá'á ná taó ndí'i na ndidaá ta ñoó x̄i'ín léko, x̄i'ín chee ñoó kua'an ri sata vé'e, ta n̄i sata ni'ini na di'ón nádaon dao ka ta ñoó, ta n̄i d̄andió kao na mesa ra;

¹⁶ dá n̄i kaa na x̄i'ín ta d̄ikó paloma ñoó:

—Taó ndó ndidaá ña'a xaan, ta o sa kée ndó ve'e tatái kakuuan iin ve'e noo kúya'i ña'a.

¹⁷ Dá n̄i ndusaa ini ta xíonoo xí'ín ná ña ká'an tuti īi Ndios di'a: “Ío ña kuui sa'á ña ndó'i sa'a ve'e ní.”

¹⁸ Dá n̄i kaa ta né'e choon noo na Israel xí'ín ná:

—¿Ndí k̄ián ká'ano na'a ní noo ndú'u, dá ná kandía ndu'u ña ió choon noo ndá'a ní kee ní ña yó'o?

¹⁹ Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Va'ará ná dákoon ndó ve'e ño'o yó'o, tído t̄ixi on̄i kuu, kúu sa nachikani tuku vei ña.

²⁰ Dá n̄i kaa ra xí'ín ná:

—Uu diko iño toon kuia n̄i kava'a ve'e ño'o yó'o; ta, ¿ndiva'a ká'an ní ña t̄ixi on̄i kuu sa nachikani tuku nían? —kaá ra.

²¹ Tído ve'e ño'o n̄i ka'an na sa'a kúu yikí koño na.

²² Ta nda kuu n̄i nataki na, dá n̄i ndisaa ini ta xíonoo xí'ín ná ña n̄i ka'an na dión, ta n̄i kandisa ra noo ká'an tuti īi Ndios sa'a ná, ta n̄i kandisa ta'ani ra ña n̄i ka'an mií ná.

Ná'a Jesús táto'on kúu níō iin rá iin yó

²³ Ta xian nani nákaa Jesús ñoo Jerusalén ñoo tein kuu víko pascua ñoo, kua'á nda'o ñayuu n̄i kandisa ñaá sa'á ndidaá ña ná'ano n̄i kee na noo ná.

²⁴ Tído ko ní kándisa Jesús ña miían ndaa n̄i kandisa ñaá ñayuu ñoo, dá ch̄i sa ná'á vá ná táto'on k̄i'o kúu níō iin rá iin na,

²⁵ ta ko xínñó'ó ta'on na ni iin tó'ón ñayuu, dá k̄i'o na kuendá sa'a iin rá iin ñayuu, dá ch̄i ná'á vá ná táto'on k̄i'o kúu níō ná.

3

Ká'an Jesús xí'in iin taa naní Nicodemo ña kánian nakaki saá yo

¹ Ió iin tã fariseo naní Nicodemo, ta né'e ra choon ká'ano noo tã Israel.

² Dá nì sa'an rã iin sakuaá noo ió Jesús, dá nì kaa rã xí'in ná:

—Maestro, ná'á ndu'u ña nì tanda'á Ndios mií ní vei ní kakuu ní iin na dána'a noo ndu, dá chi kée ní ña ná'ano, ta ni iin ñayuu ko kándeé kee ña ná'ano tá ko ió Ndios xí'in ná.

³ Dá nì kaa Jesús xí'in rá:

—Miian ndaa ná ka'in xí'in ní ña tá ná o nákaki saá ñayuu, dá kían o koní ta'on na ndu'u na tixi ndá'a Ndios.

⁴ Dá nì kaa Nicodemo xí'in ná:

—¿Ndi koo nakaki saá tuku iin taa sa nì kuyatá? ¿Á kuu ndu'u tuku ra tji naná rã, dá nakaki saá rã?

⁵ Dá nì kaa Jesús xí'in rá:

—Miian ndaa ná ka'in xí'in ní ña tá nì kaki oon ñayuu xí'in takuúí, ta ko ní nákaki saá na kee Espíritu ij Ndios, dá kían o koní ta'on na ndu'u na tixi ndá'a Ndios.

⁶ Dá chi ñayuu nì kaki oon ñayuú yó'o, kuendá ñayuú yó'o va kúu ná. Tído na káki saá kée Espíritu ij, noón kúu kuendá mií Espíritu ij.

⁷ Ta ná dá'a ni naá téi ini ní koni ní ña ká'in xí'in ní ña kánian nakaki saá ní.

⁸ Chi kían táto'on kúu tachi, dá chi xoo di'a xoo di'a kanaan, ta seídó'o yó kanaan, tído ko ná'á ta'on yó ndeí nì kixian, ta ndeí kua'an. Kì'o dión kúuán xí'in ñayuu nì nakaki saá nì kee Espíritu ij.

⁹ Dá nì kaa Nicodemo:

—¿Ndi kuu, dá koo di'a?

¹⁰ Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Mií ní kúú iin maestro noó na Israel. Ta, ¿ndiva'a kō kándaḡ ini ní ndi dándáki to'on n̄i ka'in xí'ín ní?

¹¹ Miíḡan ndaa kuiti ná ka'in xí'ín ní ña ká'an ndu xí'ín ñayuu sa'á ña ná'á ndú, xí'ín sa'á ña n̄i xini xí'ín noo ndú. Ta xí'o ndu kuendá sa'á ña yó'o va, tído kō kóni ta'on ndo'ó natiin ndó to'on, ña xí'o ndu kuendá sa'a.

¹² Ká'in xí'ín ní sa'á ña'a ió ñayuú yó'o va, tído kō kándisa ta'on nían. ¿Ndi koo ka ví kandisa ní tá ná ka'in xí'ín ní sa'á ña'a ió induú noo ió Ndios?

¹³ Dá ch̄i ni iin tó'ón ñayuu kō ní káa ko'on induú. Sava'a na n̄i kaa kúú na n̄i noo n̄i kasáa. Ta na yó'o kúú na n̄i nduu taḡ ñayuú yó'o, dá ch̄i mií ná kúú na n̄i sa io induú.

¹⁴ Táto'on k̄i'o n̄i chirkaa Moisés iin koo n̄i kava'a xí'ín kaa kuáan yukú ichí ñoó, k̄i'o dión ta'ani kánian karkaa na n̄i nduu taḡ ñayuú yó'o kee ñayuu,

¹⁵ dá kíḡan ndi ndáa mií vá ñayuu ná kandeé ini ñaá, ni iin kuḡ ta'ón o kuḡ na, di'a koni na kataki chíchí ná.

K̄i'o di'a kóni Ndios na ndéi ñayuú yó'o

¹⁶ 'Ch̄i sa'á ña kú'u nda'o ini Ndios sa'á ñayuu ndéi iin ní kúú ñayuú, sa'á ñoó n̄i x̄i'o na iin tó'ón diḡi de'e na n̄i kasáa na ñayuú yó'o, dá kíḡan ndi ndáa mií vá ñayuu ná kandeé ini ñaá, ni iin kuḡ ta'ón o kuḡ na. Di'a koni na kataki chíchí ná.

¹⁷ Dá ch̄i kō ní tánda'á Ndios de'e na kasaa na ñayuú yó'o ndaka na kuendá sa'á kuachi ñayuu.

Di'a n̄i kasáa n̄a, dá koni iin rá iin ñayuu ni'í ná ña k̄aki na sa'á mií ná.

¹⁸ 'Dá ch̄i ndidaá n̄a kándéé ini ñaá, k̄o kánian chiya'i na sa'á kuachi na. Tído n̄a k̄o ní x̄in kandeé ini ñaá, noón kúú n̄a kánian chiya'i sa'a kuachi kée na, dá ch̄i k̄o ní kándéé ini n̄a n̄a kúú iin tó'ón din̄i de'e Ndios.

¹⁹ Ta kánian chiya'i na sa'á kuachi kée na, dá ch̄i n̄i kasáa n̄a dátoon noo ñayuu, tído n̄i kee cháá ka ñayuu sa'á noo ín naá, dá ch̄i ndino'o ña kini kée na.

²⁰ Dá ch̄i ndidaá n̄a kée ña kini, kañó'ó ná ña ndaa dátoon noo ñayuu, ta ni k̄o kúyati na noo tóon ña, dá k̄ian ná dá'a ni natuu ndidaá ña kini kée na.

²¹ Tído n̄a kée ña ndaa, noón kúú n̄a natuu yati noo ndato tóon, dá katuu ndi'i ña va'a kée na sa'á ña kúú ná ñayuu Ndios.

Jesús kúú tát'on iin yí, ta Juan kúú amigo n̄a

²² Tá n̄i ndi'i, dá n̄i sa'an Jesús x̄í'ín ta x̄ionoo x̄í'ín ná chí noo kúú kuendá Judea, ta ñoó n̄i sa ndei na sa dakódo ndúta ná ñayuu.

²³ Ta Juan sa dakódo ndúta ñayuu chí noo kúú ñoo Enón, yati noo kúú ñoo naní Salim, dá ch̄i ñoó ñó'o nda'o takuú. Ta sa kasáa ñayuu noo ná, ta sa dakódo ndúta ñaá ná,

²⁴ dá ch̄i kámanj vá ndadi n̄a ve'e kaa.

²⁵ Dá n̄i kasá'á ndátó'ón kuachi ta x̄ionoo x̄í'ín Juan x̄í'ín dao ka n̄a Israel sa'a ndi k̄ian kánian kee ñayuu, dá nduvii ná noo Ndios.

²⁶ Sa'á ñoó n̄i sa'an ra noo ió Juan, dá n̄i kaa ra x̄í'ín ná:

—Maestro, tá'an taa n̄i sa io x̄í'ín ní iin ka xoo yuta Jordán, tá'an ra n̄i xi'o ní kuendá sa'á noó

ñayuu, roón kúú rā xínoo dákodo ndúta ñayuu, ta kuá'á nda'o na kua'an noo rá.

27 Dá n̄i kaa Juan xí'ín rá:

—O kándeé ta'on ni iin taa ni'í rá ni iin choon tá ko ní xí'o Ndios ña noo rá nda induú.

28 Ta mií ndó kúú na xí'o kuendá ña n̄i ka'an yu'u ña ko kúú ta'on yu'u na kúú Cristo, na dákaki ñaá. Di'a n̄i ka'in xí'ín ndó ña yu'u kúú na n̄i tanda'á Ndios vei mií noó, dá kasaa mií ná.

29 Ná'á ndó ña taa n̄i tandá'a xí'ín iin ñá'a kúú yíian. Ta rā né'e tá'an va'a xí'ín ta n̄i tandá'a ñoó, roón kúú rā ín díin rá, ta seídó'o ñaá rá, ta kádij iní rā tá seídó'o ra noo ká'an ta kúú yíi ñoó. Kí'o dión ta'ani ndó'o mií yu'u viti, chí n̄i xinkoo ndi'i ña kádij inij.

30 Dá chí miían ndúsa kánian kandaya'i cháá ka na, ta yu'u kúú na kánian ndunóo di'a.

N̄i kii Jesús chí induú

31 'Na n̄i noo n̄i kii chí induú, noón kúú na dándáki ndidaá ñayuu. Ta na ndéi noño'ó yó'o, yó'o va n̄i kaki na, ta ká'an na sava'a sa'á ña ió noño'ó yó'o. Tído na n̄i kii chí induú, noón kúú na dándáki ndidaá ñayuu.

32 Ta xí'o na kuendá sa'á ña n̄i xini na xí'ín sa'á ña n̄i seídó'o na chí induú, tído ko ín ta'on xíin natiin va'a ña ká'an na.

33 Tído ndi ndáa ñayuu nátiin va'a ña ká'an na, noón kúú na xí'o kuendá ña miían ndaa ndisa na ndaa kúú Ndios.

34 Ta na n̄i tanda'á Ndios n̄i kasáa, noón kúú na ká'an to'on mií Ndios, chí n̄i xí'o ndi'i na ndée Espíritu ij ná noo ná, ta ko ní chíki'ó ta'on ñaá ná.

³⁵ Ta kú'u nda'o ini tatá Ndios sa'a de'e na, ta ni naki'o na ndidaá tá'an ña'a noo ndá'a ná.

³⁶ Sa'a ñoo ndi ndáa mií vá ñayuu ná kandeé ini de'e Ndios koni na kataki chíchí ná. Tído na ko xiín kandeé ini de'e Ndios, o koní ta'on na kataki chíchí ná, di'a kasaa ña xido ini Ndios satá ná.

4

Ndató'ón Jesús xí'ín iin ñá'a ió chí kuendá Samaria

¹ Kúú ni kandaá va ini sato'o yo Jesús ña ni ni'í tó'on ta fariseo ña kua'a cháa ka ñayuu ni kasá'a ndíko ñaa, ta kua'a cháa ka ñayuu dákodo ndúta ná o duú Juan,

² va'ará o duú mií Jesús dákodo ndúta ñaa, ta xionoo xí'ín vá ná kée choon yó'o.

³ Sa'a ñoo ni keta na kuendá Judea kua'an tuku na chí Galilea di'a xí'ín ta xionoo xí'ín ná.

⁴ Ta miían ndúsa kánian ya'a na chí kuendá Samaria di'a, dá saa na Galilea.

⁵ Sa'a ñoo ni saa na iin ñoo naní Sicar, ña nákaa chí Samaria ñoo. Ta yati né'e tá'an ñoo yó'o xí'ín ñó'o ni xi'o oon Jacob noo de'e na José.

⁶ Ta ñoo nákaa iin pozo ni kava'a Jacob. Ta sa'a ña ni kuitá Jesús ni xika na, sa'a ñoo ni sa koo na yú'u pozo ñoo ió na nani'i ndée ná. Ta kíán dao nduú.

⁷ Dá ni kasaa iin ñá'a kuendá Samaria taváan takují, dá ni kaa na xí'an:

—Tei cháa takují xaan ná ko'i.

⁸ Ta ko ta'ón ta xionoo xí'ín ná ñoo ndéi xí'ín ná, chi kua'an ra ñoo nákaa yati ñoo kuiin ra ña'a kasá'an na.

⁹ Dá ni kaa ñá'a Samaria ñoo xí'ín ná:

—¿Ndiva'a xík̄a mií ní, ta Israel xaṅ, takuǐ ko'o ní noo yú'u, chí iin ñá Samaria va kúú yu'u? Ta ko né'e tá'an va'a ta'on ndo'ó, na Israel xaṅ, xí'ín ndu'u, na kuendá Samaria yó'o.

¹⁰ Dá n̄i kaa na xí'án:

—Tá ná kandaṅ inon sa'á ña va'a kóni Ndios kee na xí'ón, ta ná kandaṅ ta'ani inon ndá yoo kúú na xík̄a takuǐ ko'o na noṅṅ, dá kían kaka di'a yo'ó takuǐ ko'ón noo yú'u, ta ko'in k̄i'oi takuǐ, kirá k̄i'o ña kataki chíchón.

¹¹ Dá n̄i kaaṅ xí'ín ná:

—Tatá, ni iin ta'on ña'a ko né'e ní taó ní takuǐ, ta konó nda'lo pozo yó'o. Sa'á ñoó, ¿ndeí ko'on ní ki'in ní takuǐ, kirá k̄i'o ña kataki chíchí ñoó?

¹² Ta, ¿á ndáya'i cháá ka mií ní o duú Jacob, na kúú na sá'ano ve'e ndu? Dá chí noón vá n̄i kava'a pozo yó'o, ta takuǐ kána yó'o sa x̄i'i mií ná, xí'ín de'e na xí'ín k̄iti n̄i sa ndaka na.

¹³ Dá n̄i kaa na xí'án:

—Ndi ndáa mií vá ñayuu x̄i'i takuǐ ñó'o ini pozo yó'o, noón kúú na nandió kuéi tuku na ichi ini na.

¹⁴ Tído ñayuu ná ko'o takuǐ, kirá k̄i'o yu'u noo ná, ni iin kuú ka o nandió kuéi na ichi ini na. Chí takuǐ k̄i'o yu'u ko'o na, kiróón kakuu takuǐ kana ndita ini na, ta k̄i'o ra ña kataki chíchí ná.

¹⁵ Dá n̄i kaaṅ xí'ín ná:

—Tatá, tei ní takuǐ ká'an ní sa'a ná ko'o yu'u, dá kían ná dá'a ka ni nandió kooi ichi ini, ta ná dá'a ka ni kixii ki'in takuǐ nda yó'o.

¹⁶ Dá n̄i kaa na xí'án:

—Kua'án kuakón yíṅ, dá kasaṅ.

¹⁷ Dá n̄i kaaṅ xí'ín ná:

—Ko ta'ón yí yu'u.

Dá n̄i kaa na xí'án:

—Ndaa va ká'on ña koó yíon,

¹⁸ dá chī o duú ta'ón yíon kúu ɬa ió xí'ón viti, va'ará sa o'on nī sa kuu yíon. Sa'á ñoó ndani ña ndaa va ká'on.

¹⁹ Dá nī kaaan xí'ín ná:

—Tatá, kándaā inī ña kúu ní iin profeta.

²⁰ Tído dinī yúku yó'o va nī sa ndaño'o na sá'ano ve'e ndu'u Ndios, tído ndo'ó, na Israel, kaá ndo ña ñoo Jerusalén va kúu noo kánian kandaño'o yó na.

²¹ Dá nī kaa Jesús xí'án:

—Naná, kandísa ña ko'in ka'in xí'ón viti, dá chī vei kuu ña ni dinī yúku yó'o, ni ñoo Jerusalén ko kánian ko'on ndo, dá kandaño'o ndó tatá Ndios.

²² Ta ndo'ó, ndaño'o ndava'a va ndó Ndios, tído ndu'u, ná'á vá ndu'u ndá yoo kúu Ndios ndaño'o ndu, dá chī tein na ve'e ndu'u, na Israel, vei na dákaiki ñaá.

²³ Tído sa kua'an kasandaá vá hora, ta viti sa nī kasandaáan, chī na kandaño'o ndisa Ndios kakuu na kandaño'o ñaá xí'ín ndée Espíritu ij, ta kandaño'o ndisa ñaá ná tát'on kī'o kóni mií Ndios, dá chī kī'o dión kóni mií tatá Ndios ña kandaño'o ñaá ná.

²⁴ Chī Espíritu vá kúu Ndios. Sa'á ñoó na ka'án kandaño'o ñaá, kánian kandaño'o ñaá ná xí'ín ndée Espíritu ij, ta kánian kandaño'o ndisa ñaá ná tát'on kī'o kóni mií Ndios.

²⁵ Dá nī kaaan xí'ín ná:

—Sa ná'á vá yu'u ña kasaa na kakuu Mesías, na kakuu Cristo, na dákaiki ñaá. Sa'á ñoó nda ná kasaa mií ná, nda daá ví nakani ndi'i na ndidaá ña ká'an ní sa'a.

²⁶ Dá nī kaa na xí'án:

—Ñaá kúu yu'u, na ká'an xí'ón.

27 Ta mií daá ñóó n̄ n̄andió kuéi ta xíonoo xí'ín ná n̄ nasáa ra, ta kúú n̄ naá ini ra sa'á ña ndátó'ón ná xí'ín ñá'a ñóó. Tído n̄ iin tó'ón rá k̄o n̄ ndátó'ón: “¿Ndí k̄ián ndátó'ón ní xí'ín ñá'a xaan?” o “¿Ndiva'a ndátó'ón ní xí'án?”

28 Dá n̄ d̄ankoo ñá'a ñóó yoo takuúian, dá n̄ n̄andió kooán kua'an nó'an ñoo ñóó. Tá n̄ nasáaan, dá n̄ kaaan xí'ín ñayuu ñóó:

29 —Nakí ndo kande'é ndó, ch̄i n̄ kasáa iin taa, ta n̄ ka'an ndaa ra sa'a ndidaá ña n̄ keei. Ndá ndi kuu kúú ná Cristo, na dákaki ñaá.

30 Dá n̄ kankuei ñayuu ñóó kua'an na kande'é ná noo ió Jesús.

31 Ta mií hora daá ñóó n̄ seí nda'í ta xíonoo xí'ín ná noo ná, ch̄i kaá ra:

—Maestro, kasá'an ní.

32 Dá n̄ kaa na xí'ín rá:

—Ío iin ka ña'a ko'on yu'u kasá'in, tído k̄o ná'á ta'on ndó ndí k̄ián k̄ián.

33 Dá n̄ kasá'á ndátó'ón tá'an mií ta xíonoo xí'ín ná ñóó, ta kaá ra:

—¿Á ndá yoo n̄ kii n̄ ne'e ña'a kasá'an na, sa'á ñóó ká'an na dión?

34 Dá n̄ kaa na xí'ín rá:

—Ña'a kasá'in kúú ña k̄eei ña kóni mií na n̄ t̄anda'á yu'u veii, ta d̄axink̄oi choon n̄ x̄i'o na noo'í keei.

35 ¿Á k̄o ká'an ndo ña kámani komi yoo, dá kasan-daá kuu dákée yó? Tído ká'an yu'u xí'ín ndó ña dákaka noo ndo kande'é ndó noo ña n̄ xiti na, dá ch̄i sa n̄ ich̄i vaan, sa n̄ kuu va dákée yóan.

36 Dá ch̄i na dákée natiin na ya'i na, ta ña dákée na kúú ñayuu natiin ña kataki chíchí ná. Dión, dá kadij nduú ini na n̄ xiti xí'ín na n̄ dákée.

³⁷ Ta ndaa va ká'an ñayuu tá ká'an na di'a: "Iin na kúu na xíti, ta iin ka na kúu na dákée."

³⁸ Ta yu'u kúu na tanda'á ndo'ó ko'on ndo dákée ndó noó ko ní xíti ndó, chi dao ka va na ni xiti, ta ndo'ó kúu na keva'a noó ni ndo'o dao ka na ni xiti na —kaá na.

³⁹ Ta kúu kua'á nda'o ñayuu ndéi chí kuendá Samaria ñoo ni kandísa na Jesús sa'á ña ni ka'an ñá'a ñoo sa'a ná, dá chi kaáan: "Ni ka'an ndaa taa ñoo xí'in yu'u sa'a ndidaá ñá'a ni keei."

⁴⁰ Dá ni kasáa na Samaria ñoo noó nákaa Jesús, dá ni seí nda'í na noó ná ña ná kandoo tóo na xí'in ná ñoo ñoo. Dá ni kandoo na ni sa io na xí'in ná uu kuu.

⁴¹ Ta kua'á nda'o ñayuu ni kandísa ñaa sa'á to'on ni ka'an na xí'in ná,

⁴² dá ni kaa na xí'in ñá'a ñoo:

—Ko kándísa ka ndu viti sava'a sa'á ña ni ka'on xí'in ndú, dá chi viti sa ni seídó'o ndu to'on ká'an mií ná. Ta ni kandaá ini ndu ña miían ndaa kuiti kúu ná Cristo, na dákaki ñaa.

Di'a ni kuu tá ni nduva'a Jesús de'e iin taa kéchón noo rey

⁴³ Tá ni ya'a uu kuu, dá ni kee na kua'an na chí kuendá Galilea di'a.

⁴⁴ Ta ni xi'o Jesús kuendá ña ni iin tó'on ta'on profeta ko nátiin ñaño'ó noo na ñoo mií ná.

⁴⁵ Tído tá ni saá na kuendá Galilea, ni natiin va'a ñaa na ndéi ñoo, dá chi ni xini xí'in noo ná ña ná'ano ni kee na ñoo Jerusalén tein víko pascua ñoo, dá chi ni sa ño'o ta'ani na ñoo.

⁴⁶ Dá ni nandió koo tuku Jesús ni nasáa na ñoo Caná, ña nákaa kuendá Galilea noó ni ndee na takuí ñoo vino.

Ta chí ñoo Capernaum ñoo ío iin ta kéchóon noo rey, ta kú'u iin de'e ra.

⁴⁷ Tá ñi ñi'í tó'on ra ña sa ñi ndusáa Jesús ío na Galilea, ñi ndee na kuendá Judea, dá ñi sa'an ra ñi seí nda'í ra noo ná ña ná ko'on na ve'e ra, ta ná nduva'a na de'e ra, dá chï sa íoan kuu xi.

⁴⁸ Dá ñi kaa Jesús xí'ín rá:

—Tá ná o koní xí'ín noo ndo ña ná'ano xí'ín ña ndato kée yu'u, dá kían o kándisa ta'on ndó yu'u.

⁴⁹ Dá ñi kaa ta ñoo xí'ín ná:

—Tatá, ná ko'o viti ko ñá'a kuu de'i.

⁵⁰ Dá ñi kaa Jesús xí'ín rá:

—Kua'an nó'on, chï sa ñi nduva'a va de'ón.

Ta kúu ñi kándisa va ta ñoo to'on ñi ka'an Jesús. Sa'a ñoo ñi nandió koo ra kua'an nó'o rá.

⁵¹ Tá sa kua'an xinõ ra noo íin ve'e ra, dá ñi kii ta kéchóon noo rá ñi ñi'í ñaá rá. Dá ñi kaa ra xí'ín rá:

—Takí ñi vá de'e ní, sa ñi nduva'a va xi.

⁵² Dá ñi ndato'ón ñaá rá to'on ndá hora ñi ndiko'on ini xi. Dá ñi kaa ta kéchóon ñoo xí'ín rá:

—Táto'on ka iin sa'ini koni, dá ñi ya'a ña dáa xi.

⁵³ Dá ñi ndisáa ini tatá xi ña mií hora daá ñoo ñi ka'an Jesús xí'ín rá: “Sa ñi nduva'a de'ón.” Ta ñi kándisa rá Jesús, xí'ín ndidaá na ve'e ra.

⁵⁴ Ta ña yó'o kúu ña ká'ano kúu uü ñi kee Jesús chí kuendá Galilea tá ñi ndee na chí kuendá Judea di'a.

5

Di'a ñi kuu tá ñi nduva'a Jesús iin ta ko kuú kaka ío ñoo Betesda

¹ Ñi ndi'i, dá ñi kasandaá koo iin víko ká'ano noo na Israel. Dá ñi kee Jesús kokaa na kua'an na ñoo Jerusalén.

² Ta ñoo Jerusalén ñoo nákaa iin xián noo naní yé'é léko, ta yati ñoo nákaa iin pila ká'ano noo ñó'o takuij, ta nanián Betesda xí'in yú'u hebreo, ta ndíta o'on ve'e xí'o kátj yú'án.

³ Ta ini ve'e kátj ñoo ndéi kua'á nda'o na kú'u, dao na ko túu noo, dao ka na léngo sa'a, dao ka na ni natíj sa'a. Ta ndéi na ndáti na nakandá noo takuij ñoo.

⁴ Dá chi ndá ndi kúu náxino iin ángel dákandá na noo takuij ñoo, ta na mií noo kasaa dáketa mií tá kandá takuij ñoo, ta kúu nduva'a va na noo ndi ndaa mií vá kue'e ndó'o na.

⁵ Ta ñoo kándu'u iin ta, ta sa io oko sa'on oni kua kú'u ra.

⁶ Dá ni xini Jesús kándu'u ta yó'o. Tá ni kanda ini na ña sa na'á nda'o kú'u ra, dá ni ndato'ón ñaa ná:

—¿Á kónon nduva'ón?

⁷ Dá ni kaa ra:

—Dión kónij, tatá, tído ko iin ni'í dáketa ñaa ini takuij kaa mií hora kandá ra. Ta iin iin ta'ándá ká'in ko'in dáketai mií, sa kasaa iin ka na keta na.

⁸ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Ndakuijin ndichi viti. Ta naki'in ña'a kándí'ón xaan kane'ón kua'án.

⁹ Ta kúu vití'ón di'a ni nduva'a ta ñoo. Ta kúu ni naki'in ra ña'a kándí'i ra né'e ra kua'an ra. Ta mií kuu dáá ñoo kúu kuu nani'i ndée na Israel.

¹⁰ Dá ni kaa ta sa'ándá choon noo na Israel xí'in ta ni nduva'a ñoo:

—Kuu nani'i ndée yo kíán viti. Sa'a ñoo ko kánian kane'ón ña'a ni sa ndí'ón xaan.

¹¹ Dá ni kaa ta ñoo xí'in rá:

—Mií n̄a n̄i nduᵛa'a ñáá n̄i ka'an xí'ín: “Naki'in ñá'a kándí'ón xaᵛn kane'ón kua'án”, kaá n̄a xí'ín.

¹² Dá n̄i ndato'ón ñáá rá:

—¿Ndá yoo n̄i ka'an xí'ón: “Naki'in ñá'a kándí'ón xaᵛn kane'ón kua'án”?

¹³ Tído ko ná'á ta'on t̄a n̄i sa kú'u ñoó ndá yoo n̄i nduᵛa'a ñáá, dá ch̄i n̄i kexoo va Jesús kua'an n̄a, ta n̄i ndu'u na tein ñayuu kuá'a ndéi ñoó.

¹⁴ Tá n̄i ndi'i, dá n̄i naní'i ñáá Jesús yé'é ño'o ká'ano ñoó. Dá n̄i kaa n̄a xí'ín rá:

—Kana'ón ñá sa n̄i nduᵛa'a voon viti, tído o sa kóo ka inon ya'ón keeón kuachi, dá ná dá'a ni kixi iin ka tandó'ó ká'ano cháá ka nooᵛn.

¹⁵ Dá n̄i kee t̄a n̄i nduᵛa'a ñoó kua'an ra. Dá n̄i kasto'on ra xí'ín t̄a né'e choon noᵛ n̄a Israel ña Jesús kúu n̄a n̄i nduᵛa'a ñáá.

¹⁶ Sa'á ñoᵛ n̄i kasá'á t̄a né'e choon ñoó kéndava'a rá xí'ín Jesús, ta ndúkú rá ndi kee ra ka'ání ñáá rá, dá ch̄i n̄i kee na choon yó'o tein kuᵛ n̄ani'i ndée n̄a ñoo Israel.

¹⁷ Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Daá kéchóon va tatá yu'u Ndios, ta kéchóon ta'ani yu'u viti.

¹⁸ Ta sa'á ña n̄i ka'an n̄a dión, sa'á ñoᵛ ví'i ka ví n̄i kasá'á ndúkú t̄a ñoó ndi kee ra ka'ání ñáá rá, dá ch̄i o duᵛ iin tó'ón ni kuᵛ n̄ani'i ndée n̄a Israel yá'a na, ch̄i di'a kaá ta'ani na ña mií Ndios kúu tatá n̄a, ta sa'á ña ká'an n̄a dión, sa'á ñoᵛ ndée na mií ná ña iin tó'ón kúu ná xí'ín Ndios.

Kásto'on Jesús xí'ín ñayuu ña kómí ná choon, ch̄i kúu ná de'e mií Ndios

¹⁹ Sa'á ñoᵛ n̄i kaa Jesús di'a xí'ín t̄a ñoó:

—Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña ko kée mií ta'on na kúu de'e Ndios iin rá iin ña'a, chi kée na ndidaá ña xiní na kée tatá na, dá chi ndidaá ña'a kée tatá na, ki'o dión ta'ani kée de'e na.

²⁰ Chi kú'u nda'o ini tatá Ndios sa'á de'e na, ta ná'a na ndidaá tá'an va ña'a kée na noo de'e na. Sa'á ñoo ná'ano cháa ka ña'a koni ndo kee de'e Ndios o duú ña ni kee na viti, dá naá nda'o iní ndo kee na.

²¹ Dá chi táto'on ki'o ndáne'e tatá Ndios na ni xi'i, ta xí'o na ña kataki na, dión ta'ani kée de'e na, dá chi xí'o ta'ani na ña kataki ndi ndáa mií vá ñayuu ká'an mií ná.

²² Dá chi ko keyíko ta'on Ndios sa'a ni iin tó'on ñayuu, ndaa noo de'e va na ni xi'o na choon, dá keyíko na sa'a ná,

²³ dá kían ná koo ñañó'ó ndidaá tá'an ñayuu noo de'e Ndios, táto'on ki'o ió ñañó'ó ná noo mií tatá Ndios. Dá chi na koó ñañó'ó noo de'e Ndios, ni tatá Ndios, na ni tanda'á ñaá ni kasáa na, koó ñañó'ó ná noo.

²⁴ Ta miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña ndi ndáa na seíd'o to'on ká'in, ta kándeé iní na tatá Ndios, na ni tanda'á yu'u ni kasáa, noón kúu na ni'í ña kataki chíchí ná, ta o ká'anda ta'on Ndios choon ña chiya'i na sa'á kuachi kée na, chi ni taó ñaá Ndios noo ña kánian kuu na, ta ni xi'o na ña kataki chíchí ná.

²⁵ Miían ndaa ká'in xí'ín ndó ña vei kuu, ta kuu viti kían ña kueíd'o na kúu ndii ña ka'an de'e Ndios. Ta na kandísa noo ka'an na, noón kúu na kataki.

²⁶ Dá chi táto'on ki'o xí'o Ndios ña kataki ñayuu, ki'o dión ta'ani ni xi'o na choon noo ndá'a de'e na ña kee ta'ani na dión xí'ín ñayuu.

27 Ta n̄i x̄i'o ta'ani na choon noó de'e na ña keyíko na sa'a ndidaá ñayuu sa'á ña kúú ná na n̄i nduu t̄aa ñayuu yó'o.

28 Ta o sa naá téi ini ndo sa'á ña ká'in x̄i'ín ndó, dá ch̄i vei kuu ña kueídó'o ndidaá na n̄i nduxi to'on ka'an na,

29 ta nataki ñayuu n̄i kee ña va'a, ta natiin na ña kataki chíchí ná. Tído na n̄i kee ña kini, noón kúú na nataki natiin ña ko'on na ndo'o naní níó ná.

K̄i'o di'a kándaq ini yo ña Jesús kúú de'e Ndios

30 'Ta ko kée mií ta'on yu'u ni iin tó'ón ña'a. Ch̄i t̄ato'on k̄i'o káa choon n̄i sa'anda mií tatái nooí, k̄i'o dión keyíko iin rá iin ña'a, ta keyíko ndaaí sa'a iin rá iin ña'a, dá ch̄i ko ndúkú ta'on yu'u kee ña kóni mií, di'a ndúkú yu'u kee ña kóni tatái, na n̄i t̄anda'á yu'u vei.

31 Dá ch̄i tá ná k̄i'o yu'u kuendá sa'a mií, dá k̄ian kaa ndo ña ko ndaa ta'on k̄ian ká'in.

32 Iin ka va na kúú na x̄i'o kuendá sa'á yu'u. Ta ná'á yu'u ña kuendá x̄i'o na sa'í k̄ian ña ndaa.

33 Ta ndo'ó n̄i t̄anda'á ndó dao t̄aa n̄i sa'an ra noo Juan, ta noón kúú na n̄i x̄i'o ndaa kuendá noo rá.

34 Tído yu'u, ko x̄inñó'ó ta'on yu'u ña k̄i'o iin ka ñayuu kuendá sa'í. N̄i ka'in x̄i'ín ndó sa'á ña yó'o, dá koni ndo k̄aki ndó.

35 Miían ndaa n̄i sa kuu Juan t̄ato'on iin íti k̄ei, ta sa datóon na noo ndo, ta n̄i nata'an va'a ini ndo n̄i natiin va'a ndó to'on ndato n̄i ka'an na cháá tiempo.

36 'Ta ió iin ka ña'a, ña k̄ian x̄i'o va'a cháá ka ví kuendá sa'á yu'u o duú kuendá n̄i x̄i'o Juan. Dá ch̄i ndidaá choon n̄i x̄i'o tatái nooí kee, ndidaá ña yó'o

kian kéei, ta miían xí'o kuendá sa'í ña miían ndaa kuiti tatái Ndios ni tanda'á yu'u veii.

37 Ta mií ta'ani tatái, na ni tanda'á ñaa veii, xí'o ta'ani na kuendá sa'í. Ta ni iin kuu ta'on ko ní seídó'o ndó noo ká'an na, ta ni ko ní xini ndo ndi káa na,

38 ta ni to'on na ko kómí ndó ini nio ndo, dá chi ko kándéé ini ndo na ni tanda'á yu'u veii.

39 Ta ndo'ó dákuá'a tuti iñ Ndios, dá chi ká'an ndó ña ñoo nani'i ndo ña kataki chíchí ndó. Ta mií tuti ñoo xí'o ndaa kuendá sa'a yú'u,

40 tído ko kóni ta'on ndó kii ndó nooí, dá ni'i ndo ña kataki chíchí ndó.

41 'Ko ndúkú ta'on yu'u natiin ñañó'ó noo taa ñayuú yó'o.

42 Tído ná'á vái ndi ndaa nio iin rá iin ndó, sa'á ñoo kánda inii ña ko kóni ta'on ndó Ndios.

43 Yu'u kúu na veii xí'in choon ni sa'anda mií tatái Ndios nooí, tído ko kóni ndo natiin ndó yu'u. Tído tá ná kasaa iin ka taa ka'an sa'a mií rá, ta kúu kaon va natiin va'a va ndó ra.

44 ¿Ndi koo ví, dá kasandaá ndo kandísa ndó ña ndaa, chi daá kuiti ndúkú ndó ña chindaya'i tá'an mií ndó, ta ko ndúkú ndó ña chindaya'i ñaa na kúu iin tó'on dini mií Ndios?

45 Ta ná dá'a ni ka'an ndó ña ka'an kuachi yu'u sa'a ndo'ó noo Ndios. Mií Moisés, tá'an na kándéé téi ini ndo, noón kúu na ká'an kuachi sa'a ndo.

46 Dá chi tá miían ndaa ni kandísa ndó ña ni ka'an Moisés, dá kian kandísa ta'ani ndó ña ká'an yu'u xí'in ndó viti, dá chi sa'a yú'u va ni taa Moisés.

47 Tído, tá ko kandísa ndó ña ni taa na sa'í, ¿ndi koo, dá kandísa ndó to'on ká'an yu'u, tá dáá?

6

Kua'á nda'o ñayuu ni xi'o Jesús ña'a ni sasá'an na

¹ Tá ni ndi'i, dá ni kee Jesús kua'an na iin ka xoo taño'o naní Galilea. Ta naní ta'ani ra Tiberias.

² Ta kúú kua'á nda'o ñayuu tákuei ñaá kua'an na, chi ni xini na ni kee Jesús ña'a ndato ni nduva'a na na kú'u.

³ Dá ni kaa Jesús dini iin yúku iin ñoó. Dá ni sa koo na ñoó xí'in ta xionoo xí'in ná.

⁴ Ta kúú sa ni kuyati va víko pascua, ña kéká'ano na Israel.

⁵ Tá ni ndane'e noo Jesús, kúú ni xini na ña kua'á nda'o ñayuu tákuei ñaá vei na, dá ni kaa na xí'in Felipe:

—¿Ndeí ko'o kuiiá ña'a kasá'an ñayuu kua'a yó'o viti?

⁶ Míian ni ka'an va na dión, dá ná kande'á ndi kaa Felipe ñoó. Tído sa ná'á vá míi ná ndí kián kee na, dá kasá'an ñayuu ñoó.

⁷ Dá ni kaa Felipe:

—Ni di'ón ní'i ñayuu kéchóon na uu ciento kuu o kétaan kuiin yó pan, dá ni'i ná lú'u lú'an keí ná.

⁸ Dá ni kaa iin ka ta xionoo xí'in Jesús, tá'an ra naní Andrés, ta kúú ñani Simón Pedro:

⁹ —Yó'o iin iin tayíí ló'o, ta né'e xi o'on pan cebada, ta né'e xi uu tiyaká. Tído ni ña'a ko kúú vá ña yó'o noo ñayuu kua'a vei káa.

¹⁰ Dá ni kaa Jesús:

—Ka'an ndo xí'in ñayuu kuá'a káa ña ná kandeí na —kaá na.

Dá ni sa ndei na ndéi na noo itá ñoó, chi káa nda'a vaan. Ta ta ñoó kúú tát'o'on o'on mil.

11 Dá n̄i tiin Jesús pan ñóó. Dá tá n̄i ndi'i n̄i n̄aki'o na ndivé'e noo Ndios, dá n̄i xi'o naan noo ta xíonoo xí'ín ná. Dá n̄i sa'an ra n̄i dasá ráan noo ñayuu kuá'a ñóó. Ta kúú dión ta'ani n̄i kee na xí'ín t̄iyaká ñóó. Ta n̄i xi'o ra r̄i tát'o'n n̄i xika iin rá iin na.

12 Dá tá n̄i ndinoo va'a ini ñayuu ñóó n̄i sasá'an na, dá n̄i kaa Jesús xí'ín ta xíonoo xí'ín ná ñóó:

—Nditútí ndó ndidaá yúchi ña n̄i kandoo xaan, dá ná o túú oonan —kaá na.

13 Dá n̄i nditútí ta xíonoo xí'ín ná ñóó ndidaá ña n̄i kandoo ñóó. Ta n̄i dakútí rá ux̄i ūu t̄iyika xí'ín yúchi ña n̄i sa kuu ndin o'on pan ñóó.

14 Tá n̄i xini ñayuu ñóó k̄i'o dión ví ká'ano ña'a n̄i kee Jesús, dá n̄i kaa na:

—Míñan ndaa kuiti na yó'o kúú profeta, na n̄i kaa Ndios tanda'á ná kasaá ñayuú yó'o.

15 Tído n̄i kandaá va ini Jesús ña vei ñayuu ñóó kendúsa na xí'ín ná kandaka ñaa ná ko'on na kakuu na rey noo ná. Sa'á ñóó n̄i taó xoo na mí ná kua'an na din̄i yúku ñóó.

Dì'a n̄i kuu tá n̄i xika Jesús noo takuú

16 Dá tá n̄i kuaá kūu dáá ñóó, dá n̄i naxinō mí ta xíonoo xí'ín ná noo nákaa taño'o ñóó.

17 Dá n̄i kaa ra ini barco, dá n̄i kee ra kua'an ra noo taño'o, dá saa ra ñoo Capernaum. Kúú sa n̄i kuaá vá, ta ko ñá'a ñi va nandió koo Jesús kasaá na.

18 Ta sa'á ña n̄i kasá'á kána tach̄i déen, sa'á ñóó n̄i'i nda'o n̄i kasá'á kandá noo taño'o ñóó.

19 Ta nda sa o'on o iño kaa va kilómetro dákaka ra barco ñóó kua'an ra, dá n̄i xini ra xika Jesús vei na noo taño'o ñóó, ta sa kúyati na vei na noo kua'an barco ñóó. Ta kúú n̄i yu'ú nda'o ra.

20 Dá n̄i kaa na xí'ín rá:

—Mii vá yu'u kúúí. Ná dá'a ni yu'ú ndo.

²¹ Ta kúú ni natiin va'a ñaá rá ini barco ñoó. Ta kúú vití'ón di'a ni kasandaá na yú'u taño'o noó kua'an na ñoó.

Nándukú ñayuu Jesús

²² Tá ni tuu noo iin ka kuu, sa ná'á vá ñayuu ni kandoo ndéi iin ka xoo taño'o ñoó ña iin tó'ón vá ni sa kuu barco ni kixi Jesús xí'ín ta xionoo xí'ín ná. Tído ná'á ta'ani na ña ko kuá'an nó'o ná xí'ín ta xionoo xí'ín ná, chi kua'an nó'o mii vá rá, sa'á ñoó ni kandoo ñayuu ñoó ndáti na Jesús.

²³ Ta dao barco ni kii ñoo Tiberias ni sa kuita too ró yati noo ni xi'o Jesús pan ni sei ñayuu kuá'a ñoó tá ni ndi'i ni naki'o na ndivé'e noo Ndios.

²⁴ Dá tá ni kandaá ini ñayuu kuá'a ñoó ña koó ka Jesús nákaa ñoó, ni ta xionoo xí'ín ná, dá ni kaa na ini barco ñoó. Dá ni kee na kua'an na ñoo Capernaum nandukú ná Jesús.

Yó'o ni ka'an Jesús ña mii ná kúú pan ni xi'o Ndios keí yó, dá kataki chí chí yó

²⁵ Dá tá ni naní'i ná Jesús iin ka xoo taño'o ñoó, dá ni kaa na xí'ín ná:

—¿Maestro, ndá oon ni kasáa ní yó'o?

²⁶ Dá ni kaa Jesús xí'ín ná:

—Mii'an ndaa ndisa ná ka'in xí'ín ndó ña ko nándukú ta'on ndó yu'u sa'á ña ni kandaá ini ndo ndi kóni kaa ña ná'ano ni keei. Di'a nándukú ndó yu'u sa'á ña ni xi'oi pan ni sei ndo, dá ni ndinoo ini ndo.

²⁷ Ná dá'a ni kechóon ndó sa'a pan, ña túú. Di'a kechóon ndó sa'a pan ko túú, tá'an ña xí'o ña kataki chí chí ndó. Ta na ni nduu ta ñayuu yó'o kúú na

k̄i'o pan yó'o keí ndo, dá ch̄i na yó'o kúú na n̄i daná'a tatá Ndios.

²⁸ Dá n̄i kaa ñayuu ñoó:

—¿Ndí k̄ián kánian kee ndu, dá kat̄i'a ndu kee ndu ña kóni Ndios?

²⁹ Dá n̄i kaa Jesús xí'ín ná:

—Ña kóni Ndios kee ndó k̄ián kandeé iní ndo na n̄i tanda'á ná n̄i kasáa ió xí'ín ndó.

³⁰ Dá n̄i kaa ñayuu ñoó xí'ín ná:

—Ta, ¿ndí k̄ián kúú ña'a ká'ano kee mií ní noó ndu'u, dá ná koni ndu, dá ná kandisa ndu'u ña n̄i tanda'á Ndios mií ní n̄i kasáa ní? ¿Ndí k̄ián kee ní?

³¹ Ch̄i n̄i seí na sá'ano ve'e ndu maná, ña kúú pan n̄i kii induú, tá sa x̄ionoo na yukú ichí ñoó. Ch̄i di'a kaá tuti ī Ndios: “N̄i x̄i'o Moisés pan n̄i kii induú n̄i seí na.”

³² Dá n̄i kaa Jesús xí'ín ná:

—Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó, o duú ta'ón Moisés ní x̄i'o pan n̄i kii induú n̄i seí ñayuu ñoó. Mií vá tatá yu'u kúú na x̄i'o ña kúú pan ndisa n̄i kii induú.

³³ Ch̄i pan x̄i'o Ndios, ñoó kúú na n̄i noo n̄i kii induú, ta x̄i'o na ña kataki chíchí ñayuu ndéi ñayuu yó'o.

³⁴ Dá n̄i kaa na xí'ín Jesús:

—Maestro, ndidaá kuu tei ní pan ñoó ná keí ndu'u.

³⁵ Dá n̄i kaa Jesús xí'ín ná:

—Yu'u kúú pan x̄i'o ña kataki chíchí ñayuu. Sa'á ñoó ndi ndáa mií vá ñayuu ná kii noo yú'u, ta ndiko na yu'u, ni iin kuu ta'ón o kuíko na. Ta ndi ndáa mií na ná kandeé iní yu'u, ni iin kuu ta'ón o íchi ini na.

36 Tído s̄a daá n̄i ka'an vai x̄í'ín ndó ñ̄a va'ará n̄i xini ndo ñ̄a ná'ano kée yu'u, tído ko kándisa ta'on ñ̄aá ndó.

37 Ta ndidaá ñ̄ayuu tei tatái nooí, miían ndaa kii na ndiko ñ̄a yu'u. Ta ñ̄a kii noo yú'u, o dánkoo xoo ta'an vei ñ̄a.

38 Dá ch̄i n̄i noo yu'u n̄i kii induú, ta ko véi ta'on yu'u keei ñ̄a kóni mií, di'a vei yu'u keei ñ̄a kóni ñ̄a n̄i tanda'á yu'u veii.

39 Kóni tatá yo Ndios, ñ̄a n̄i tanda'á yu'u veii, ñ̄a kían ná dá'a ni ndañó'ó ni iin tó'ón ñ̄ayuu n̄i x̄i'o na nooí. Di'a kóni ñ̄a ñ̄a dánátaki yu'u ñ̄ayuu yó'o tá ná kasandaá kuu noo ndí'i.

40 Ta ñ̄a kóni ñ̄a n̄i tanda'á yu'u veii kían ñ̄a ndi ndaa mií vá ñ̄ayuu vei noo de'e na, ta kándée iní ñ̄aá ná, dá kían ni'í ná ñ̄a kataki chíchí ná. Ta noón kúu ñ̄a dánátaki yu'u tá ná kasandaá kuu noo ndí'i —kaá ñ̄a.

41 Dá n̄i kasá'á ñ̄a Israel ñ̄oó ndátó'ón kayá ná ká'an ñ̄a sa'a Jesús, dá ch̄i n̄i kaa Jesús ñ̄a mií ná kúu pan n̄i kii induú,

42 ta kaá ñ̄a:

—¿Á o duú de'e José va kúu Jesús kaa, ch̄i ná'á vá yó tatá ra x̄í'ín naná ra? Sa'á ñ̄oó, ¿ndiva'a ká'an ra ñ̄a n̄i noo ra n̄i kii ra induú?

43 Dá n̄i kaa Jesús x̄í'ín ná:

—O s̄a ndátó'ón kayá ndo sa'í.

44 Ni ko iin ta'on kuu kii mií ndiko ñ̄a yu'u xian nani ná o dáka'an tatá Ndios, ñ̄a n̄i tanda'á yu'u veii, níó ná. Ta ñ̄a yó'o kúu ñ̄a dánátaki yu'u tein kuu noo ndí'i.

45 Dá ch̄i di'a kua'an to'on n̄i taa profeta noo tuti i Ndios: “Ta noo ndidaá ñ̄ayuu dána'a Ndios”,

kaáan. Sa'á ñoó ndi ndáa mií nà nì seídó'o noo ká'an tatá Ndios, ta nì natiin na to'on na, noón kúú nà kii noo yú'u, ta ndiko nà yu'u.

46 Ta nì iin tó'ón ñayuu ko ñá'a koni xí'ín noo ná tatá Ndios, sava'a iin tó'ón nà nì kii noo mií tatá Ndios, noón kúú nà ná'á ndi káa na.

47 Sa'á ñoó miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña ndi ndáa miíó nà kandeé iní yu'u, noón kúú nà nì'í ña kataki chíchí ná.

48 Yu'u kúú pan xí'o ña kataki chíchí ñayuu.

49 Miían ndaa nì seí nà sá'ano ve'e ndó maná noó nì sa xionoo na yukú ichí ñoó, tído ndidaá vá ná nì xi'i.

50 Tído pan, ña ká'in sa'a yó'o, kían nì noo nì kii induú. Ta ndi ndáa mií vá ñayuu ná keí ñá, nì iin kuu ta'ón o kuú nà.

51 Ta yu'u kúú pan nì noo nì kii induú, ña xí'o ña kataki chíchí ñayuu. Ta ndi ndáa mií ñayuu ná keí pan yó'o, koni nà kataki chíchí ná. Ta pan, ña k'i'o yu'u, kúú koñoj. Ta ko'in dokoí ña sa'á nà ndéi ñayuu yó'o, dá koni nà kataki chíchí ná —kaá Jesús.

52 Ta sa'á ña nì ka'an nà dión, sa'á ñoó nì kasá'á nà Israel ñoó ndátó'ón kuáchi nà tein mií ná ñoó, ta kaá nà:

—¿Ndi kee ta káa k'i'o ra koño ra keí yó?

53 Dá nì kaa Jesús xí'ín ná:

—Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña tá ná o keí ndo koño nà nì nduu ta ñayuu yó'o, ta ná o kó'o ndó nij ná, dá kían o koní ta'on ndó ni'i ndo ña kataki chíchí ndó.

54 Tído nà nì kandía nì seí koñoj, ta nì xi'i na nij yú'u, noón kúú nà nì'í ña kataki chíchí ná. Ta noón ta'ani kúú nà dánátaki yu'u tá ná kasandaá kuu noo ndí'i.

55 Dá chí koño yu'u kúú koño ndisa, ña kían kasá'an ñayuu, ta nī yú'u kúú ndúta ndisa ko'o na.

56 Sa'á ñoó ndi ndáa na seí koño yu'u, ta xí'i na nī yú'u, noón kúú na ío xí'ín yu'u, ta íoí xí'ín ná.

57 Tatá Ndios takí kúú na nī tanda'á yu'u veii, ta xí'o na ña kataki yu'u. Ta kí'o dión ta'ani, na seí koñoj, noón kúú na kataki ta'ani na kee yu'u.

58 Ta yu'u kúú pan nī noo nī kii induú. Ta kō kúú ta'on yu'u tát'on kí'o kúú maná nī seí na sá'ano ve'e ndó, chí nī xí'i va na va'ará nī seí na ñá. Tído na keí pan, ña kúú koño yu'u, noón kúú na koni kataki chíchí —kaá na.

59 Ta ña yó'o nī daná'a na ini ve'e noo náta na Israel ñoo Capernaum.

Nákon Pedro ña kómí Jesús to'on, ña xí'o ña kataki chíchí yó

60 Tá nī seídó'o ta xíonoo xí'ín ná to'on yó'o, kúú kua'á nda'o ra nī kaa di'a:

—Kuáchí nda'o ká'an na. ¿Ndá yoo kandía natiin ña ká'an na?

61 Tá nī kandaa ini Jesús ña ndátó'ón kuáchí ta xíonoo xí'ín ná sa'á to'on nī ka'an na, dá nī kaa na xí'ín rá:

—¿Á nī tar'u'u ini ndo nī kee to'on nī ka'in?

62 ¿Á dión ií nakani kuáchí ini ndo tá ná koni ndo nandió koo na nī nduu ta ñayuu yó'o nana na no'o na noó nī sa io na induú?

63 Espíritu ií Ndios kúú na xí'o ña kataki chíchí ndó, ta yíkí koño ndo kō ta'ón ña'a chindeéán ndo, dá ni'i ndo ña kataki chíchí ndó. Chí to'on nī ka'an yu'u xí'ín ndó nī kii ñaxintóni Espíritu ií Ndios, ta xí'oan ña kataki chíchí ndó.

64 Tído ío dao ndó kō kándísa ñaá —kaá na.

Dá chì ndá mií sa'a va ná'á Jesús ndá yoo kò kándisa ñaá, ta ndá yoo kakuu ɬa naki'o ñaá noo ndá'a ɬa xiní u'u ñaá.

⁶⁵ Dá nì kaa na xí'ín rá:

—Sa nì ka'an vai xí'ín ndó ña kò íin ta'on kuu kii mií ndikò na yu'u xian nani ná o dáka'an tatá Ndios níó ná kii na —kaá na.

⁶⁶ Ta ndá kuu nì ka'an na dión, kua'á nda'o ɬa sa xionoo xí'ín ná nì dánkoo ñaá, ta kò ní sá xionoo ka ra xí'ín ná.

⁶⁷ Nì ndi'i, dá nì kaa Jesús xí'ín ndin uxì uu ɬa xionoo xí'ín ná ñoó:

—¿Ta ndo'ó viti? ¿Á dánkoo ta'ani ndó yu'u, ká'an ndó?

⁶⁸ Dá nì kaa Simón Pedro xí'ín ná:

—Sato'o ndu, ¿ndá noo ka ko'on ndu? Chì mií ní kómí to'on xí'o ña katakì chíchí ndú.

⁶⁹ Ta kándisa ndu to'on ká'an ní, ta kánda*a* ini ndu ña mií ní kúú Cristo, na dáka*k*i ñaá, ta mií ní kúú de'e na kúú Ndios takí.

⁷⁰ Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Mií vá yu'u nì kaxi ndin uxì uu ndo'ó, tído iin ndo'ó kúú kuendá ña u'u.

⁷¹ Ta ká'an na sa'a Judas Iscariote, de'e iin ɬa nani Simón, dá chì mií ɬa yó'o kúú ra ko'on naki'o ñaá noo ndá'a ɬa xiní u'u ñaá, ta náka*a* ra tein ndin uxì uu ɬa xionoo xí'ín ná.

7

Nákani kuáchì ini ñani Jesús xiní ñaá rá

¹ Tá nì ndi'i, dá nì xionoo Jesús chí kuendá Galilea di'a, chì kò kóni ta'on na kanoo na chí kuendá Judea, dá chì ñoó ndúkú ñaá ɬa Israel né'e choon ka'ání ñaá rá.

² Ta sa n̄i kuyati va kuu kava'a na Israel tiya'ó noo kandeí na on̄a kuu, ta ña yó'o kúú iin víko kéká'ano na.

³ Dá n̄i kaa ñani Jesús xí'ín ná:

—Kua'án yo'ó chí kuendá Judea di'a, dá ná koni ndidaá na kúú kuendón ndidaá ña'a ná'ano kéeón.

⁴ Dá chí ni iin tó'ón ta'on na kóni ña chindaya'i ñaá ñayuu ko kede'é ña kée na. Tá ndaa ndisa kéeón ña ná'ano, na'a miíón noo ñayuu kuá'a ñoó.

⁵ Díón n̄i kaa ra, chí ni iin ñani mií ná ko ní sa kándisa ñaá.

⁶ Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Ko ñá'a ta'on xinkoo kuu na'i ndá yoo kúú noo ñayuu, tído ndo'ó, ndá hora kúú mií vá kuu ko'on ndo.

⁷ Chí ko xiní u'u ta'on ñayuu ndo'ó, yu'u va kúú na xiní u'u na, dá chí xí'o ndaai kuendá sa'a ña kini kée na.

⁸ Kua'án kaa ní mií ndo'ó noo koo víko ñoó, chí yu'u, o kó'on yachi ta'an vei, chí ko ñá'a ta'on kasandaá kuu na'i ndá yoo kúú noo ñayuu.

⁹ Tá n̄i ndi'i n̄i ka'an na díón, dá n̄i kandoo na ió na kuendá Galilea ñoó.

Dí'a n̄i kuu tá n̄i sa io Jesús víko noo ndéi na Israel ini tiya'ó

¹⁰ Dá tá n̄i ndi'i n̄i kee ñani na koka na kua'an na víko, dá n̄i kee ta'ani mií ná koka na kua'an na. Tído ko ní saa túu ta'on na, n̄i saa de'é vá ná.

¹¹ Ta xionoo ta Israel né'e choon tein noo kúú víko ñoó nándukú ñaá rá, ta kaá ra:

—¿Ndeí xionoo ta ñoó viti? —kaá ra.

¹² Ta nákaa kuu Jesús yú'u iin rá iin ñayuu ñoó. Dá chí dao na kaá ña kúú ná iin na va'a, tído dao ka

na kaá ña ko kúú ná na va'a, chi xionoo na danda'i na ñayuu, kaá na.

¹³ Ta ni iin tó'ón ta'on na ko ní ndátó'ón ni'i sa'a Jesús sa'a ña yu'ú na kee ta Israel né'e choon.

¹⁴ Tá ni ta'i dáo víko ñoó, dá ni xinkoo Jesús noo iin ve'e ño'o ká'ano. Dá ni kasá'á ná dána'a na noó ñayuu.

¹⁵ Ta naá vá iní na Israel seídó'o na ña dána'a na, ta kaá na:

—¿Ndi ni kee ta káa ña ná'á téi ra, chi ko ní dákuá'a ra kakuu ra maestro?

¹⁶ Dá ni kaa Jesús xí'ín ná:

—O duú to'on kána ñaxintóni miíí dána'i noo ndo. Ña yó'o kúú to'on ni ni'í noo na ni tanda'á yu'u veii.

¹⁷ Ta na kóni kee ña kóni Ndios, noón kúú na kándaá ini á to'on ni ni'í noo Ndios kían o to'on kána ñaxintóni miíí dána'i.

¹⁸ Ta na dána'a ña kána ñaxintóni mií ná, noón kúú na ndúkú natiin ñaño'ó noo ñayuu. Tído yu'u kúú na ndúkú natiin ñaño'ó na ni tanda'á yu'u veii. Ta na kée dión, noón kúú na ndaa, ta ni lú'u ña kini ko nákaa nío ná.

¹⁹ ¿Á o duú Moisés ni xi'o ley Ndios noo ndo'ó? Tído ni iin tó'ón ndó ko kée choon sa'ándáan. Ta, ¿ndiva'a kátoó ndo ka'ání ndó yu'u? —kaá na.

²⁰ Dá ni kaa ñayuu kuá'a ñoó xí'ín ná:

—Ña u'u vá nákaa ini ní. ¿Ndá yoo ká'an ka'ání ní, xiní ní?

²¹ Dá ni kaa Jesús xí'ín ná:

—Ni kee yu'u iin ña ndato, ta ni naá iní ndo.

²² Ni sa'anda Moisés choon ña ta'anda ñíi takuáli yí ndo'ó, va'ará o duú choon ni sa'anda mií Moisés

kían, chì nà nì sà kuu tatá sá'ano ño yo kúu nà nì dakasá'a ña yó'o. Ta sa'ándá ndo ñíi de'e ndó va'ará kuu náni'i ndée yo kían.

²³ Ta sa'ándá ndo ñíi xí va'ará kuu náni'i ndée yo kían, dá ná dá'a ni ya'a ndó noo choon ni sa'anda ley Moisés. Ta, ¿ndiva'a karyíi ndó xí'ín yu'u sa'a ña ni nduva'i iin ta tein kuu náni'i ndée yo, tá dáá?

²⁴ Ná dá'a ni keyíko ndo sa'a iin ña'a tá ko ña'a dákuá'a ndoan. Di'a koo ini ndo keyíko ndaa ndo sa'a iin rá iin ña'a —kaá na.

Ndató'on ñayuu, ¿á Jesús kúu Cristo, na dákaki ñaá?

²⁵ Dá ni kaa dao ka na ñoo Jerusalén:

—¿Á o duú ta káa kúu ra nándukú ta né'e choon ka'ání rá?

²⁶ Kande'é ndó, chì iin túu ra káa dána'a ra noo ñayuu, ta ni iin ña'a ko kée ta né'e choon xí'ín rá. ¿Á ni nakoni ñaá ta né'e choon ña kúu rá Cristo, na dákaki ñaá?

²⁷ Tído ta káa, ná'a yó ndeí ni kii ra. Tído tá ná kii na kúu Cristo, ko iin ta'on kana'a ndeí chí kii na —kaá ra.

²⁸ Ta noo nákaa Jesús dána'a na yé'é ño'o ká'ano ñoo, ni'i cháa ka ni kasá'a ná ká'an na, ta kaá na:

—Ná'a ndó ndá yoo kúu yu'u, ta ná'a ta'ani ndó ndá ñoo ni kii yu'u. Tído ko véi ta'on yu'u kuendá mií, chì nà nì tanda'a yu'u veii kúu iin nà nda, tído ko ná'a ta'on ndó na.

²⁹ Tído yu'u kúu na ná'a ñaá, dá chì noo mií ná nì kixii, chì mií ná nì tanda'a yu'u veii —kaá na.

³⁰ Kúu ni ka'an rá tiin ñaá rá, tído ni iin ta'on ra ko ní xí'o ndeé iní tiin ñaá, chì ko ña'a ta'on kasandaá hora konó Ndios ña tiin ñaá rá.

31 Ta kua'á nda'o ñayuu ñoó ni kandísa ñaá, ta kaá na:

—Tá ná kasaa na kúu mií Cristo, ¿á ndato cháá ka ví ña'a kuu kee noón o duú na yó'o?

Di'a ni kuu tá ni tanda'á ta fariseo dao ta kua'an ra tiin ra Jesús

32 Kúu ni seíd'o ta fariseo ndidaá ña ká'an ñayuu ñoó sa'a ná. Sa'á ñoó ni sa'anda ta duti saku'a xí'in ta fariseo ñoó choon noó ta ndaá yé'é ño'o ña ná ko'on ra tiin ra Jesús.

33 Tá ni saa ra, dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Ndadá cháá vá tiempo koni ndo yu'u, dá chi no'o vei noo ío na ni tanda'á yu'u vei.

34 Tá ni ndi'i, dá nandukú ndó yu'u, tído o nani'i ta'on ñaá ndó. Chi noo koo yu'u, o kúu ta'on saa ndo —kaá na.

35 Dá ni kasá'á ndát'ón tá'an mií ta né'e choon noó na Israel ñoó:

—¿Ndeí ko'on ta kaa káa, ká'an rá, ña o kándeé yó nani'i yo rá? ¿Á ko'on ra koo ra xí'in na ñoo yo ni kankuei kua'an ndéi tein na griego, ta dána'a ta'ani ra noó na griego ñoó?

36 ¿Ndi dándáki to'on ni ka'an ra kaa, chi kaá ra: “Nandukú ndó yu'u, tído o nani'i ta'on ñaá ndó; chi noo koo yu'u, o kúu ta'on saa ndo?”

Ndá níyo kana ndita takuií xí'o ña kataki yo kee Jesús

37 Ta mií kuu noo ndí'i víko ñoó kúu iin kuu ká'ano cháá ka. Dá ni nakuin ndichi Jesús, ta ni'i ni kayu'ú ná, ta kaá na xí'in ñayuu ñoó:

—Ndi ndáa ndo'ó íchi ini, nakíi ndo ndiko ndo yu'u, dá ki'oi ña ko'o ndó.

38 Ta ndi ndáa na kándéé ini ñáá, dá kían ndo'o na tátò'on kì'o ká'an tuti iì Ndios, dá chì ini níò ná kana ndita takuì jí'o ña kataki na —kaá Jesús.

39 Dión kaá na ká'an na sa'a Espíritu iì Ndios, na natiin na kándéé ini ñáá cháá ka chí noo. Dá chì kò ñá'a ta'on tanda'á Ndios Espíritu iì ná kasaá na koo na ini na kándéé ini ñáá, dá chì kámani vá dáxinkoo Jesús choon veì na, dá natiin na ñaño'ó chí induú.

Nì kasá'á naá tá'an ñayuu sa'a Jesús

40 Tá nì seídó'o dao ñayuu ñó'o tein ñayuu kuá'a ñoo ña nì ka'an Jesús dión, dá nì kaa na:

—Míían ndaa kuiti ta káa kúú míí profeta nì kaa Ndios tanda'á ná kii noo yo.

41 Ta dao ka na kaá:

—Taa káa kúú Cristo, na dákaiki ñáá.

Tído dao ka na kaá:

—¿Á kuendá Galilea kixi na kakuu Cristo chì?

42 ¿Á kò ná'á ta'on ndó ña ká'an tuti iì Ndios ña tein na ve'e David va kii na kakuu Cristo, ta kaki na ñoo Belén noo nì sa kuu ñoo David ñoo? —kaá na.

43 Sa'á ñoo nì kasá'á tá'anda tá'an ñayuu ñoo sa'a Jesús.

44 Dá nì ka'an dao na tiin na Jesús, tído kò ní xì'o ndeé ta'on ini na tiin ñáá ná.

Nì kuu kò ní seídó'o ndu iin ta dána'a tátò'on dána'a Jesús, kaá ñayuu ñoo

45 Dá nì nandió kuéi ta ndaá yé'é ño'o ñoo nì ndisáa ra noo ndéi ta duti sakuá'a jí'ín ta fariseo, dá nì kaa ta fariseo ñoo jí'ín rá:

—¿Ndiva'a kò ní sá ne'e ndó ta ñoo kii ndó?

46 Dá nì kaa ta ndaá yé'é ño'o ñoo jí'ín rá:

—Ni iin kuꝯ ta'ón ko ní seídó'o ndu iin t̄a dána'a t̄a t̄o'ón ñóchí dána'a t̄a ñóo.

47 Dá n̄i kaa t̄a fariseo ñóo xí'ín rá:

—¿Á n̄i k̄andeé ta'ani t̄a ñóo n̄i danda'í ra ndo'ó?

48 ¿Á ió iin káa t̄a né'e choon ñoo yo o iin káa t̄a fariseo n̄i k̄andísa ña dána'a t̄a ñóo, ká'án ndó?

49 Tído ñayuu káa n̄i k̄andísa ñaá chí ko ná'á ta'on na ley Moisés, sa'á ñóo n̄i t̄a chí'an na noꝯ Ndios —kaá ra.

50 Dá n̄i kaa iin t̄a fariseo naní Nicodemo, tá'an ra n̄i sa'an n̄i ndató'ón xí'ín Jesús iin s̄akuaá:

51 —¿Á dá t̄a kuachi ley yo iin t̄a xian nani ko ñá'a kueídó'o yó ra, dá kana'á yó ndí k̄ián kúu kuachi ra, ká'án ndo'ó?

52 Dá n̄i kaa dao ka t̄a fariseo ñóo xí'ín rá:

—¿Á iin t̄a kuendá Galilea ta'ani kúu yo'ó, ndani? Kua'án dákuá'a va'ón tuti ī Ndios, dá konon ña ni iin tó'ón ta'on profeta ko ní k̄i chí kuendá Galilea.

Dí'a n̄i kuu tá ndáka dao t̄a iin ñá'a n̄i natuu xí'ín iin t̄a n̄i k̄asáa ra noꝯ Jesús

53 Tá n̄i ndi'i, dá n̄i n̄aki'in iin rá iin t̄a ñóo kua'an nó'o rá.

8

1 Dá n̄i kee Jesús kua'an na din̄i yúku Olivos.

2 Ta na'a va'a iin ka kuꝯ ñóo, dá n̄i n̄andió koꝯ na noꝯ ín ve'e ño'o ká'ano. Dá n̄i n̄ataka ndidaá na ñoo noꝯ Jesús. Dá n̄i sa koꝯ na ió na dána'a na noꝯ ñayuu ñóo.

³ Ta ñoó ndáka ta dána'a ley Moisés xí'ín ta fariseo iin ñá'a n̄i natuu xí'ín iin ta n̄i kasáa ra noo ná. Dá n̄i chikani ñáá rá noó ñayuu kuá'a ndéi ñoó.

⁴ Dá n̄i kaa ra xí'ín Jesús:

—Maestro, ñá'a yó'o n̄i natuu xí'ín iin ka ta.

⁵ Ta ley Moisés kían sa'ándá choon ña chíyúú yó na ñá'a kée dión. Tído, ¿ndi kaá mií ní?

⁶ Dión kaá ra ch̄i kóni ra dátuu rá Jesús, dá ya'a na ka'an na, dá kuu ka'an kuachi ra sa'a ná. Tído n̄i sa koo ndei Jesús, dá n̄i kasá'á ná táa na noñó'o xí'ín din̄i ndá'a ná.

⁷ Tído sa'á ña ndúndéé rá ndátó'on ñáá rá, sa'á ñoó n̄i nakuin ndichi na, dá n̄i kaa na xí'ín rá:

—Ndi káa iin káa ndo'ó ko kómí kuachi, dá kían kua'an ya'a dinñó'ó ndó koon ndó yuu satá ñá'a yó'o —kaá na.

⁸ Dá n̄i nakoo ndei tuku na, dá n̄i kasá'á ná táa tuku na noñó'o ñoó.

⁹ Tá n̄i seídó'o ta ñoó ña n̄i ka'an Jesús dión, dá n̄i xika'an noo mií rá, ta iin rá iin ra n̄i naki'in íchi n̄i nandió kuéi ra kua'an ra. Dinñó'ó ta sá'ano n̄i kee kua'an, dá n̄i sarkuei ta kuálí cháá ka kua'an ra. Ta ndadá iin tó'on Jesús xí'ín ta'áná ñá'a ñoó n̄i kandoo noo ndéi ndidaá ñayuu n̄i nditútí ñoó.

¹⁰ Dá n̄i nakuin ndichi Jesús. Dá n̄i sa nde'é ná ña ni iin tó'on ka ta ñoó koó. Ndadá iin tó'on ta'áná ñá'a ñoó n̄i kandoo ín. Dá n̄i kaa na xí'án:

—Yo'ó, ñá'a, ¿ndei kua'an ta ká'an kuachi sa'on? ¿Á ni iin tó'on ka ra ko ní ká'an ña kánian kuuon sa'á kuachi n̄i keeón?

¹¹ Dá n̄i kaa ñá'a ñoó xí'ín ná:

—Ni iin ta'on ra, tatá.

Dá n̄i kaa na xí'án:

—Tá dáá, ni yu'u ɔ ká'an ña kánian kuuon sa'á kuachi ni keeón. Kua'an viti, tído ɔ sá nándió koo kaon keeón kuachi —kaá na.

Jesús kúú na dátoon noó ñayuu ndéi ñayuú yó'o

¹² Dá ni kaa tuku Jesús xí'in ñayuu ñoó:

—Yu'u kúú na dátoon noó ñayuu ndéi ñayuú yó'o. Ta ndidaá na vei ndíko yu'u, ɔ kánoo naá ta'on na. Di'a koni na ndato katoon noo kanoo na, ta koni na kataki na kee yu'u.

¹³ Dá ni kaa ta fariseo xí'in Jesús:

—Sa'a mií vá ní xí'o ní kuendá, sa'a ñoó ko ndáya'i ta'on to'on ká'an ní.

¹⁴ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Va'ará mií yu'u xí'o kuendá sa'í, tído ndáya'i va to'on ká'in, dá chi ná'á vá yu'u ndéi ni kixii, ta ná'á vá yu'u ndéi ko'in. Tído ndo'ó, ni kuendá ko xí'o ndó ndéi ni kii yu'u, ta ni kuendá ko xí'o ndó ndéi ko'in.

¹⁵ Ndo'ó kúú ra keyíko sa'a ñayuu tát'o'on ki'o kée na kúú kuendá ñayuú yó'o. Tído yu'u, ko véi ta'oin keyíko sa'a ni iin tó'ón ñayuu.

¹⁶ Tído tá ni kánian keyíko yu'u sa'a ná, dá kían keyíko ndaai sa'a ná, dá chi ɔ duú iin tó'ón yu'u kee dión. Mií yu'u xí'in tatái, na ni tanda'á yu'u veii, keyíko sa'a ná.

¹⁷ Chi ley ió noo ndo ká'an ña tá ió uu ta xí'o kuendá sa'a iin ña'a, dá kían kían ña ndaa.

¹⁸ Yu'u kúú na xí'o kuendá sa'a mií, ta xí'o ta'ani tatái, na ni tanda'á yu'u veii, kuendá sa'í —kaá na.

¹⁹ Dá ni kaa ta fariseo ñoó xí'in ná:

—¿Ndeí ió tatá ní, tá dáá?

Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Ko ná'á ta'on ndó ndá yoo kúú yu'u, ta ni tata yu'u ko ná'á ndó. Tá ná kana'á ndó yu'u, dá kían ndá tataí kana'á ndó —kaá na.

20 Ta ndidaá to'on yó'o ni ka'án Jesús yé'é ñ'o ká'ano noo kúú noo taán ñayuu di'ón dóko ná noo Ndios. Ta ko ín ta'on ni xi'o ndeé iní tiin ñaá, chi ko ñá'a ta'on kasandaá hora konó Ndios tiin ñaá rá.

Kaá Jesús ña o kúu ta'on saq tqa ñoó noó ko'on na

21 Dá ni kaa tuku Jesús xí'ín rá:

—Ko'on va yu'u, ndi'i, dá nandukú ndó yu'u, tído tá ni xi'i ndo, kakomí ii va ndó kuachi, sa'á ñoó o kúu ta'on saq ndo noo ko'in.

22 Dá ni kasá'á ndátó'ón tá'an ta né'e choon noó na Israel ñoó:

—¿Á ka'ání vá ra káa mií rá, ká'án rá, ndani ká'án ra ña o kúu ta'on saq yo noó ko'on ra?

23 Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Ñayuu ndéi nino va kúú ndo'ó, tído yu'u, na ni kii nda noo dikó vá kúú yu'u. Dá chi tqa kuendá ñayuú yó'o va kúú ndo'ó, tído o duú ta'on ñaá kúú yu'u.

24 Sa'á ñoó ni kaai xí'ín ndó ña tá ni xi'i ndo, dá kakomí ii va ndó kuachi, chi tá ná o kándisa ndó ña yu'u kúú na ká'án ndá yoo kúú, dá kían tá ni xi'i ndo, dá kakomí ii va ndó kuachi.

25 Dá ni kaa ra xí'ín ná:

—¿Ndá yoo kúú ní, tá dáá?

Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Nda mií sa'a ni kastó'in xí'ín ndó ndá yoo kúú.

26 Kuá'á nda'o ña'a ió ka'in xí'ín ndó, ta ió nda'o kuachi kuu keyíko*i* sa'a ndo. Tído iin na ndaa kúú na ni tanda'á yu'u veii. Ta sa'a ña kúú to'on ni

xí'lo na nooí, ñoó vá kían ká'in xí'ín ndidaá ñayuu —kaá na.

²⁷ Tído ko ní kándaá ini ra ña ni ka'an na sa'a tatá Ndios.

²⁸ Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Tá ná ndi'i ndane'e dikó ndo na ni nduu taa ñayuu yó'o, nda daá kandaá ini ndo ña yu'u ndisa kúu na daá kúuí. Ta kandaá ta'ani ini ndo ña ko ní kée mií ta'on yu'u ni iin ña'a, sava'a ña ni kasto'on tatái xí'ín, ñoó vá kían ni ka'in xí'ín ndó.

²⁹ Dá chi tatái, na ni tãnda'á yu'u veii, daá ió va na xí'ín, ko dánkoo mií ta'on ñaá ná, dá chi daá kuití vá kée yu'u ña náta'an ini na —kaá Jesús.

³⁰ Tá ni ndi'i ni ka'an na ndidaá to'on yó'o, kúu kua'á nda'o ñayuu ni kandísa ñaá.

Ña ndaa dána'a Jesús taó xóoan yó tixi ndá'a ña dándáki ñaá

³¹ Dá ni kaa Jesús xí'ín na Israel, na kándísa ñaá ñoó:

—Tá ná kandita toon ndó xí'ín to'on ni daná'i noo ndo, dá kían koni ndo kakuu ndisa ndó kuendá yu'u,

³² ta kasandaá ndo kana'á ndó ña ndaa. Ta ña ndaa yó'o taó xóo ndo'ó tixi ndá'a ña dándáki ñaá.

³³ Dá ni kaa ñayuu ñoó xí'ín ná:

—Na ve'e Abraham kúu ndu'u, ta ni iin kuu ta'on ko ní sá ño'o ndu tixi ndá'a ni iin taa. Sa'á ñoó, ¿ndiva'a ká'an ní ña kankuei ndu tixi ndá'a ña dándáki ñaá?

³⁴ Dá ni kaa Jesús xí'ín ná:

—Míian ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña ndi ndáa mií ñayuu kée kuachi, noón kúu na ño'o tixi ndá'a kuachi, ta dándáki ñaá.

³⁵ Ta ndidaá na ñó'o tixi ndá'a iin sato'o, o kándeí kuií ta'on na xí'ín na ve'e sato'o na. Sava'a na kúú de'e mií sato'o ñóó, noón kúú na kándeí kuií xí'ín na ve'e tatá na.

³⁶ Sa'á ñóó tá ná taó xóo na kúú de'e Ndios ndo'ó tixi ndá'a ña dándáki ñaá, dá kían koni ndisa ndó kankuei ndó tixi ndá'án.

³⁷ Sa ná'á vá yu'u ña na ve'e Abraham kúú ndo'ó. Tído ndúkú ndó ka'ání ndó yu'u, dá chí ko nátiin va'a ndó to'on ká'ín xí'ín ndó.

³⁸ Ká'ín xí'ín ndó sa'a ndidaá ña ni xini yu'u díin tatá. Tído ndo'ó kúú na kée ña ni seídó'o ndó ni ka'an tatá ndo xí'ín ndó.

Kaá Jesús ña tatá taa ñóó kúú ña u'u

³⁹ Dá ni kaa ra xí'ín ná:

—Abraham va kúú tatá ndu.

Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Tá miían ndaa de'e Abraham kúú ndo'ó, dá kían kee ndó táto'on ni sa kee Abraham.

⁴⁰ Tído viti ndúkú ndó ka'ání ndó yu'u, dá chí ká'ín ña ndaa xí'ín ndó, ta ña ndaa yó'o kían ni kasto'on mií Ndios xí'ín. Ta ko ní kée Abraham táto'on kí'o kée mií ndó.

⁴¹ Tído ndo'ó kúú ra kée ndidaá ña kée tatá ndo —kaá na.

Dá ni kaa ra xí'ín ná:

—Ko kúú ta'on ndu de'e nda'í. Iin tó'ón vá kúú tatá ndu, ta noón kúú Ndios.

⁴² Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Tá miían ndaa ndisa Ndios kúú tatá ndo, dá kían koni ndo yu'u, ní kúu. Dá chí noo Ndios ni kii yu'u. Ta ko véi yu'u xí'ín ña kóni mií, Ndios vá ni tanda'á yu'u veíi.

43 Ta, ¿ndiva'a kọ kándaa ini ndo to'on ká'in xí'in ndó? Kọ kándaa ini ndo, dá chị kọ xí'o ta'on ndó mií ndó kueídó'o ndó to'on ká'in xí'in ndó.

44 Chị kúú ndó kuendá ña u'u, ta ñoó kúú tatá ndo, chị ña kóni tatá ndo, ñoó ta'ani kóni mií ndó. Dá chị nda mií sa'a kúúán ña sa'ání ndi. Ta kọ ndíkoan ña ndaa, dá chị koó ña ndaa nooán. Sa'á ñoó tá ka'an to'án, ná'a miían ña kị'o dión kíán. Ta ndino'o ña to'ón ká'an, chị miían kúú ña tá'í ndidaá ña to'ón.

45 Tído yu'u, ndino'o ña ndaa ká'in xí'in ndó, sa'á ñoó kọ kándisa ndó ña ká'in.

46 Ta, ¿ndi ndaa ndo'ó nani'i iin kuachi sata yú'u? Tá ndino'o ña ndaa ká'in, ¿ndiva'a kọ kándisa ndó ña ká'in xí'in ndó, tá dáá?

47 Chị na kúú kuendá Ndios, noón kúú na natiin va'a to'on vei noo Ndios. Ta ndo'ó, kọ nátiin va'a ta'on ndó to'on ká'in, dá chị kọ kúú ta'on ndó kuendá Ndios —kaá na.

Sá ío va Jesús tá o ñá'a kaki na ñayuú yó'o

48 Nị ndi'i, dá nị kaa ta Israel ñoó xí'in ná:

—Ndaa va ká'an ndu tá chínaní ndú mií ní kúú ní iin ta ñoo Samaria, ta nákaa ña u'u ini ní.

49 Dá nị kaa Jesús xí'in rá:

—Kọ ta'ón ña u'u nákaa ini yu'u. Di'a xí'oi ñaño'ó noó na kúú tatái Ndios. Tído ndo'ó, di'a kénóo ndó yu'u.

50 Kọ ndúkú ta'on yu'u ñaño'ó mií. Tído ío iin na kóni ña natiin yu'u ñaño'ó, ta noón kúú na kényiko ndaa.

51 Miían ndaa ná ká'in xí'in ndó ña ndi ndaa mií na ná kandita toon xí'in to'on ká'in, noón kúú na nị kuú ta'ón o kuú na —kaá na.

52 Dá nị kaa ta Israel ñoó xí'in ná:

—Viti kían kátóni ndaa ini ndu ña nákaa ña u'u ini ní, dá chī nī xi'i va Abraham, ta nī xi'i ta'ani dao ka profeta. Tído mií ní kaá ña na ná kandita toon xí'in to'on ká'an ní, ni iin kuū ta'ón o kuū na.

⁵³ ¿Á ndáya'i cháá ka ní o duú tatá sá'ano yo Abraham, xini ní? Chī nī xi'i na, ta nī xi'i ta'ani dao ka profeta ñoó. ¿Ndá yoo kúu ní, xini ní?

⁵⁴ Dá nī kaa Jesús xí'in rá:

—Tá ná ndukú yu'u ñaño'ó mií, dá kían kō ndáya'i ta'an vaan. Mií vá tatá yu'u kúu na xí'o ñaño'ó nooí, tá'an na kaá ndo kúu Ndios noo ndo.

⁵⁵ Tído ndo'ó kúu na kō ná'á ta'on ñaa. Yu'u kúu na ná'á ñaa. Chī tá ná kaa ña kō ná'í na, dá kían kúu iin ta to'ón táto'on kī'o kúu ndo'ó. Tído yu'u ná'í na, ta seídó'i to'on ká'an na.

⁵⁶ Ta nī kadii nda'o ini Abraham, tatá sá'ano ndó, tá nī kandaa ini na ña koni na kasaa yu'u ñayuú yó'o. Ta miían ndaa kuiti nī xini naán, ta kúu nī kadii nda'o ini na —kaá na.

⁵⁷ Dá nī kaa ta Israel ñoó xí'in ná:

—Ni uu diko uxi kua kō ñá'a koo ní, ta, ¿ndiva'a ká'an ní ña sa nī xini ní Abraham?

⁵⁸ Dá nī kaa Jesús xí'in rá:

—Miían ndaa ná ka'in xí'in ndó ña sa daá ió va yu'u tá kō ñá'a kaki Abraham, chī yu'u kúu na daá kúu.

⁵⁹ Dá nī tiin ra yuu kua'an ra chiyúu rá Jesús. Tído nī chide'é na, dá nī keta na yé'é ño'o ká'ano ñoó. Dá nī chika'anda na tein ñayuú ñoó, dá nī kee na kua'an na.

9

Di'a n̄i kuu tá n̄i nduᵛa'a Jesús iin t̄a k̄o túu noo, ch̄i nd̄a noó n̄i kaki va ra káa ra dión

¹ Noo x̄íka Jesús kua'an n̄a ñoó n̄i xini n̄a ió iin t̄a k̄o túu noo, ta nd̄a n̄i kaki va ra káa ra dión.

² Dá n̄i nd̄a to'ón ñáá t̄a x̄ionoo x̄í'ín ná ñoó, ta kaá r̄a:

—Maestro, ¿ndá yoo n̄i ȳa'a n̄i kee kuachi, á mií rá o n̄a ve'e ra, sa'á ñoó k̄o túu noo rá n̄i kaki ra?

³ Dá n̄i kaa Jesús x̄í'ín rá:

—O duú sa'á kuachi mií rá, ta o duú sa'á kuachi n̄i kee n̄a ve'e ra káa ra dión. Dión káa ra, dá k̄ian na'a yu'u ña ndato nd̄a'o kuu kee Ndios x̄í'ín rá.

⁴ Ta miían k̄anian kee yu'u choon, ña n̄i sa'anda n̄a n̄i tanda'á yu'u veii viti túu īi, dá ch̄i sa veii kuaa vá. Ch̄i tá ná kuaa, k̄o íin ka kuu kechóon.

⁵ Dá ch̄i x̄ian nani ió̄i ñayúú yó'o, kúúí n̄a dátoon noó ñayuu —kaá n̄a.

⁶ N̄i ndi'i, dá n̄i daká Jesús lú'u ñó'o x̄í'ín t̄adij̄i n̄a. Dá n̄i nduuan ndei'i. Dá n̄i ch̄indaá naán sata nduchí nóo t̄a k̄o túu noo ñoó.

⁷ Dá n̄i kaa n̄a x̄í'ín rá:

—Kua'án nakatón nooon t̄akuíí ñó'o nd̄a yu'ú pila, ña naní Siloé ñoó —kaá n̄a. (To'on yó'o kóni kaa t̄akuíí veii iin ka x̄ían.)

Tá n̄i saa r̄a ñoó, ta n̄i nakata ra noo rá, ta kúú sa nde'é vá rá n̄i n̄andió koo ra kua'an r̄a.

⁸ Dá n̄i kaa n̄a ndei yati x̄í'ín rá x̄í'ín dao ka na ná'á ña kúú rá t̄a k̄o túu noo:

—¿Á duú t̄a ió s̄ati ñoó kúú r̄a káa? —kaá n̄a.

⁹ —Jaan, ñáá kúú rá —kaá dao na.

Ta dao ka n̄a kaá:

—Koó, dión káa oon va ra.

Ta mií rá kaá:

—Ñáá vá kúú yu'u.

¹⁰ Dá n̄i ndato'ón ñáá ná:

—¿Ndi n̄i kuu n̄i natuu nooon?

¹¹ Dá n̄i kaa ra:

—Taa naní Jesús ñóó n̄i kava'a lú'u ndei'i xí'in tadií ra, dá n̄i chindaá raán sata nduchí nóoi. Dá n̄i kaa ra xí'in: “Kua'an noo nákaa pila Siloé, ta ñóó nakatón nooon”, kaá ra xí'in. Dá n̄i sa'in, dá tá n̄i nakatai nooi, ta kúú n̄i natuu vaan.

¹² Dá n̄i ndato'ón ñáá ná:

—¿Ndeí nákaa taa ñóó?

Dá n̄i kaa ra:

—Ko ná'á ta'on vei.

Dì'a n̄i kuu tá n̄i ndato'ón ta fariseo ta n̄i nduva'a ñóó ndi n̄i kuu, dá n̄i nduva'a ra

¹³ Dá n̄i kee na ndáka na taa n̄i natuu noo ñóó kua'an na noó ta fariseo.

¹⁴ Ta kuu nání'i ndée na Israel n̄i kava'a Jesús ndei'i n̄i chindaá raán noo taa ñóó, dá n̄i natuuan.

¹⁵ Dá n̄i ndato'ón ta'ani ñáá ta fariseo ñóó ndi n̄i kuu, dá n̄i natuu noo rá. Dá n̄i kaa taa ñóó xí'in rá:

—Iin taa n̄i chindaá ndei'i sata nduchí nóoi, dá n̄i sa'in n̄i nakatai ña, ta túu vaan viti.

¹⁶ Dá n̄i kaa dao ta fariseo ñóó:

—O duú ta'on taa n̄i tanda'á Ndios kasaa kúú taa ñóó, dá chi n̄i ya'a ra kuu nání'i ndée yo.

Ta dao ka ra kaá:

—¿Ndi kee víiin taa kómí kuachi kee ra ña ná'ano yó'o?

Ta kúú n̄i kasá'á naá tá'an mií rá ndéi ra.

¹⁷ Dá n̄i ndato'ón tuku ra taa n̄i natuu noo ñóó:

—¿Ndá yoo kúú taa n̄i nduva'a nooon, ká'ón?

Dá n̄i kaa taa ñóó:

—Iin profeta va kúu rá.

¹⁸ Tído kọ ní kándísa ta'on ẹa nẹ'e choon noo na Israel ña ni sa kuu ra iin ẹa kọ túu noo, ta kọ kándísa ra ña ni ndu'va'a ra. Sa'á ñoo ni kana ra tatá ẹa ni natuu noo ñoo xí'ín naná ra,

¹⁹ dá ni ndato'ón ñaá rá:

—¿Á de'e ní kúu ẹa yó'o? Ta ká'an ní ña nda ni kaki ra kọ túu noo rá. Ta, ¿ndi ni kuu ña ndé'é rá viti?

²⁰ Dá ni kaa na xí'ín rá:

—Ná'á ndu'u ña kúu xí de'e ndu, ta mi'an ndaa kuiti kọ túu noo xí nda ni kaki xi.

²¹ Tído kọ ná'á ta'on ndu'u ndi ni kuu ni natuu noo xí. Ta kọ ná'á ta'on ndu ndá yoo ni kedaá xí'ín xí, dá ni natuu noo xí. Ndato'ón ní mií xí, ẹi ẹa sa'va'a vá kúu xí. Sa kánian k'i'o mií xí kuendá sa'á ña ni ndo'o xi —kaá na.

²² Di'ón ni kaa na ve'e ra, dá ẹi yu'ú na kée ẹa nẹ'e choon noo na Israel. Dá ẹi sa ni kandoo ra ña ndidaá ñayuu nakoní ña Jesús kúu na dá'kaki ñaá, noon kúu na taxí rá ve'e noo ná'taka na ñoo ñoo.

²³ Sa'á ñoo ni ka'an na ve'e ra: “Ndato'ón ní mií xí, dá ẹi ẹa sa'va'a vá kúu xí.”

²⁴ Dá ni nandi'ó kuéi tuku ra ni kana ra ẹa ni natuu noo ñoo. Dá ni kaa ra xí'ín rá:

—Kánian nak'i'o yo'ó ña'ño'ó noo Ndios va, dá ẹi ná'á vá ndu'u ña iin ẹa kómí ku'achi va kúu ẹa ñoo.

²⁵ Dá ni kaa ẹa ñoo xí'ín rá:

—Kọ ná'á ta'on yu'u á ẹa kómí ku'achi kúu rá o koo. Sa'va'a ña ná'á yu'u kíán ña ni sa kuui iin ẹa kọ túu noo, tído viti ni natuu noo ni kee ra.

²⁶ Dá ni nandi'ó kuéi tuku ra ni ndato'ón ñaá rá:

—¿Ndi ni kee taa ñoo xí'ón? ¿Ndi ni kuu, dá ni natuu nooñon?

27 Dá ni kaa ra:

—Sa ni nakani vai xí'ín ndó, tído ko kékuendá ta'on ndó ña ká'ín xí'ín ndó. ¿Ndiva'a kóni tuku ndó nakanii xí'ín ndó? ¿Á kóni ta'ani ndo'ó ndiko ndo taa ñoo, ndani?

28 Ta kúu ni ka'an ndava'a ta fariseo ñoo xí'ín taa ni nduva'a ñoo, ta kaá ra:

—Mii vá yo'ó kúu ra ndíko taa ñoo. Tído ndu'u, Moisés va kúu na ndíko ndu'u.

29 Dá chi ná'á ndú ña ni ka'an túu Ndios xí'ín Moisés. Tído taa ñoo, ko ná'á ta'on ndu ndei ni kii ra.

30 Dá ni kaa taa ñoo xí'ín rá:

—Naá vá ini xini ndo'ó, chi ni nduva'a ndisa taa ñoo nooí, tído ko kándaá ii vá ini ndo ndei ni kii ra.

31 Chi ná'á vá yó ña ko seídó'o ta'on Ndios na kómí kuachi tá xíka na ña mani noo ná. Tído tá yu'ú ni'ini yó Ndios, ta kée yó ña kóni na, dá kían seídó'o na ña xíka yo noo ná.

32 Ta nda mií sa'a ñayuú, ta nda viti ko ní'i to'on ta'on yó ña kandeé iin ñayuu nduva'a na iin na ni kaki ko túu noo.

33 Tá ko ní'kii taa ñoo noo Ndios, dá kían o kandeé ta'on ra nduva'a ra iin na ko túu noo.

34 Dá ni kaa ta fariseo ñoo xí'ín rá:

—Tixi ndá'a kuachi va ni kaki yo'ó. ¿Ndá yoo kúu yo'ó, xinóon, ña dána'a di'aón noo ndu'u?

Dá ni taxí ñaá rá ini ve'e noo náta na ñoo ñoo.

Kaá Jesús ña ko túu noo ta fariseo ñoo noo Ndios

³⁵ Kúú n̄i kandaa ini Jesús ña n̄i taxí ñaá ta fariseo ini ve'e noo náta n̄a ñoo ñoo. Dá tá n̄i naní'i ñaá ná, dá n̄i kaa n̄a xí'ín rá:

—¿Á kándéé inóon n̄a kúú de'e Ndios?

³⁶ Dá n̄i kaa ra:

—¿Ndá yoo kúú noón, tatá, dá ná kandeé iníi ná?

³⁷ Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Sa n̄i xinon ná. Ta mií n̄a ndátó'ón xí'ón vití'ón kúú ná.

³⁸ Dá n̄i kaa ra:

—Kándéé iníi mií ní, sato'i.

Dá n̄i kasá'á rá ndáño'o ñaá rá.

³⁹ Dá n̄i kaa Jesús xí'ín ñayuu ndíta ñoo:

—Veí yu'u ñayuú yó'o, dá ndeyíkoí nío iin rá iin ñayuu. Díón, dá ná natuu noo n̄a kọ túu noo. Ta n̄a túu noo, o kátuu ta'on noo ná.

⁴⁰ Tá n̄i seídó'o dao ta fariseo ndíta ñoo ña n̄i ka'an n̄a díón, dá n̄i kaa ra xí'ín ná:

—¿Á ta kọ túu noo ta'ani kúú ndú, xiní ní?

⁴¹ Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Va'a cháá ka ní sá kuu ndó ta kọ túu noo, dá kían o kátai kuachi ta'on ndó sa'a kuachi kée ndó. Tído kaá ndo ña túu noo ndo, sa'á ñoo táí kuachi ndó noo Ndios.

10

Nákani Jesús sa'a korrá noo ñó'o léko

¹ Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña ta kọ kú'u chí noo kúú yé'é korrá léko, di'a ndáo ndodó rá sata korrá ri, roón kúú iin ta kuí'íná, iin ta kéndava'a xí'ín rí.

² Tído n̄a koku'u chí yé'é korrá ri, noón kúú n̄a ndáka rí.

³ Ch̄i ta ndaá yé'é, roón kúú ra sónó yé'é noó na ndáka rí. Ta táj va'a do'o rí tá káyu'ú ná kuu iin rá iin rí, dá taó na rí.

⁴ Dá tá n̄i ndi'i n̄i taó xóo na léko mií ná, dá xíonoo na kua'an na noo r̄i, dá tákuei ñaá rí kua'an r̄i, ch̄i ná'á rí tach̄i ná.

⁵ Tído iin ñayuu tukú o kárkuei ta'on ñaá rí ko'on r̄i, di'a kuino rí noo ná, dá ch̄i k̄o ná'á ta'on rí tach̄i ñayuu tukú ñóo —kaá na.

⁶ Ta to'on yó'o n̄i dakí'in tá'an Jesús xí'in ña n̄i ka'an na xí'in ta fariseo, tído k̄o ní kándaa ini ra ndi dándáki ña n̄i ka'an na.

Jesús kúú na ndáka va'a léko

⁷ Dá n̄i n̄andió k̄o Jesús n̄i ka'an na xí'in rá:

—Miían ndaa ná ka'in xí'in ndó ña mií vá yu'u kúú yé'é korrá noo ñó'o léko.

⁸ Ta ndidaá ta n̄i kii yach̄i tá k̄o ñá'a kasaa yu'u, roón n̄i sa kuu ta kuí'íná, ta sa kendava'a ra xí'in lékoj̄. Tído k̄o ní taó kuendá ta'on lékoj̄ noó n̄i ka'an ra.

⁹ Ta yu'u kúú yé'é korrá, ta ndi ndaa mií vá léko ná ku'u yé'é ñóo, ta kúú k̄aki va rí. Ta ndu'u rí, ta kankuei rí noo káa ita kuí' kasá'an rí.

¹⁰ Tído ta kuí'íná ñóo vei oon ra noo ñó'o rí ki'in kuí'íná rá r̄i, ta ka'ání rá r̄i, ta dánaá ra rí. Tído yu'u vei, dá ná ni'j̄ r̄i ña kataki r̄i, dá ni iin ña'a ná o k̄amanj̄ noo r̄i.

¹¹ 'Yu'u kúú na ndáka va'a léko, ta iin na va'a ndáka léko, noón kúú na k̄o yu'ú k̄i'o na mií ná kuu na sa'a r̄i.

¹² Tído ta ndáka léko sata yá'i, ta k̄o kúú sato'o r̄i, tá xiní ra vei ndigüe'í lobo, ta kúú dánkoo ndava'a ra léko, ta kúú xíno ra kua'an ra noo ndigüe'í lobo

ñoó. Dá kásaꝯ r̄i sa'ání r̄i dao léko, ta dao ka léko ñoó xíta noó kua'an.

¹³ Ta xíno va taa ñoó noꝯ ndigüe'í lobo ñoó, dá ch̄i ko kúú rá mií sato'o léko, sata yá'i va ndáka ra r̄i, sa'á ñoó ko sa'ání ta'on ra mií rá sa'a r̄i.

¹⁴ Tído yu'u kúú na ndáka va'a lékoj, ta ná'á va'a yu'u ndi ndáa iin rá iin rí, ta ná'á va'a rí yu'u,

¹⁵ táto'on k̄i'o ná'á vá tatá Ndios mií, ta ná'á ta'ani yu'u tatá Ndios. Sa'á ñoó naki'o yu'u mií ña kíꝯn kuui sa'a lékoj.

¹⁶ Ndéi ta'ani dao ka lékoj, tá'an kirí ko ñó'o ta'on ini korrá yó'o. Ta xínñó'ó ta'anii kandakai r̄i kii rí, dá naki'in tá'an rí xí'ín léko yó'o, dá kíꝯn kueídó'o ta'ani rí yu'u. Dá ndáda iin tó'ón vá tu'u ná kakuu rí, ta iin tó'ón ná kakuu na kandaka rí.

¹⁷ Sa'á ñoó kú'u nda'o ini tatá Ndios sa'í, dá ch̄i ko'in naki'oi mií ña kíꝯn kuui, ndi'i, dá nandió ko'oi natakii.

¹⁸ Tído ko ín ta'on ka'ání yu'u xí'ín to'on k̄i'o kóni mií rá, mií vá yu'u naki'o mií ña kíꝯn kuui. Dá ch̄i ió choon noꝯ ndá'a yu'u ña kíꝯn naki'oi mií kuui, ta ió ta'ani choon noꝯ ndá'a yu'u ña kíꝯn natakii, ta choon yó'o ñi natiiin noꝯ tatái —kaá na.

¹⁹ Ta ñi kasá'á ndátó'ón kuách̄i tuku na Israel sa'á ña ñi ka'an Jesús dión.

²⁰ Kúú kuá'á nda'o na ñi kaa di'a:

—Ña kini va nákaꝯ ini ra, ta ndúlókꝯ va ra. ¿Ndi-va'a seídó'o ndó noꝯ ká'an ra?

²¹ Ta ñi kaa dao ka na:

—Ni iin ta nákaꝯ ña kini o ká'an dión. ¿Á kándéé iin taa nákaꝯ ña kini ini nduva'a ra iin ta ko túu noꝯ? —kaá na.

Ko kóni dao na Israel kandísa na Jesús

22 Ta ió iin víkō ñoo Jerusalén noo kéká'ano na kuu nī nākī'o tuku na ve'e ño'o ká'ano noo ndá'a Ndios. Tiempo daá ñóó kíán yoo vixi.

23 Ta xionoo Jesús yé'é ño'o ká'ano ñóó noo kúu corredor naní Salomón.

24 Dá nī nataka ta né'e choon noo na Israel noo nákaa Jesús, dá nī kaa ra xí'ín ná:

—¿Ndá oon ví nání'i ndée níó ndú kee ní? Tá miían ndaa kúu ní Cristo, na dákaki ñaa, kasto'on ndaa ní xí'ín ndu'u.

25 Dá nī kaa Jesús xí'ín rá:

—Sa nī ka'an vai xí'ín ndó, tído kō kóni ta'on ndó kándisa ñaa ndó. Ta ndidaá ña ndato kéei kúu choon nī sa'anda tatái nooí, ta ñóó kíán ná'a ndá yoo kúuí.

26 Tído kō kándisa ta'on ñaa ndó, dá chī kō kúu ta'on ndó lékoj tató'on kī'o sa nī ka'ín xí'ín ndó.

27 Dá chī na kúu léko yu'u seídó'o na noo ká'ín, ta ná'í ndi ndaa na, ta ndíkō na yu'u,

28 ta xí'oi ña kataki chíchí ná, ta ni iin kuu ta'ón o naá na, ta kō ín ta'on kuu kuio ndaa na noo ndá'a yu'u.

29 Ta mií tatái kúu na nī tei na nooí, ta noón kúu na kómí choon ká'ano cháá ka, ta ni kō ín ta'on kuu kuio ndaa ñayuuí noo ndá'a tatái.

30 Dá chī yu'u xí'ín tatái, iin tó'ón vá kúu ndu'u.

31 Dá nī tiin tuku ta Israel ñóó yuu kua'an ra chiyúú rá Jesús.

32 Dá nī kaa na xí'ín rá:

—Kua'á nda'o ña ndato nī kee yu'u noo ndo'ó nī kee tatái. Ta, ¿ndi káa iin ñóó kō ní náta'an ini ndo, sa'á ñóó kóni ndo chiyúú ndó yu'u?

33 Dá nī kaa ra xí'ín Jesús:

—O duú sa'á ña ñi kee ní ña ndato kóni ndu chiyúú ñaá ndú, di'a sa'á ña ká'an ndava'a ní sa'a Ndios, dá chi iin ta oon va kúú ní, tído kée ní mií ní ña kúú ní Ndios.

³⁴ Dá ñi kaa Jesús xí'in rá:

—¿Á o duú di'a kaá Ndios noo ley ió noo ndo: “Ñi ka'in ña kúú ndó ndios”?

³⁵ Ta dión ñi chinaní ná ta ñi ñatiin to'on na ñoó ña kúú rá ndios, ta o kúu ta'on kujo kao yó noo ká'an tuti ij Ndios.

³⁶ Mií Ndios ñi kaxi yu'u, ta ñi tanda'á ná yu'u veii, sa'á ñoó, ¿ndiva'a kaá ndo ña ká'an ndava'i sa'a Ndios sa'á ña kaái ña kúú de'e Ndios?

³⁷ Tá ko kée yu'u ña ná'ano kée tatá, dá kían ná dá'a ni kandísa ndó yu'u.

³⁸ Tído tá kéei ña, dá kían kandísa ndó ña kéei, va'ará ko kándísa ndó mií yu'u. Dá chi tá kandísa ndó ña kéei, dá kían kasandaá ndo kandaá ini ndo, ta kasandaá ndo kandísa ndó ña ió tatá Ndios xí'in, ta iói xí'in ná —kaá ña.

³⁹ Dá ñi ka'an tuku ra tiin ñaá rá, tído ñi kandeé vá ná ñi taó xóo na mií ná noo ndá'a rá.

⁴⁰ Dá ñi kee tuku na kua'an ña iin ka xoo yuta Jordán noo ñi kasá'á Juan sa dakódo ndúta ná ñayuu. Ta ñoó ñi kandoo na ñi sa io tóo na.

⁴¹ Ta kua'á nda'o ñayuu ñi ñataka noo nákaa ña, ta kaá ña ndátó'on ná:

—Miían ndaa kuiti ni iin tó'on ña ná'ano ko ní kée Juan, tído ndidaá ña ñi ka'an ña sa'á ta yó'o kían ña ndaa —kaá ña.

⁴² Ta kúu kua'á nda'o ñayuu ñi kandísa Jesús noo nákaa ña ñoó.

11

Dì'a nì kuu tá nì xí'i iin taa naní Lázaro

¹ Ió iin taa kú'u naní Lázaro, ta kúú rá iin ta ñoo Betania, ta ñoo ñoo ndéi kì'o ra María xí'ín Marta.

² Ta María, ñá kúú kì'o Lázaro ñoo kúú ñá nì kuei kirá támi sá'an sata sá'a sato'o yò Jesús, ta nì nađáyaan sa'a ná xí'ín idí dinjan.

³ Ta mián xí'ín ku'an nì tanda'á choon nì sa'an noo nákaa Jesús, ta kaáan xí'ín ná: “Tatá, kú'u ka'í va na kú'u ini ní sa'a.”

⁴ Dá tá nì kandaá ini Jesús, dá nì kaa na:

—O duú ta'on kue'e kuu ra kíán, mián ndaa kú'u ra, dá ná natiin Ndios ñaño'ó sa'a rá, ta ná natiin ta'ani na kúu de'e Ndios ñaño'ó kee kue'e ndó'o ra —kaá na.

⁵ Ta kú'u ini Jesús sa'a Marta, xí'ín sa'a ku'u ló'an, xí'ín sa'a Lázaro, kì'oán.

⁶ Tá nì kandaá ini na ña kú'u Lázaro, dá nì kandoo na nì sa io na uú ka kuú noo nákaa na ñoo.

⁷ Nì ndi'i, dá nì kaa na xí'ín taa xionoo xí'ín ná:

—Kó'o tuku yó chí kuendá Judea di'a viti.

⁸ Dá nì kaa ta xionoo xí'ín ná ñoo:

—Maestro, ta o duú nì ka'án ta né'e choon noo na Israel ña chiyúu rá mií ní. Sa'á ñoo ¿ndiva'a ko'on tuku yó ñoo?

⁹ Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—¿Á duú uxí uú hora tóon ndindii? Sa'á ñoo na xionoo nduú, kò káchi'i sá'á ta'on na, chì ndato tóon noo ná kée ndindii.

¹⁰ Tído na xionoo sakuaá káchi'i sá'á ná, dá chì ko tóon noo ná.

¹¹ Nì ndi'i, dá nì kaa na xí'ín rá:

—Kídi va amigo yò Lázaro, tído ko'in dándótoi ra.

12 Dá n̄i kaa t̄aa x̄ionoo x̄í'ín ná:

—Tatá, tá kíd̄i r̄a, dá kí̄an nduᵛa'a ra.

13 Tído to'on n̄i ka'an Jesús kí̄an kón̄i kaa ñ̄a n̄i xi'ì va Lázaro, tído kíd̄i ndisa va ra n̄i ka'an t̄aa x̄ionoo x̄í'ín ná ñ̄oo.

14 Dá n̄i k̄asto'on na ndi kón̄i kaa ñ̄a n̄i ka'an na, ta kaá n̄a:

—Sa n̄i xi'ì va Lázaro,

15 ta kád̄i nda'o in̄i ñ̄a k̄o ní sá ió̄i ve'e ra tá n̄i xi'ì r̄a, dá kí̄an ná kandeé cháá k̄a in̄i ndo yu'u sa'á ñ̄a ko'in keei x̄í'ín rá. Kó'o kande'á r̄a —kaá n̄a.

16 Dá n̄i kaa Tomás, t̄a ká'an x̄í'ín ná Dídimoo, x̄í'ín dao k̄a t̄a x̄ionoo x̄í'ín Jesús:

—Kó'o ta'ani yó, dá ná kuu nduú yo x̄í'ín ná —kaá r̄a.

Kaá Jesús ñ̄a kúu ná n̄a dán̄ataki ñ̄ayuu n̄i xi'ì, ta x̄í'o na ñ̄a kataki chíchí ná

17 Tá n̄i kuyati Jesús ñ̄oo ñ̄oo, dá n̄i k̄andaa ini na ñ̄a sa io kom̄i kuu nákaa yikí koño Lázaro n̄i nduxian ini káo.

18 Ta yati va né'e tá'an ñ̄oo Betania ñ̄oo x̄í'ín ñ̄oo Jerusalén, ta kí̄an tát̄o'on on̄i kilómetro.

19 Sa'á ñ̄oo kua'á nda'o na ñ̄oo Jerusalén n̄i kasáa kandeí tóo na x̄í'ín Marta x̄í'ín María, dá k̄i'o na t̄andeé in̄i nooan sa'á ñ̄a n̄i xi'ì k̄i'oán.

20 Tá n̄i k̄andaa ini Marta ñ̄a veí Jesús, dá n̄i keeán kua'an ni'ì ñ̄aán, tído n̄i k̄andoo va María ióan ve'e.

21 Tá n̄i ñ̄aki'in tá'an Marta x̄í'ín Jesús noó veí na ñ̄oo, dá n̄i kaaan x̄í'ín ná:

—Tatá, tá ní sá io ní yó'o, o kuú ta'on k̄i'o ló'ì, ní kúu.

22 Tído ná'á ta'ani yu'u ña ndi ndáa mií vá ña'a ná kaka ní noo Ndios, ta kúú k̄i'o va naan noo ní.

23 Dá n̄i kaa Jesús xí'án:

—Nataki va k̄i'ón.

24 Dá n̄i kaañ xí'ín ná:

—Sa ná'á vá yu'u ña nataki x̄i tá ná kasandaá kuu nataki na n̄i x̄i'í tein kuu noo ndí'i.

25 Dá n̄i kaa Jesús xí'án:

—Yu'u kúú na dánátaki ñayuu n̄i x̄i'í, ta k̄i'oi ña kataki chíchí ná. Ta ndi ndáa miíó na kándéé iní ñaá, koni na kataki chíchí ná, va'ará n̄i x̄i'í na.

26 Ta ndi ndáa mií na kándéé iní na yu'u x̄i'án nani ndéi takí na, ni iin kuu ta'ón o kuú na. ¿Á kándísón ña dión kíán?

27 Dá n̄i kaañ xí'ín ná:

—Jaan, tatá. Kándisa yu'u ña mií ní kúú Cristo, na kúú de'e Ndios, ch̄i kúú ní na n̄i tanda'á Ndios n̄i kasáa ñayuu yó'o dákaiki ñaá —kaáan.

Ndé'i Jesús yati yú'u káo noo nákaa yiki koño Lázaro

28 Tá n̄i ndi'i n̄i ka'an dión, dá n̄i keeán kua'an kuakaán ku'an María ñoó. Tá n̄i saañ, dá n̄i ka'an kayáñ xí'ín María:

—Vei maestro yo, ta kána na yo'ó.

29 Dá tá n̄i seídó'o María to'on yó'o, ta kúú kaon nda'o n̄i nakuín ndichian, kúú n̄i keeán kua'an ni'an Jesús.

30 Ta ko ñá'a ta'on ku'u Jesús ñoo ñoó, ch̄i ió jí vá ná noo n̄i naki'in tá'an Marta xí'ín ná.

31 Dá tá n̄i xini na ñoo Jerusalén, na ndéi xí'o tandeé iní noo María, ña kaon nda'o n̄i ndakuín ndichian n̄i ketaán kua'an, dá n̄i kee na tákuei ñaá ná kua'an na, ta kaá na:

—Miían kua'an x̄i ndei'j̄i x̄i yú'u káo noó n̄i nduxi k̄i'o xi —kaá na.

³² Tá n̄i sāa María noo ín Jesús, dá n̄i sā kuín x̄itíán noo sá'a ná, ta kaáan:

—Sato'j̄i, tá ní sá io ní yó'o, ō kuú ta'on k̄i'o ló'j̄i, ní kúu.

³³ Tá n̄i xini Jesús ña nda'í nda'o ndé'j̄i ña, ta ndé'j̄i ta'ani na ñoo Jerusalén né'e tá'an x̄i'án n̄i kasáan, ñoo, dá n̄i kixian n̄i kunda'í ini na, ta nda níó ná n̄i ta'u'u, xiní na.

³⁴ Dá n̄i kaa na:

—¿Ndeí n̄i chikáa ndo yikí koño x̄i?

Dá n̄i kaaan:

—Tatá, nakíj̄i ní, kó'o kande'á noo nákaa x̄i —kaáan.

³⁵ Dá n̄i ndei'j̄i Jesús.

³⁶ Dá n̄i kaa na ñoo Jerusalén:

—Kande'é ndó. Ndeé ka vian n̄i sā kú'u ini tāa káa sa'a Lázaro.

³⁷ Dá n̄i kaa dao ka na:

—N̄i kande'é tāa káa n̄i nduva'a ra tāa ko túu noo ñoo. Ta, ¿ndiva'a ko ní kande'é rá x̄i'ín Lázaro, dá ná ō kuú ra, ní kúu? —kaá na.

Dí'a n̄i kuu tá n̄i danátaki Jesús Lázaro

³⁸ Kúu n̄i kixi tukuān n̄i kunda'í ini Jesús tá n̄i sāa na noo nákaa yikí koño Lázaro. Ta kíán ini iin káo, ta ndadí iin yuū ká'ano yé'án.

³⁹ Dá n̄i kaa Jesús:

—Dítá ndó yuū káa viti.

Dá n̄i kaa Marta, ñá kúu k̄i'o ló'o ndij̄i ñoo, x̄i'ín ná:

—Tatá, ná dá'a ni, dá ch̄i sā kini nda'o sá'an díko, dá ch̄i sā komi ví kuū kíán.

40 Dá n̄i kaa Jesús xí'án:

—¿Á duú n̄i ka'in xí'ón ña tá miían ndaa kándéé inóon yu'u, dá konon kee Ndios iin ña ndato?

41 Dá n̄i dítá rá yuu ndadí yé'é káo noo nákaa ndii ñoó. Dá n̄i nandé'é Jesús chí induú, dá n̄i kaa na:

—Tatá, ndivé'e ní, dá ch̄i n̄i seídó'o ní ña n̄i xikai noo ní.

42 Ta daá kuití vá seídó'o ní ña xikai noo ní, tído n̄i ka'in dión, dá ná kueídó'o ndidaá tá'an ñayuu ndíta yó'o, dá ná kandísa na ña miían ndaa kuiti mií ní n̄i tanda'á yu'u veii.

43 Tá n̄i ndi'i n̄i ka'an na dión xí'in Ndios, kúu n̄i kayu'ú ná:

—Lázaro, kua'án keta satá vé'e.

44 Ta kúu n̄i keta taa n̄i xi'i ñoó, ta n̄i kao noo iin tá'í dá'on ndá'a rá xí'in sa'a rá ndikoan. Ta n̄i kao noo iin ka tá'í dá'on ndadián noo rá. Dá n̄i kaa Jesús:

—Ndaxí ndó ra, dá ná yaa ra ko'on ra.

Dí'a n̄i kuu tá n̄i ndató'ón kue'é ta né'e choon ña ka'ání rá Jesús

45 Ta kua'á nda'o na ñoo Jerusalén, tá'an na n̄i kii n̄i xi'o tandeé iní noo María, n̄i xini ña n̄i kee Jesús, ta n̄i kandísa ñaá ná.

46 Tído dao ka na n̄i sa'an noo ndéi ta fariseo, ta n̄i nakani na sa'á ña n̄i kee Jesús.

47 Dá n̄i dataká ta duti saku'a'a xí'in ta fariseo ndidaá ka ta né'e choon noo na Israel. Dá n̄i kaa ra xí'in rá:

—¿Ndi koo keeá viti? Ch̄i sa kua'á nda'o ña ná'ano kée taa ñoó.

48 Tá ná konó yó noo rá kanoo ni ra, dá kían ndidaá ñayuu kandísa ñaá. Ndi'i, dá ndakuei ta

né'e choon romano, ta dákoon ndi'i ra ve'e ño'o ij yo, ta dánaá ra ñoo yo.

49 Dá n̄i kaa Caifás, ta kúú dut̄i kúú noó kuā dáá ñóó:

—Xixi nda'o ndó, ndani.

50 ¿Á kō ná'á ta'on ndó ña va'a kaan ná kuu iin taa noo ndidaá na ñoo yo o duú kaan naá ndi'i na ñoo yo? —kaá ra.

51 Ta to'on yó'o kō ní kii ñaxintóni mií rá. Dión n̄i ka'an ra, chí sa'á ña kúú rá dut̄i kúú noó kuā dáá, sa'á ñóó n̄i x̄i'o Ndios to'on yó'o noo rá ña kánian kuu Jesús sa'á na ñoo Israel.

52 Ta o duú sava'a sa'á na ñoo Israel kuu na, kuu ta'ani na sa'a ndidaá ka ñayuu Ndios n̄i xita noo ndéi dao ka xián, dá nduu na iin tó'ón ñoo.

53 Ta nda kuu dáá ñóó n̄i kandoo ra ña ka'ání rá Jesús.

54 Sa'á ñóó kō ní xionoo túu ka Jesús noó ta né'e choon noó na Israel. Di'a n̄i kuxiká ná kua'an na, ta n̄i saq na iin ñoo naní Efraín noo né'e tá'an yati xí'ín noñó'o ichí. Ñóó n̄i sa io na xí'ín ta xionoo xí'ín ná.

55 Ta sa yati va koo víko pascua ña kéká'ano na Israel. Ta kúú kua'á nda'o ñayuu ndéi ñoo ñó'o yati ñóó n̄i xinkuei ñoo Jerusalén tá kō ñá'a kasá'á víko ñóó, dá nduvii ná mií ná noo Ndios.

56 Ta xionoo ñayuu ñóó nándukú ná Jesús. Ta noo kúú yé'é ño'o ká'ano ñóó ndátó'ón tá'an mií ná sa'a Jesús:

—¿Ndi ká'án ndó? ¿Á kii taa ñóó víko o koó? —kaá na.

57 Ta n̄i sa'anda ta dut̄i sakua'a xí'ín ta fariseo choon ña ndi ndáa mií ñayuu n̄i kandaq ini ndéi

xíonoo Jesús, ná nakí'o na kuendá noo rá, dá ná ko'on ra tiin ñaá rá, kaá ra.

12

Di'a ni kuu tá ni kwei María kirá támi sá'an sata Jesús

¹ Ta kámaní iño ka kuu, dá kasá'á víko pascua. Dá ni saá Jesús ñoo Betania noo ió Lázaro, ta ni xí'i ñoo, ta ni nataki ra ni kee Jesús.

² Ta ñoo ni kenduu na ve'e Lázaro ña'a kadíni Jesús. Ta ni chikodó Marta ña'a kadíni na noo mesa. Ta ni sa io ta'ani Lázaro tein ñayuu ndéi xí'in ná ñoo.

³ Dá ni ki'in María kirá támi sá'an ni kava'a xí'in yukú naní nardo, ta kúu rá tát'o'on dao litro, ta kirá ya'i nda'o kúu rá. Ta kúu ni kwei ndi'an ra sata sá'a Jesús, ta xí'in idí dinian ni danáyaan sa'a ná. Ta iin ní kúu ini ve'e ñoo ni naka'ani díko kirá támi sá'an ñoo.

⁴ Dá ni kaa iin ta xíonoo xí'in Jesús naní Judas Iscariote, tá'an ra kúu de'e ta naní Simón, ta mií rá ko'on nakí'o Jesús noo ndá'a ta xiní u'u ñaá:

⁵ —¿Ndiva'a ko ní díkó yó kirá támi sá'an xaan, chi ya'i rá tát'o'on kí'o ní'i ñayuu kéchóon na oni ciento kuu, dá ní'i yo di'ón chindeé yó na kúnda'í, ní kúu? —kaá ra.

⁶ Tído ko ní ká'an ra dión sa'á ña kú'u ndisa ini ra sa'á na kúnda'í. Dión ni kaa ra, chi kúu rá iin ta kú'i'íná. Ta sa'á ña né'e va'a ra léka noo ñó'o di'ón xí'o ñayuu chindeé ñaá, sa'á ñoo taó de'é ra cháa di'ón ñoo ní'i mií rá.

⁷ Dá ni kaa Jesús:

—O sa dánani ndó ñá'a yó'o, dá ch̄i n̄i sa ne'e va'án kirá támi sá'an yó'o n̄i kenduuān yu'u t̄at̄o'on k̄i'o kooi nduxii.

⁸ Ch̄i daá kuití vá kandeí ñayuu kúnda'í xí'ín ndó, tído yu'u, o kóo kuií ta'oin xí'ín ndó —kaá na.

N̄i k̄andoo ta né'e choon ña ka'ání ta'ani ra Lázaro

⁹ Ta kuá'á nda'o na ñoo Jerusalén n̄i k̄andaa ini ña ió Jesús ñoo Betania. Sa'á ñoó n̄i kasáa na ñoo. Ta o duú iin tó'ón Jesús kóni na kande'é ná, ch̄i kóni ta'ani na kande'é ná Lázaro, tá'an ra n̄i nataki tein na kúu ndii ñoo.

¹⁰ Kúu n̄i k̄andoo ta'ani ta duti sakua'a ña ka'ání rá Lázaro,

¹¹ dá ch̄i sa'á ña n̄i nataki ra, sa'á ñoó kuá'á nda'o na ñoo Israel n̄i k̄ankuei t̄ixi ndá'a rá, ta n̄i k̄andisa na Jesús.

Di'a n̄i kuu tá n̄i natiin va'a ñayuu Jesús tá n̄i ku'u na ñoo Jerusalén

¹² Tá n̄i tuu noo iin ka kuu, dá n̄i ni'í tó'on ñayuu kuá'a n̄i kasáa noo koo víko ñoo Jerusalén ña vei Jesús.

¹³ Dá n̄i sa'anda iin rá iin na ndá'a tañóo né'e na kua'an na natiin na Jesús noo vei na, ta kaá na káyu'ú ná:

—¡Ná natiin Ndios ñañó'ó! ¡Na ká'ano kúu na vei xí'ín choon sato'o yo Ndios! ¡Ta kúu ná rey noo yóo, na Israel! —kaá na káyu'ú ná.

¹⁴ Dá n̄i naní'í Jesús iin burro ló'o, dá n̄i kaa na sata ri. Dá n̄i xinkoo noo ká'an tuti iñ Ndios:

¹⁵ O sa yu'ú ndo, na ñoo Sion;

sa vei va rey ndo,

ta kánóo na sata iin burro ló'o vei na.

16 Ko ní kándaa ta'on ini ta xíonoo xí'ín ná ndi dándáki ndidaá ña yó'o mií hora daá ñóó. Nda kuu ni nana Jesús kua'an nó'o ná induú, nda daá ni ndiko'on ini ra ña ki'o dión ká'an tuti ii Ndios, ta ki'o dión ni kee ñayuu ñóó xí'ín ná.

17 Ta ndidaá ñayuu ni sa ndita xí'ín Jesús tá ni kana na Lázaro ini káo ñóó, ta ni danátaki ñaá ná, noón kúu na xí'o kuendá noo dao ka ñayuu sa'á ña ni xini na.

18 Sa'á ñóo ni sa'an ñayuu ñóo ni natiin va'a na Jesús, dá chi ni seídó'o na sa'á ña ndato ni kee na xí'ín Lázaro.

19 Ta nda'í va ndátó'ón tá'an ta fariseo ndíta ra, ta kaá ra:

—Nde'é rá. O kándeé ta'on yó kadi yo noo taa káa. Chi kande'é ndó, ki'o dión ví kua'á ñayuu tákuei kua'an sata rá —kaá ra.

Ndeí dao ta griego nándukú rá Jesús

20 Ta ñó'o dao taa ká'an yú'u griego tein na ni kasáa ñoo Jerusalén kandaño'o na Ndios víko ñóó.

21 Ta ni natuu yati ra noo Felipe, tá'an ra ñoo Betsaida, ña nákaa chí kuendá Galilea di'a. Dá ni seí nda'í ra noo Felipe, ta kaá ra:

—Tatá, kóni ndu ka'an ndu xí'ín Jesús.

22 Dá ni sa'an Felipe ni kastó'on ra xí'ín Andrés, dá ni sa'an nduú ra ni kastó'on ra xí'ín Jesús.

23 Dá ni kaa Jesús:

—Sa ni kasandaá vá hora natiin na ni nduu taa ñayuu yó'o ñaño'ó kee tatá na.

24 Miian ndaa ná ka'in xí'ín ndó, ña tá ná o chí'i yó tata tirió noño'o, ta kuaan, dá kían iin tó'ón dáá vá kakian. Tído tá ná kuaan tii ñó'o, dá kían kuita ña, ta kúu kua'á nda'o kui'i ki'o ña.

²⁵ Ta ndi ndáa na ndí'i ini sa'á ña kataki na ñayuú yó'o, noón di'a kúú na kuu. Ta na ko ndí'i ini sa'á ña kataki na ñayuú yó'o, noón kúú na koni kataki chíchí.

²⁶ Tá ió iin káa ndó kóni koni kuáchi noo yú'u, dá kían nakíi ndo ndiko ndo yu'u. Ta noo koo yu'u, ñoo ta'ani kandeí na xínkuáchi nooí. Ta ndi ndáa na xínkuáchi noo yú'u, ko'on tatái kí'o na ñaño'ó noo ná.

Kásto'on Jesús xí'in ñayuu ndi ndo'o na, dá kuu na

²⁷ 'Kútúú nda'o inií, tído, ¿ndí kían ka'in xí'in tatái? ¿Á ka'in: “Tatá, dítá ní yu'u noo tandó'ó yó'o”? Tído o kúu ta'on ka'in dión, dá chí choon yó'o kúu choon vei yu'u.

²⁸ Tatá Ndios, na'a ní choon ká'ano kómí ní noo ñayuu yó'o.

Dá táí nì ka'an Ndios nda induú:

—Sa nì na'í choon ká'ano kómí, ta ko'on tukui na'í ñá iin ka ndée.

²⁹ Tá nì seídó'o ñayuu kuá'a ñoo ña nì'i nda'o nì ka'an na, dá nì kaa dao na ña nì kayu'ú dai. Ta dao ka na nì kaa ña iin ángel nì ka'an xí'in Jesús.

³⁰ Dá nì kaa Jesús:

—Ko ní ká'an na ña kueídó'o yu'u, di'a nì ka'an na, dá ná kueídó'o ñaa ndo'ó.

³¹ Ta viti nì kasandaá va kuu ña keyíko Ndios sa'á na ndéi ñayuú yó'o, ta ko'on na dítá ná choon noo ndá'a ña u'u, ña sa'ándá choon ñayuú yó'o.

³² Tá nì ndi'i nì ndane'e ra yu'u, dá nakuakai ndidaá ñayuu noo miíí.

³³ Dión nì kaa na nì kasto'on na xí'in ñayuu ñoo ndi ndo'o na noo kuu na.

³⁴ Dá nì kaa ñayuu ñoo:

—Kándaꝯ ini ndu ña ká'an ley ña ni kuꝯ ta'ón o kuú na kúú Cristo, na dákaꝯ ñaá. Sa'á ñoó ¿ndiva'a ká'an mií ní ña kánian ndane'e ra iin ra ñi nduu ta ñayúú yó'o? ¿Ndá yoo kúú ra ñi nduu ta ñayúú yó'o, tá dáá?

³⁵ Dá ñi kaa Jesús:

—Ndadá cháá vá kuꝯ kooi dátoꝯin noꝯ ndo. Sa'á ñoó kanoo ndó xían nani ióꝯi dátoꝯin noꝯ ndo, dá kíán ná dá'a ni kandeé ña ín naá xí'ín ndó. Dá chꝯi na xionoo noꝯ ín naá, ko túu ta'on noꝯ ko'on na.

³⁶ Ta xían ióꝯi dátoꝯin noꝯ ndo, kandeé iní ndo yu'u, dá kakuu ndó kuendá yu'u, na dátoꝯin noꝯ ndo.

Kua'á nda'o na Israel ko ní xín kandisa to'on Jesús

Tá ñi ndi'i ñi ka'an na dión, dá ñi kee na kua'an na, ta kúú ñi chide'é na noꝯ ñayuu ñoó.

³⁷ Ta va'ará kua'á nda'o ña ndato ñi kee na noꝯ ñayuu ñoó, tído ko ní kándisa ta'on ñaá ná.

³⁸ Dión, dá ñi xinkoo to'on ñi taa profeta Isaías, dá chꝯi di'a ñi kaa na:

Sato'i, ¿ndá yoo ví ñi kandisa to'on ñi daná'a ndu noꝯ ná?

Ta, ¿ndá yoo ñi nakoni choon ká'ano ió noꝯ ndá'a ní?

³⁹ Sa'á ñoó ko ní kúu ta'on kandisa ñayuu ñoó, dá chꝯi di'a ta'ani ñi taa Isaías:

⁴⁰ Ní sadi Ndios noꝯ ñayuu ñoó, ta ñi ndekáxí ná níꝯ ná,

dá ná o koní na xí'ín noꝯ ná, ta ni ná o kándaꝯ ini na,

dá ná dá'a ni nandió kuéi na noꝯ Ndios, ta ná dá'a ni nduva'a na.

41 Ña yó'o kúú to'on nī taa Isaías tá nī xini na choon ndato kómí Jesús, ta nī ka'an na sa'a ná.

42 Vati xian daá, kua'á nda'o ta né'e choon nī kandisa Jesús, tído ko ní ná'a ra mií rá, dá chī yu'ú ra taxi ñaá ta fariseo ini ve'e noo náta na ñoo ra,

43 dá chī kátoó cháá ka ra ñañó'ó xí'o ta ñayuú yó'o o duú ñañó'ó xí'o Ndios.

Ió kuachi ñayuu ko xín kandisa to'on dána'a Jesús

44 Dá nī kayu'ú Jesús:

—Tá ndi ndáa na kándéé iní yu'u, o duú iin tó'ón ní yu'u kándéé iní na, nda na nī tanda'á yu'u veii kándéé iní na.

45 Ta ndi ndáa na ndé'é yu'u, nda na nī tanda'á yu'u veii ndé'é ná.

46 Nī kasaa yu'u ñayuú yó'o kúúí na dátoon noó ñayuu, dá kían ndi ndáa ñayuu ná kandeé iní ñaá, o kuín naá ka noo ná.

47 Ta ndi ndáa ñayuu seídó'o to'on ká'in, ta ko kée na choon sa'ándái, o duú yu'u keyíko sa'a ná, chī ko véi ta'on yu'u keyíko sa'a ñayuu. Di'a vei yu'u dáka kii na noó kuachi na.

48 Ta ndi ndáa na ko xín kandeé iní na yu'u, ta ko kóni na natiin na to'on ká'in, sa io nduu va iin yoo keyíko sa'a ná. Ta ñoo kúú to'on ká'in xí'in ndó. Ta mií to'on yó'o tiin Ndios, dá keyíko na sa'a ndo tá ná kasandaá kuu noo ndí'i.

49 Ta o duú to'on kána ñaxintóni mií yu'u ká'in xí'in ndó. Tatá Ndios, na nī tanda'á yu'u veii, noón kúú na nī xí'o choon noói ndi kían ka'in xí'in ndó, ta ndá to'on ka'in xí'in ndó.

50 Ta ná'á kaxí yu'u ña to'on nī xí'o tatái noói kían kandeéan ki'oan ña kataki chíchí ndó. Sa'a ñoo,

tátò'on k̄i'o n̄i ka'an tatáj x̄í'ín, k̄i'o dión ká'in x̄í'ín ndó —kaá Jesús.

13

Di'a n̄i kuu tá n̄i nakata Jesús sa'a ta x̄ionoo x̄í'ín ná

¹ Kóni iin kā kuu dá kasá'á víko pascua. Ta sa na'á vá Jesús ñā sā n̄i kuyati hora dánkoo na ñayuú yó'o, dá no'ō nā noō ió tatá Ndios. Ta kú'u nda'ō ini nā sa'á̄ tāa n̄i kaxi mií ná ñayuú yó'o, ta dión n̄i ku'ū ini nā sa'ā rá ndā noō ndí'i.

² Ta ndéi na sádini nā, ta sā n̄i daká'an ñā u'u nío Judas Iscariote, tā kúú de'e Simón, ñā nak̄i'o ra Jesús noō ndá'ā tā x̄iní u'u ñaá.

³ Ta ná'á vá Jesús ñā n̄i nak̄i'o tatá Ndios choon noō ndá'ā ná satā ndidaá kúú ña'a, ta ná'á ta'ani na ñā n̄i kii na noō Ndios, ta ná'á ta'ani na ñā no'ō nā noō ná,

⁴ sa'á̄ ñoó n̄i nakúin ndichi nā, ta n̄i d̄itá ná dá'on kánóo satā ná, ta n̄i so'oni nā iin kā dá'on káni noó̄ t̄i na.

⁵ N̄i ndí'i daá, dá n̄i taán ná takují ini iin t̄isa'an ló'o, dá n̄i kasá'á ná nakata na sa'á̄ tā x̄ionoo x̄í'ín ná. Tá n̄i ndí'i, dá n̄i nadáyaa naan x̄í'ín dá'on káni ndíkō t̄i na ñoó.

⁶ Dá tá n̄i sāā nā noō ió Simón Pedro, dá n̄i kaa ra x̄í'ín ná:

—Tatá, ¿á nakata di'a ní sa'í, ká'án ní?

⁷ Dá n̄i kaa nā:

—Vití'ón ní kō kandāa ta'on inon ndiva'a nákatai sa'on, tido cháá kā chí noō, dá kandāa inon ndiva'a kéei dión.

⁸ Dá n̄i kaa rā x̄í'ín ná:

—Ni iin kuu ta'ón ō kónó yu'u nakata ní sa'í.

Dá n̄i kaa n̄a xí'ín rá:

—Tá ná o kónón nakatai sa'ón, dá kían ko ta'ón kuendá yo'ó koo xí'ín yu'u.

⁹ Dá n̄i kaa ra xí'ín ná:

—Sato'i, tá dión kíán, dá kíán ná dá'a ni nakata ní sa'a óoin, nakata ta'ani ní ndá'í xí'ín diníí.

¹⁰ Dá n̄i kaa n̄a xí'ín rá:

—Ta ndi ndáa n̄a sa n̄i chichi, nda sa'a óon va na xínñó'ó ndoo, dá ch̄i sa ndáa vii vá ñ̄i ná. Dión ni ndo'ó, sa ndáa vii vá ndó, tido o duú ndidaá ndó ndáa vii.

¹¹ Dión n̄i kaa n̄a, dá ch̄i sa ná'á vá ná ndá yoo nak̄i'o ñ̄aá noo ndá'a ta xini u'u ñ̄aá, sa'á ñ̄oó n̄i kaa n̄a ñ̄a: “O duú ndidaá ndó ndáa vii.”

¹² Tá n̄i ndi'i n̄i nakata na sa'a ndidaá ta xionoo xí'ín ná ñ̄oó, dá n̄i nakui'ino tuku na dá'ón ndíxi na, dá n̄i nakoo tuku na mesa, dá n̄i kaa n̄a:

—¿Á kándaá ini ndo ndi dándáki ñ̄a n̄i keei xí'ín ndó?

¹³ Ká'an ndo ñ̄a yu'u kúú maestro noo ndo, ta ká'an ndo ñ̄a yu'u kúú sato'o noo ndo. Ta ndaa va ká'an ndo, ch̄i ñ̄aá kúúí.

¹⁴ Ta viti n̄i xini ndo n̄i nakatai sa'a ndo, va'ará kúúí sato'o ndo xí'ín maestro ndo. Sa'á ñ̄oó kánian nakata ndó sa'a iin rá iin mií ndó.

¹⁵ Dá ch̄i n̄i kee yu'u dión xí'ín ndó, dá kíán, táto'on n̄i kee yu'u xí'ín ndó, k̄i'o dión kee ndó xí'ín dao ka n̄a.

¹⁶ Míían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ñ̄a ko ndáya'i iin ta kéchóon cháá ka noo sato'o ra. Ta ni ta kua'an choon ko ndáya'i cháá ka ra noo n̄a n̄i tanda'á ñ̄aá kua'an ra.

¹⁷ Tá kandaá ini ndo ñ̄a ká'in xí'ín ndó, dá kíán ndiká'án ví ndó tá ná kee ndó dión.

18 'Tído kọ ká'an ta'on vei sa'a ndidaá ndó. Sa ná'á vá yu'u ndi ndáa ndo'ó nị kaxii kandita xooi. Tído miían xinkoo noo ká'an tuti ii Ndios, chi di'a kaáan: "Taa sei nduú pan xí'in yu'u nduu ra koni u'u ñáá."

19 Ta viti yachi va kasto'in xí'in ndó, dá tá nị kuu dión, dá kandísa ndó ña yu'u kúú na daá kúúí.

20 Miían ndaa ná ka'in xí'in ndó ña ndi ndáa na natiin va'a iin na tanda'á yu'u kosaa, noón kúú na natiin va'a yu'u. Ta na natiin va'a yu'u, noón kúú na natiin va'a na nị tanda'á yu'u veii —kaá na.

Kásto'on Jesús ña Judas kúú ra nak'i'o ñáá noo ndá'a ta xiní u'u ñáá

21 Ta nị ndi'i nị ka'an Jesús dión, dá nị kixián nị kutúú ini na xiní na, dá nị kaa na:

—Miían ndaa ná ka'in xí'in ndó ña iin káa mií vá ndo'ó ko'on nak'i'o yu'u noo ndá'a ta xiní u'u ñáá —kaá na.

22 Dá nị kasá'á ndé'é tá'an mií ta xionoo xí'in ná ñoo noo iin rá iin ra ndéi ra, ta kọ kátóni ini ra ndá yoo ká'an na sa'a.

23 Ta mií dín Jesús ió iin ta xionoo xí'in ná, tá'an ra maní cháá ka noo ná.

24 Ta noó ra yó'o nị kundá'a Simón Pedro, ña ná ndato'ón rá Jesús ndá yoo kúú taa nak'i'o ñáá ñoo.

25 Ta sa'á ña ió ra dín Jesús, sa'á ñoo nị kaa ra xí'in ná:

—Sato'i, ¿ndi ndáa ndu'u ká'an ní sa'a?

26 Dá nị kaa Jesús:

—Ndá yoo nị xi'o yu'u iin tá'í pan nị dandáxii noo ñoo, roón kúú rá.

Kúú nị dandáxi na iin tá'í pan, kúú nị xi'o naan noo Judas Iscariote, ta kúú de'e Simón.

27 Tá n̄i ndi'i n̄i seí Judas tá'í pan ñoó, kúu n̄i ndu'u ña u'u ini ra. Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Kee k̄i ña n̄i ch̄ikaa inon keeón —kaá na.

28 Tído n̄i iin tó'ón ta ndéi xí'ín ná mesa ñoó ko ní kándaá ini ndiva'a n̄i ka'an na dión xí'ín Judas.

29 Ch̄i ká'an dao ka ra ña sa'á ña kúu rá ta né'e va'a di'ón, sa'á ñoó ndá ndi kuu ká'an Jesús xí'ín rá ña ko'on ra kuiin ra cháa ka ña'a kadini na kuendá víko, o ndá ndi kuu kóni na ña ko'on ra k̄i'o ra di'ón noó na kúnda'í, ká'an rá.

30 Dá tá n̄i ndi'i n̄i seí rá tá'í pan ñoó, dá n̄i keta ra kua'an ra. Ta kúu sa n̄i kuaá vá kuu dáá ñóó.

Sa'ándá Jesús iin choon saá noó ta xionoo xí'ín ná

31 Tá n̄i keta Judas kua'an ra, dá n̄i kaa Jesús:

—Sa n̄i kasandaá vá hora natiin na n̄i nduu taa ñayuú yó'o ñañó'ó kee Ndios noó ñayuu, dión dá natiin Ndios ñañó'ó sa'a mií ná.

32 Tá ná natiin Ndios ñañó'ó sa'í, dá k̄ian ko'on ta'ani na nak̄i'o na ñañó'ó noó yu'u, ta yachi va natiin yu'u ñañó'ó kee na.

33 De'e kuálí mií, ndadá tóó vá kooi xí'ín ndó. Ta nandukú ndó yu'u, tído ká'in xí'ín ndó tát'on k̄i'o n̄i ka'in xí'ín ta né'e choon noó na Israel ña noó ko'in, o kúu ta'on ko'on ndo.

34 Ta viti sa'ándá yu'u iin choon saá noo ndo, ña ku'u ini ndo sa'a iin rá iin ndó, ch̄i tát'on k̄i'o kú'u ini yu'u sa'a mií ndó, k̄i'o dión koo ini ndo ku'u ini ndo sa'a iin rá iin ndó.

35 Ta k̄i'o dión ná'a ndo mií ndó ña kúu ndó kuendá yu'u tá kú'u ini ndo sa'a iin rá iin ndó —kaá na.

Yó'o n̄i ka'an Jesús ña ndatq Pedro sa'a ná

36 Dá n̄i kaa Simón Pedro xí'ín ná:

—Tatá, ¿ndeí kúú noo ko'on ní?

Dá n̄i kaa na:

—Noó ko'on yu'u, o kúu ta'on ko'on yo'ó xí'in yu'u viti. Tído cháá ka noo, dá karkaaón yu'u saon.

³⁷Dá n̄i kaa ra:

—Tatá, ¿ndiva'a o kúu ko'in xí'in ní viti? Ta ió nduuj ña naki'oi miíi ña kuuji sa'a ní.

³⁸Dá n̄i kaa Jesús xí'in rá:

—¿Á miían ndaa ió nduujon k̄i'ón miíón kuuon sa'a yú'u? Miían ndaa ná ka'in xí'ón ña tá ko ñá'a kana chéli, ta kúú sa on̄i va ta'ándá ndata yo'ó sa'a yú'u.

14

Jesús kúú íchi saa noo ió Ndios

¹Ta o sa kútúú ini ndo. Kandeé iní ndo Ndios, ta kandeé ta'ani iní ndo yu'u.

²Ió nda'o noo kandeí ndó ve'e tatái. Tá o duú dión kíán, o kásto'on ta'oin xí'in ndó. Ta viti ko'in kenduuj noo kandeí ndó.

³Dá tá n̄i ndi'i n̄i sa'in n̄i kenduuj noo kandeí ndó, dá kixi tukui nakuakai ndo'ó kandakai ko'in, dá kíán noo kooi, ñoó kandeí ta'ani ndó.

⁴Sa ná'a vá ndó noo ko'in, ta sa ná'a ta'ani ndó íchi.

⁵Dá n̄i kaa Tomás:

—Tatá, ko ná'a ta'on ndu'u ndeí ko'on ní, sa'a ñoó, ¿ndi kee ndu'u kandaá ini ndu ndi káa íchi saa ndu?

⁶Dá n̄i kaa Jesús:

—Yu'u kúú íchi, ta yu'u kúú na ndaa, ta yu'u kúú na xí'o ña kataki chíchí ñayuu. Ta ni iin tó'ón ñayuu o kúu kasandaá noo Ndios tá ko véi na xí'in yu'u.

⁷ Tá ná'á ndó yu'u, dá kían nda tatái ná'á ndó. Ta nda kuu víti ni kasandaá ndo ná'á ndó na, ta ni xini ndo ná.

⁸ Dá ni kaa Felipe xí'ín ná:

—Tatá, na'a túu ní tatá Ndios noo ndú'u, ta kúú sa nata'an va ini ndu.

⁹ Dá ni kaa na xí'ín rá:

—Sa kī'o dión ví na'á xionoo yu'u xí'ín ndo'ó, ta ¿á ko ná'á ii ví ñaá yo'ó, Felipe? Tá nd'éé ndó yu'u, dá kían nda tatái Ndios nd'éé ndó. Sa'á ñoó, ¿ndiva'a ká'an yo'ó: “Na'a túu ní tatá Ndios noo ndú'u”?

¹⁰ ¿Á ko kándisa ta'on yo'ó ña iin kúú vá yu'u xí'ín tatá Ndios, ta iin kúú vá ná xí'ín yu'u? To'on ká'an yu'u, ko kúúán ña kóni mií, ña kóni tatá Ndios va ká'in, dá chi noón kúú na ió xí'ín, ta mií ná kúú na kée ña ndato kéei.

¹¹ Kánian kandisa ndó ña iin kúú vá yu'u xí'ín tatá Ndios, ta iin kúú vá ná xí'ín yu'u. Tído tá ko kándisa ndó xí'ín to'on ká'in ña dión kíán, dá kían kandisa ndóan noó ña ná'ano kéei.

¹² Ta miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña tá ná kandeé iní ndo yu'u, dá kían koni ta'ani ndó kee ndó ña kée yu'u. Ta ná'ano cháá ka ví ña'a kee ndó, dá chi no'i kooi díin tatái Ndios.

¹³ Ta ndidaá ña ná kaka ndo noo tatá Ndios xí'ín kuu yú'u, ko'in keei ña xíká ndo, dá ná natiin tatá Ndios ñaño'ó kee yu'u, na kúú de'e na.

¹⁴ Sa'á ñoó ndi ndáa mií vá ña'a ná kaka ndo xí'ín kuu yú'u, miían ndaa keei ña.

Kaá Jesús ña tanda'á ná Espíritu ii Ndios kasaq na chindeé ñaá

¹⁵ Tá miían ndaa kóni ndo yu'u, dá kían kueídó'o ndó choon sa'ándái.

16 Ta ko'in kueí nda'ávíj noo tatá Ndios, dá ná tanda'á ná iin na kii chindeé ndo'ó, dá ná koo chíhí ná xí'ín ndó.

17 Ta noón kúú Espíritu ij, na xí'o ndaa kuendá sa'a Ndios. Ta o kúu ta'on natiin ñaá na kúu kuendá ñayuú yó'o, dá chí o kúu koni ñaá ná xí'ín noo ná, ta o kúu kana'á ñaá ná. Tído ndo'ó, ná'á ndó na, dá chí ío na xí'ín ndó, ta koo na níó ndo.

18 'Ta o dánkoo nda'í ta'on yu'u ndo'ó, dá chí nandió koo tukui kasaaj naki'in ndó.

19 Ta ndadá cháá vá, ta kúu o koní ka dao ka ñayuu yu'u. Tído ndo'ó, koni ij va ndó yu'u. Dá chí sa'á ña takí kuii yu'u, sa'á ñoó kataki kuii ta'ani ndo'ó.

20 Tá ná kasandaá kuu dáá ñoó, dá katóni ini ndo ña iin kúu vá yu'u xí'ín tatáj Ndios. Díón ta'ani ndo'ó, iin kúu ndó xí'ín yu'u, ta iin kúu yu'u xí'ín ndo'ó.

21 Ta ndidaá na natiin va'a choon sa'ándáj, ta seídó'o na ña, noón kúu na kóni ndisa ñaá. Ta ndidaá na kóni ñaá, kú'u ini tatáj Ndios sa'a ná, ta kú'u ta'ani ini yu'u sa'a ná, ta na'ij miíi noo ná —kaá Jesús.

22 Dá nj ndato'ón ñaá Judas (tído o duú Judas Iscariote), dá kaá ra:

—Tatá, ¿ndiva'a na'a ní mií ní noo ndú'u, ta o duú noo na kúu kuendá ñayuú yó'o?

23 Dá nj kaa Jesús xí'ín rá:

—Ta ndi ndáa na kóni yu'u xí'ín ndino'o ini na, noón kúu na natiin va'a to'on ká'in, ta ku'u ini tatáj Ndios sa'a ná, ta kasaaj yu'u xí'ín tatáj Ndios kandeí ndu xí'ín ná.

24 Ta ndí ndáa na ko kóni yu'u xí'ín ndino'o ini na, noón kúu na ko nátiin va'a to'on ká'in. Tído

to'on ni seídó'o ndó ni ka'in, o duú ta'ón to'on miíí kían. To'on ni xi'o tatá Ndios, na ni tanda'á yu'u veii, kían.

²⁵ 'Ndidaá to'on yó'o ká'in xían nani iói xí'ín ndó.

²⁶ Tído tá ná kasaa na chindeé ndo'ó, na kúú Espíritu ii, na tanda'á tatá Ndios kasaa kuendá miíí, noón ví kúú na dána'a ndi'i sa'a ndidaá ña ni ka'in xí'ín ndó, ta dándusaa ini na ndo'ó sa'a ndidaá ña ni ka'in.

²⁷ Ta ko'in ki'oi ña koo va'a ini ndo, chi ko'in ki'oi ña koo va'a ini ndo táto'on ki'o ió va'a ini miíí. Ta o kándeé ta'on ña'a ió ñayuú yó'o ki'oan ña koo va'a ini ndo táto'on ki'o xí'o yu'u ña noo ndo. Ta ná dá'a ni kutúú ini ndo, ta ná dá'a ni yu'ú ndo.

²⁸ Sa ni seídó'o ndó ña ni ka'in xí'ín ndó ña miían ko'in, tído kasaa tuku va yu'u naki'in tá'in xí'ín ndó. Tá miían ndaa ndisa kóni ndo yu'u, dá kían kánian kadii ini ndo, chi ni ka'in xí'ín ndó ña ko'in noo tatái, ta mií ná kúú na ká'ano cháá ka o duú yu'u.

²⁹ Viti kásto'in xí'ín ndó ña dión koo, va'ará ko ñá'a kooan, dá tá ni kuu dión, dá kandísa ndó ña ni ka'in.

³⁰ 'Cháá dión vá ka'in xí'ín ndó, chi sa vei va ña u'u, ña sa'ándá choon ñayuú yó'o, ta ni iin ña'a o kándeéán kean xí'ín.

³¹ Tído ko'on yu'u keei táto'on ki'o ni sa'anda tatá Ndios choon nooi, dá ná kandaá ini ndidaá ñayuu ña kóni yu'u Ndios. Ndakuei ndó, ná ko'o.

15

Jesús kúú yító uva ndisa

¹ 'Yu'u kúú yító uva ndisa, ta tatái Ndios kúú na xító rá.

2 Ta ndidaá ndá'a ra, ña ko xí'o kuji, ka'anda na ñá. Ta ndidaá ndá'a ra xí'o kuji, nduvii ná ña, dá ná ki'o cháa kaan kuji.

3 Dá ri ndo'ó, sa ni nduvii vá ndó ni kee to'on ni ka'in xí'in ndó.

4 Daá koo ini ndo kane'e tá'an toon ndó xí'in yu'u, dá kane'e tá'an yu'u xí'in ndo'ó. Dá chi táto'on ki'o ndó'o ndá'a yitó uva, o kúu ta'on ki'o mián kuji tá ko né'e tá'an xí'in yítóan, ki'o dión ta'ani o kúu ta'on kee ndó ña kóni Ndios tá ko né'e tá'an toon ndó xí'in yu'u.

5 Yu'u kúu yitó uva, ta ndo'ó kúu ndá'í. Sa'á ñoó tá né'e tá'an toon ndó xí'in yu'u, ta né'e tá'an yu'u xí'in ndó, dá ki'o nda'o ndó kuji noo Ndios. Dá chi tá ko né'e tá'an toon ndó xí'in yu'u, ni ña'a o kándeé ndó kee ndó.

6 Na ko né'e tá'an toon xí'in yu'u, taó xóo ñaá tatai táto'on kée na xí'in ndá'a yitó uva, dá tá ni ichian, dá nditúti náan, dá taán ná ña noo kéi ñó'o, dá kei ña.

7 Tá né'e tá'an toon ndó xí'in yu'u, ta náki'in va'a ndó to'on ká'in, kaka ndo ndi ndáa mií ña'a kóni ndo, ta kúu ni'i vá ndóan.

8 Ta natiin tatai Ndios ñaño'ó sa'á ña xí'o ndó kua'a nda'o kuji noo ná, dión, dá na'a ndo ña kúu ndó kuendái.

9 Dá chi táto'on ki'o kú'u ini tatai sa'í, ki'o dión ta'ani kú'u inij sa'a ndo. Ta daá kaño'o toon ndó tixi ndá'a ña kú'u inij sa'a ndo.

10 Tá kée ndó choon sa'ándái, dá kían ñó'o ndó tixi ndá'a ña kú'u inij sa'a ndo, táto'on ki'o kée mií choon sa'ándá tatai, ta nákaai tixi ndá'a ña kú'u ini na sa'í.

11 'Ta ndidaá ña yó'o ñi ka'in xí'ín ndó, dá kadij ini ndo táto'on k'i'o kadij ini mií. Dión, dá nakutí ndó xí'an dij ini.

12 Ta ña yó'o kúu choon sa'ándá yu'u noo ndo, ña ku'u ini ndo sa'a iin rá iin ndó táto'on k'i'o ndó'o yu'u xí'ín ndó.

13 Ko iin ka kú'u cháa ka ini sa'a amigo na, sava'a na naki'o mií ña kuu na sa'a ná.

14 Ndo'ó kúu amigo yu'u tá kée ndó choon sa'ándái noo ndo.

15 Ta o chinaní ka yu'u ndo'ó ña kúu ndó ta kéchóon nooí, dá chi ko ná'á ta'on iin ta kéchóon ndí kían kée sato'o ra. Ta viti nachinaní yu'u ndo'ó amigoj, dá chi ndidaá vá ña'a ñi ka'an tatái xí'ín ñi kasto'in xí'ín ndó.

16 Chi ko ní kaxi ndó yu'u ña kanooi xí'ín ndó, yu'u di'a va ñi kaxi ndo'ó ña kanoo ndó xí'ín, ta ñi xi'oi choon noo ndo ña ko'on ndo kakuu ndó táto'on k'i'o iin yitó kui'í, ta daá kuití kuiin kui'i ndo, dá kían ndi ndáa mií vá ña'a ná kaka ndo noo tatá Ndios xí'ín kuu yú'u, ta kúu k'i'o naan noo ndo.

17 Ta choon sa'ándái noo ndo kúu ña ku'u ini ndo sa'a iin rá iin ndó.

Kaá Jesús ña koni u'u ñaá ñayuu

18 'Tá ñi kasá'á xiní u'u ñayuu kuendá ñayuú yó'o ndo'ó, dá kana'á ndó ña dinñó'ó ka yu'u ñi xiní u'u na.

19 Dá chi tá ñi sa kuu ndó kuendá ñayuú yó'o, dá kían ñi sa ku'u ini na sa'a ndo, ní kúu. Tído viti ko kúu ka ndo kuendá ñayuú yó'o, chi ñi kaxii ndo'ó tein ñayuu ñayuú yó'o, dá kechóon ndó nooí, sa'á ño'ó xiní u'u na ndo'ó.

20 Ndisaa ini ndo ña ni ka'in xí'ín ndó ña ni iin ta kéchóon kō ndáya'i ta'on ra cháá ka noo sato'o ra. Sa'á ñoó tá ni kendava'a na xí'ín yu'u, ta kendava'a ta'ani na xí'ín ndó. Tá ni naki'in va'a na to'on ni daná'i noo ná, dá kían naki'in va'a ta'ani na to'on dána'a ndo'ó noo ná.

21 Ta dión ta'ani kee na xí'ín ndó sa'á ña kúú ndó kuendá yu'u, dá chi kō ná'á ta'on na mií na ni tanda'a yu'u veii.

22 'Dá chi tá kō ní kii yu'u ñayuu yó'o, ta ni xio ni ka'in xí'ín ná, dá kían o kóo ta'on kuachi na, ní kúu. Tído kōo ka to'on nandukú ná chindeé ná mií ná sa'a kuachi na, chi sa ni kastō'in xí'ín ná, ta kō ní xín na kandísa naan.

23 Tá xini u'u ñayuu yu'u, dá kían nda tatái Ndios xini u'u na.

24 Tá kō ní kée yu'u ña ndato, ña ni iin kuu kō ní kée iin ka ta noo ná, dá kían o kóo ta'on kuachi na, ní kúu. Tído viti ni xini xí'ín noo ná ña ndato ni keei, vatí xian dión, xini u'u na yu'u, ta xini u'u ta'ani na tatái.

25 Tído dión ni kuu, dá ni xinkoo noo ká'an tuti ii Ndios: "Dión oon va ni xini u'u na yu'u."

26 'Tído tá ná kasaa na chindeé ndo'ó, na ki'o tatá Ndios tanda'a yu'u kii noo ndo, noón kúú Espíritu ii, ta kúú ná na ndaa, na kii noo tatái, ta noón kúú na ki'o ndaa kuendá sa'a yu'u.

27 Ta ki'o ta'ani ndó kuendá sa'í, dá chi nda mií sa'a ni kasá'á xionoo ndó xí'ín.

16

1 'Ká'in sa'a ndidaá ña yó'o xí'ín ndó, dá kían ná dá'a ni kexoo ndó noo ña kándéé iní ndo yu'u,

² chī taxí ná ndo'ó ve'e noo ndítútí ná, ta kasan-
daá iin kuu ña ndakuei ñayuu ka'ání ná ndo'ó, chī
ka'án ná ña kī'o dión kóni Ndios kee na.

³ Dión kee na, chī kō ná'á ta'on na tatá Ndios, ta
ni yu'u kō ná'á ná.

⁴ Tído ká'in sa'a ndidaá ña yó'o xí'in ndó viti, dá
tá ná kasandaá hora koo dión, dá ndisaá ini ndo ña
sa ni ka'in xí'in ndó ña dión ndo'o ndó.

Ká'an Jesús sa'a choon kée Espíritu ñ Ndios

'Ta kō ní ká'an ta'on yu'u sa'a ndidaá ña yó'o
xí'in ndó nda mií sa'a, dá chī ió va yu'u xí'in ndó.

⁵ Tído viti kí'an no'o va yu'u noo na ni tanda'á ñaá
veii, tído ni iin tó'on ndó kō ndátō'on ñaá: “¿Ndeí
ko'on ní?”

⁶ Di'a kúnda'í ini ndo sa'á ña ni ka'in sa'a ndidaá
ña yó'o xí'in ndó.

⁷ Tído ká'an ndaai xí'in ndó ña keva'a mií ndó tá
ná no'i, dá chī tá ná o nó'in, dá o kásaa ta'on na
chindeé ndo'ó. Tído tá ná no'i, dá tanda'í na kasaá
na koo na xí'in ndó.

⁸ Tá ná kasaá na, dá kí'an kī'o na ña kandaá ini iin
rá iin ñayuu ña kómí ná kuachi noo Ndios, ta kī'o
ta'ani na ña kandaá ini na ña kendaá Ndios, ta kī'o
ta'ani na ña kandaá ini na ña keyíko ndaa Ndios.

⁹ Chī kī'o na ña kandaá ini ñayuu ña kómí ná
kuachi sa'á ña kō ní kándeé ini na yu'u,

¹⁰ ta kī'o na ña kandaá ini na ña kendaá Ndios, dá
chī viti no'i noo tatái, ta o koní ka ndo yu'u.

¹¹ Ta kī'o ta'ani na ña kandaá ini na ña keyíko
ndaa Ndios, chī sa ni keyíko na sa'á ña u'u, ña
sa'ándá choon ñayuú yó'o.

¹² 'Kua'á nda'o ña'a ió ka'in xí'in ndó, tído o
kándeé ta'on ndó katóni ndi'i ini ndoán viti.

13 Tído tá ná kasaā na kúú Espíritu ij, na kúú na ndaā, noón kúú na k̄i'o ñā kandāā ndi'i ini ndo ndí k̄ián kúú ñā ndaā. Ch̄i o ká'an ta'on na xí'ín ndó ñā kóni mií ná, di'a ka'an na xí'ín ndó sava'a sa'á ñā ni seídó'o na. Ta k̄i'o na ñā kandāā ini ndo sa'a ndí k̄ián vei koo chí noo.

14 Ta mií ná kedaá, dá natiin yu'u ñāño'ó, dá ch̄i natiin na ñā ió noo yú'u, ta k̄i'o na ñā kandāā ini ndo sa'án.

15 Ta ndidaá kúú ña'a ió noo tatái kúú ña'a mií, sa'á ñóo ni ka'in ñā natiin na kúú Espíritu ij ñā ió noo yú'u, ta k̄i'o na ñā kandāā ini ndo sa'án.

Kaá Jesús ñā kúnda'í ini ra nduuan ñā kadij ini ra

16 'Sā kua'an kasandaá kūu o kóni kā ndo yu'u, dá ya'a cháá kūu, dá koni tuku ndó yu'u, dá ch̄i no'i noo tatái Ndios —kaá na.

17 Dá ni kasá'á dao ta xíonoo xí'ín ná ñoó ndátó'ón tá'an ra:

—¿Ndiva'a ká'an na dión? Ch̄i kaá na: “Sā kua'an kasandaá kūu o kóni kā ndo yu'u, dá ya'a cháá kūu, dá koni tuku ndó yu'u, ch̄i no'i noo tatái Ndios.”

18 ¿Ndi kóni kaa: “Sā kua'an kasandaá kūu o kóni kā ndo yu'u”? K̄o kandāā ini o ndi kóni kaa to'on ni ka'an na —kaá ra.

19 Dá ni kandāā ini Jesús ñā kóni ra ndátó'ón ñaá rá. Dá ni kaa na xí'ín rá:

—¿Ndiva'a ndátó'ón tá'an mií ndó sa'á ñā ni ka'in ñā: “Sā kua'an kasandaá kūu o kóni kā ndo yu'u, dá ya'a cháá kūu, dá koni tuku ndó yu'u”?

20 Miían ndaā ná ka'in xí'ín ndó ñā vei kūu nda'í kuaki ndó, ta nda'í ka'an ndo, ta tein ndo'o ndó dión, kadij nda'o ini na kúú kuendā ñayúú yó'o. Ta

va'ará kunda'í ini ndo, tído ña kunda'í ini ndo, ñoó nduuan ña kadij ini ndo.

21 Chi kakañ ndo'o ndó táto'on ki'o ndó'o iin ñá'a tá dákákián taleé, ndó'o nda'o níman, chi ni kasandaá hora kaki de'án. Tído tá ni ndi'i ni kaki xi, kúú ni nandodóan ña ni ndo'o níman, dá chi kadij nda'o inian sa'á ña ni kaki iin taleé ló'o ñayuú yó'o.

22 Díon ta'ani ndo'o ndo'ó, chi viti kúnda'í ini ndo, tído nandió koo tukui naki'in tá'in xí'in ndó, dá kadij ini ndo, ta ko iin ta'on kandeé chituu ña kadij ini ndo.

23 'Tá ná kasandaá kuu dáá ñoó, o ndáto'on ka ndo yu'u sa'a ni iin ña'a, chi miian ndaa ná ka'in xí'in ndó ña ndi ndáa mií vá ña'a ná kaka ndo noo tatá Ndios xí'in kuu yú'u, ki'o naan noo ndo.

24 Ko ñá'a ta'on kaka ndo ni iin ña'a noo Ndios xí'in kuu yú'u, sa'á ñoó ná kaka ndoan viti, ta kúú ni'i vá ndoan, dá ná kutí ndó xí'an kadij ini ndo.

Kaá Jesús ña ni kandeé ná xí'in ña kini ió ñayuú yó'o

25 'Sa'a dao ña'a ni tiin ndaa sa daná'i noo ndo. Tído vei kuu ña kían o kée kai dión. Di'a ki'oi ña kandaá tá'í ini ndo sa'a tatá Ndios.

26 Tá ná kasandaá kuu dáá ñoó, dá kían kaka ndo ña'a noo tatá Ndios xí'in kuu yú'u, ta ka'in xí'in ndó ña ko káni kaan kueí nda'í yu'u sa'a ndo noo ná,

27 dá chi kú'u va ini tatá Ndios sa'a ndo sa'á ña kóni ndo yu'u, xí'in sa'á ña kándisa ndó ña noo mií ná ni kii yu'u.

28 Noo tatá Ndios ni kiii, ta ni kasáai ñayuú yó'o. Ta viti ko'in dánkooi ña, dá no'i noo ná —kaá Jesús.

29 Dá ni kaa ta xíonoo xí'in ná:

—Viti kían xí'ò ní ña kandaá tá'í ini ndu, ta ko t́in ndaa ka ní sa'a dao ña'a ka'an ní xí'ín ndú.

³⁰ Viti kían kándaá ini ndu'u ña ndidaá tá'an ña'a ná'á ní, ta ko xínñó'ó kaan ndato'ón ndú mií ní, sa'á ñoó kándísa ndu'u ña ñi kii ní noo Ndios.

³¹ Dá ñi kaa Jesús xí'ín rá:

—¿Á viti ví kándísa ndó ña dión kíán?

³² Tído sa ñi kasandaá vá hora ña kuita noo ndó ko'on ndo, ta dánkoo mií ndó yu'u. Tído o kándoo mií ta'on yu'u, ch̄i ió va tatá Ndios xí'ín.

³³ Ndidaá ña yó'o ñi ka'in xí'ín ndó, dá ná koo va'a ini ndo sa'á ña kándísa ndó yu'u. Ta ndo'o nda'o níno ndo ñayúú yó'o, tído kandeé ini ndo yu'u, dá ch̄i ñi kandeéí xí'ín ña kini ió ñayúú yó'o —kaá na.

17

Xíka Jesús ña manì noo Ndios sa'á taa xíonoo xí'ín ná

¹ Ndidaá ña yó'o ñi ka'an Jesús xí'ín ta xíonoo xí'ín ná. Ñi ndi'i daá, dá ñi ndane'e noo ná chí induú, dá ñi kaa na xí'ín Ndios:

—Tatá, sa ñi kasandaá vá hora, viti kían k̄i'ò ní ña natiin yu'u, na kúú de'e ní, ñaño'ó, dá ná natiin mií ní ñaño'ó noo yu'u, na kúú de'e ní.

² Ch̄i mií ní ñi x̄i'ò choon nooí dándákii ndidaá ñayuu, dá k̄i'oi ña kataki chíchí ndidaá na ñi x̄i'ò ní nooí.

³ Ta ni'í ná ña kataki chíchí ná tá ná nakoni na mií ní, na kúú iin tó'ón diñi Ndios ndaa, ta nakoni ta'ani na Jesucristo, na ñi tanda'á ní ñi kasáa.

⁴ Ñi naki'oi ndidaá kúú ñaño'ó noo mií ní tein ñi sa ioi ñayúú yó'o, ch̄i ñi dax̄inoi choon veii, ña kúú choon ñi x̄i'ò ní nooí.

5 Sa'á ñoó, tatá Ndios, viti k̄i'o ní ña ná natiin tukui ñañó'ó kooi xoo kuá'a mií ní noó sa natiin yu'u ñañó'ó ndaa rá ko ñá'a kasá'á ñayuú yó'o.

6 'Sa n̄i ka'in sa'a mií ní noó taa n̄i x̄i'o ní nooí tein ñayuu ñayuú yó'o. Ta taa mií ní n̄i sa kuu ra, ta n̄i naki'o ní ra noo ndá'a yu'u, ta n̄i natiin va'a ra to'on mií ní.

7 Ta viti kándaá ini ra ña ndidaá choon n̄i x̄i'o ní n̄i kee yu'u k̄ian n̄i natiin noo mií ní,

8 dá ch̄i ndidaá to'on n̄i x̄i'o ní nooí n̄i kast̄o'in x̄i'ín rá, ta n̄i natiin va'a raan, ta ná'á rá ña mi'án ndaa noo mií ní n̄i kixii, ta kándisa ra ña mií ní kúu na n̄i tanda'á ñaa veii.

9 'Ta viti seí nda'ávii noo ní sa'a rá, ta ko seí nda'ávii noo ní sa'a dao ka ñayuu, sava'a sa'á taa n̄i x̄i'o ní nooí seí nda'ávii sa'a, dá ch̄i taa mií ní kúu rá.

10 Ta ndidaá ña'a yu'u kúu ña'a mií ní, ta ndidaá ña'a mií ní kúu ña'a yu'u, ta x̄i'ín taa yó'o n̄i natiin yu'u ñañó'ó.

11 'Ta o koo ka yu'u ñayuú yó'o, tído kandoo taa yó'o ñayuú yó'o, ch̄i nasaai noo mií ní. Tatá Ndios, mií ní kúu na ii, ta seí nda'ávii noo ní sa'á taa n̄i x̄i'o ní nooí ña kandaka ní ra x̄i'ín ndée ní, dá k̄ian iin ná kakuu ra tát̄o'on k̄i'o kúu mií yó'o.

12 Tá sa x̄ionooi ñayuú yó'o x̄i'ín ta n̄i x̄i'o ní nooí, n̄i sa ndaka va'i ra x̄i'ín ndée mií ní, ta ni iin tó'ón rá ko ní naá. Sava'a ra kúu de'e ña kini, roón kúu ra n̄i naá, dá ná x̄inkoo noo ká'an tuti ii mií ní sa'a rá.

13 'Tído viti nasaai noo mií ní, ta ká'in ña yó'o x̄ian nani ió̄i ñayuú yó'o, dá ná nakutí rá x̄i'an dii ini ra tát̄o'on k̄i'o kádii ini yu'u.

14 Ta ni xi'o yu'u to'on mií ní noo rá, ta viti na kúú kuendá ñayúú yó'o xiní u'u ñaa, dá chi ko kúú ta'on ra kuendá ñayúú yó'o, chi dión ni yu'u, ko ta'ón ta kuendá ñayúú yó'o kúúí.

15 Ko seí nda'áví noo ní ña taó ní ra ñayúú yó'o, di'a seí nda'áví noo ní ña kandaa ní ra noó ña kini ió ñayúú yó'o.

16 Chi táto'on k'i'o ko kúú ta'on yu'u kuendá ñayúú yó'o, k'i'o dión ta'ani ndó'o ta yó'o, chi ko kúú ta'on ra kuendá ñayúú yó'o.

17 Ta keví ní ra xí'ín to'on ndaa ní, chi to'on mií ní kúú ña ndaa.

18 Táto'on k'i'o ni tanda'á ní yu'u veii ñayúú yó'o, k'i'o dión ta'ani tanda'á yu'u mií rá ko'on ra kane'e ra to'in ñayúú yó'o.

19 Sa'á mií rá ko'in naki'oi mií kee ña kóni ní, dá ná koni ra naki'o ndisa ra mií rá noo mií ní kee to'on ndaa ní.

20 Ta o duú sava'a sa'á ta yó'o oon ni seí nda'áví noo ní, seí nda'í ta'ani yu'u noo ní sa'a ndidaá na kasandaá kandeé ini na yu'u sa'á to'on dána'a ta yó'o,

21 dá ná kasandaá na kakuu na iin tó'ón, táto'on k'i'o iin kúú mií ní xí'ín yu'u, tatá, ta iin kúú vá yu'u xí'ín mií ní, ta iin ná kakuu ta'ani na xí'ín yó, dá ná kandísa ndidaá ñayuu ña mií ní ni tanda'á yu'u veii.

22 Táto'on k'i'o ni xi'o ní ñañó'ó nooí, k'i'o dión ta'ani ni xi'oi ñañó'ó noo ná, dá iin tó'ón ná kakuu na táto'on k'i'o iin tó'ón vá kúú mií yó.

23 Iin kúú vá yu'u xí'ín ná, ta iin kúú vá mií ní xí'ín yu'u, dión, dá koni ndisa na kakuu na iin tó'ón, dá ná kandaa ini dao ka ñayuu ña mií ní kúú

na n̄i t̄anda'á yu'u veii, ta ná kana'á ná ñ̄a kú'u ini ní sa'á na kándéé ini ñ̄aá tát'o'n k̄i'o ndó'o ní x̄í'ín yu'u.

24 'Tatá, mií ní n̄i x̄i'o ñ̄ayuu yó'o noo yú'u, ta kón̄i ñ̄a kandeí ta'ani na noo koo yu'u, dá ná kandeí na x̄í'ín, dá ná koni na choon ndato n̄i x̄i'o ní nooí, ch̄i sa daá kú'u va ini ní sa'a yú'u nda rá ko ñ̄a'a kava'a ñ̄ayuu yó'o.

25 Tatá, mií ní kúu na ndaa, tído ko ná'á ta'on na kúu kuendá ñ̄ayuu yó'o mií ní, tído yu'u, ná'í mií ní, ta t̄aa yó'o kúu ra ná'á ta'ani ra ñ̄a mií ní n̄i t̄anda'á yu'u veii.

26 Sa n̄i x̄i'oi ñ̄a kándaa ini ra sa'a mií ní, ta ko'in k̄i'oi ñ̄a kándaa cháa ka ini ra sa'a ní, dá ná kat̄i'a ra ku'u ini ra sa'a dao ka ñ̄ayuu tát'o'n k̄i'o kú'u ini mií ní sa'a yú'u, ta iin ná kakuu yu'u x̄í'ín ná —kaá na x̄í'ín tatá Ndios.

18

Di'a n̄i kuu tá n̄i tiin ra Jesús né'e ra kua'an ra noó ta né'e choon

1 Tá n̄i ndi'i n̄i ka'an Jesús ndidaá to'on yó'o, dá n̄i kee na kua'an na x̄í'ín ta x̄ionoo x̄í'ín ná iin ka xoo yuyúu naní Cedrón, ta ñ̄oo kándu'u iin ñ̄ó'o ká'ano noo kaa yitó kuí'í. Dá n̄i ku'u na tein rá x̄í'ín ta x̄ionoo x̄í'ín ná.

2 Ta Judas, tá'an ra kua'an nak̄i'o Jesús noo ndá'a t̄aa xiní u'u ñ̄aá, roón kúu ra ná'á noo kaa yito ñ̄oo, dá ch̄i sa kuá'a nda'o ta'ándá sa sá'an Jesús ñ̄oo x̄í'ín t̄aa x̄ionoo x̄í'ín ná.

3 Dá n̄i kee Judas ndáka ra iin tu'u soldado x̄í'ín dao ka t̄aa kéchón noó ta duti saku'a x̄í'ín ta

fariseo kua'an ra. Ta né'e ra ñó'o tóon xí'ín espada n̄i sā ra.

⁴ Ta sā ná'á vá Jesús ndí k̄ián ndo'o na, sa'á ñoó n̄i natuu yati na noo rá. Dá n̄i ndato'ón ñaá ná:

—¿Ndá yoo nándukú ndó?

⁵ Dá n̄i kaa ra xí'ín ná:

—Vei ndu tiin ndu Jesús, ta ñoo Nazaret.

Dá n̄i kaa na:

—Yu'u kúuí.

Ta iin Judas xí'ín rá, ch̄i vei ra nak̄i'o ñaá rá noo ndá'a rá.

⁶ Tído tá n̄i ka'an Jesús: “Yu'u kúuí”, kúú n̄i nakaka sátá rá, dá n̄i kuei ni'ini ra noñó'o.

⁷ Dá n̄i kaa tuku Jesús xí'ín rá:

—¿Ndá yoo nándukú ndó?

Dá n̄i kaa ra:

—Jesús, ta ñoo Nazaret.

⁸ Dá n̄i kaa na:

—Sā n̄i ka'in xí'ín ndó ñā yu'u kúuí. Sa'á ñoó, tá yu'u nándukú ndó, dá k̄ián konó ndó ná yā ta xionoo xí'ín yó'o ko'on ra.

⁹ Díón n̄i kaa na, dá ná xinkoo to'on n̄i ka'an na xí'ín Ndios, dá ch̄i n̄i kaa na ñā ni iin tó'ón tāa n̄i x̄i'o na noo ná ko ní naá.

¹⁰ Ta né'e Simón Pedro iin espada. Dá n̄i taó ráan ini ñ̄i noo nákaāan, ta kúú n̄i darkue'e ra ta kéchóon noó tāa dut̄i kúú noó, ch̄i n̄i sa'anda ra do'o xoo kuá'a ra. Ta Malco naní tāa ñoó.

¹¹ Dá n̄i kaa Jesús xí'ín Pedro:

—Nachikāa va'a espada xāan ini ñ̄i noó n̄i sā kaāan, dá ch̄i ñā ndó'i yó'o kúú táto'on iin copa ndirá ovā n̄i x̄i'o tatá Ndios ko'i. ¿Á ko ná'á ta'on yo'ó ñā kánian ko'i ra? —kaá na.

Ndáka ra Jesús n̄i saq̄ ra ve'e ta dut̄i kúú noó

¹² Ndidaá ta soldado ñoó xí'ín ta sa'ándá choon noo rá, xí'ín ta kéchóon noó ta né'e choon noó na Israel n̄i tiin ra Jesús, dá n̄i so'oni ñaá rá,

¹³ dá n̄i kee ra ndáka ñaá rá kua'an ra noó ra naní Anás, dá ch̄i ta yó'o kúú x̄ido Caifás, tá'an ra kúú dut̄i kúú noó kuā dáá ñóó.

¹⁴ Ta Caifás kúú ra n̄i ka'an ni'ini noó ta né'e choon noó na ñoo Israel ña va'a cháa ka ná kuu iin tó'ón ta noo ndidaá na ñoo Israel o duú kaan naá ndí'i na ñoo ñóó.

Di'a n̄i ndo'o Pedro tá n̄i sa io ra yé'é ve'e Anás

¹⁵ Ta tákaa Simón Pedro xí'ín iin ka ta xionoo xí'ín Jesús sata ná kua'an ra. Ta ná'á tá'an ta dut̄i kúú noó xí'ín ta né'e tá'an xí'ín Pedro kua'an ra. Sa'á ñoó n̄i kuu n̄i ku'u ra xí'ín Jesús nda yé'é ve'e ta dut̄i kúú noó ñóó.

¹⁶ Tído n̄i kandoo va Pedro íin ra sata vé'e. Sa'á ñoó n̄i keta ta xionoo xí'ín Jesús ñoó, tá'an ra ná'á tá'an xí'ín ta dut̄i kúú noó ñóó. Dá n̄i ka'an ra xí'ín ñá'a ndaá yé'é ñóó ña ná konóan ku'u Pedro.

¹⁷ Dá n̄i ku'u ra. Dá n̄i kaa ñá'a ñóó xí'ín rá:

—Xionoo ta'ani yo'ó xí'ín ta káa, ¿daá koó?

—Koó, o duú ta'on ñaá kúúí —kaá ra.

¹⁸ Ta n̄i kao noo na kéchóon noó ta dut̄i xí'ín ta kéchóon noó ta né'e choon ndíta na nádaa ná noo k̄éi ñó'o, dá ch̄i v̄ixi nda'o. Ta ñóó ta'ani íin Pedro nádaa rá.

Di'a n̄i kuu tá n̄i ndato'ón Anás Jesús sa'á ña k̄ee na

¹⁹ Dá n̄i ndato'ón ta dut̄i kúú noó Jesús ndá choon kuu na ta xionoo xí'ín ná, ta n̄i ndato'ón ta'ani ñaá rá ndá sa'a dána'a na noó ñayuu.

20 Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Sa daná'a túui noó ñayuu, ch̄i daá kuití vá sa daná'i noo ná ini ve'e noo náta n̄a xí'ín yé'é ño'o ká'ano noo ndítútí ndidaá n̄a ñoo yo, n̄a Israel, ta ni iin tó'ón ta'on ña'a k̄o ní dána'a de'íi.

21 Ta, ¿ndiva'a ndát̄'ón ní yu'u? Va'a ka ndat̄'ón di'a ní n̄a n̄i seídó'o t̄'on sa daná'i sa'á ña n̄i ka'in xí'ín ná, dá ch̄i ndidaá vá ná ná'á ndi k̄ián n̄i daná'i noo ná.

22 Tá n̄i ndi'i n̄i ka'an Jesús dión, dá n̄i koon iin t̄a kéchóon noó t̄a né'e choon da'anda noo ná, dá n̄i kaa r̄a xí'ín ná:

—¿Á k̄i'o dión ví ká'an yo'ó xí'ín t̄a dut̄i kúú noó?

23 Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Tá n̄i ya'i n̄i ka'in, xinóon, dá k̄ián, ka'an ndei k̄o vá'a n̄i ka'in. Tído tá k̄o ní ya'i ká'in, dá k̄ián, ¿ndiva'a n̄i kanón yu'u? —kaá n̄a.

24 Ta kúú dión ndíko īi vá ná n̄i tanda'á ñaá Anás kua'an n̄a noo Caifás, t̄a kúú mií t̄a dut̄i kúú noó.

Dì'a n̄i kuu tá n̄i ndat̄a Pedro sa'a Jesús

25 Ta iin īi vá Pedro nádaa rá noo kéi ñó'o ñoó. Dá n̄i kaa r̄a ndíta ñoó xí'ín rá:

—Taa xionoo ta'ani xí'ín Jesús kúú yo'ó, ¿daá koó?

Dá n̄i ndat̄a vá Pedro, ta kaá r̄a:

—Koó, o duú ta'ón ñaá kúúí.

26 Dá n̄i kaa iin t̄a kéchóon noó t̄a dut̄i kúú noó, ta kúú rá iin tá'an t̄a n̄i sa'anda Pedro do'o ñoó:

—Yo'ó kúú r̄a n̄i xini yu'u xí'ín t̄a ñoó tein yitó kuí'í ñoó, ¿daá koó?

27 Ta kúú n̄i ndat̄a tuku Pedro sa'a Jesús. Ta kúú mií dáá n̄i kana chéli.

Dì'a n̄i kuu tá n̄i sa io Jesús noo Pilato

28 Dá n̄i taó rá Jesús ve'e Caifás, dá n̄i kee ra ndáka ñáá rá kua'an ra ve'e chóon ta romano. Ta sa n̄i tuu noo vá kuu dáá ñóó, ta ko ní ku'u ta'on ra ve'e chóon ñóó, dá ná o kándoo yakó rá noo Ndios, dá kuu kadíni ra tein víko pascua.

29 Dá n̄i keta Pilato, tá'an ra né'e choon ká'ano kuendá Judea yé'é chóon ñóó. Dá n̄i kaa ra xí'ín rá:

—¿Ndá kuachi n̄i ya'a ta yó'o n̄i kee ra?

30 Dá n̄i kaa ra xí'ín rá:

—Tá koó kuachi ká'ano ní ya'a ta yó'o n̄i kee ra, ta o káne'e ta'on ndu ra kii ndu nakí'o ndu noo mií ní, ní kúu.

31 Dá n̄i kaa Pilato ñóó xí'ín rá:

—Kane'e ndó ra kua'an ndo, ta keyíko mií ndó sa'a rá tát'o'on k̄i'o sa'ándá ley mií ndó choon.

Dá n̄i kaa ra Israel ñóó:

—Tído koó íchi ndú ña ka'ání ndú ni iin ñayuu —kaá ra.

32 Díon n̄i kuu, dá n̄i xinkoo noo n̄i ka'an Jesús tát'o'on k̄i'o ndo'o na kuu na.

33 Dá n̄i nandíoo ko Pilato n̄i ndu'u ra ini ve'e chóon ñóó. Dá n̄i kana ra Jesús, dá n̄i ndato'ón ñáá rá:

—¿Á ndaa yo'ó kúú rey noo na Israel?

34 Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—¿Á díon ká'án mií ní, o dao ka ñayuu n̄i ka'an díon xí'ín ní sa'a yú'u?

35 Dá n̄i kaa Pilato:

—¿Ndi kee yu'u kandaá ini, ta o duú iin ra Israel kúú yu'u? Ta ñoo mií vá yo'ó xí'ín ta duti sakua'a, roón kúú ra n̄i nakí'o yo'ó noo ndá'í. Ta, ¿ndí kían n̄i ya'ón n̄i keeón?

36 Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Kō ní nátiin ta'oin choon né'i ñayuú yó'o. Dá chī tá ní nátiin ña ñayuú yó'o, dá kīan ndakuei ɬaa kúu kuendáí naá tá'an ra xí'ín ra Israel, ta o kónó ta'on ra yaaí noo ndá'a rá, ní kúu. Tído kō ní nátiin ta'oin choon né'i ñayuú yó'o.

³⁷ Dá nī kaa Pilato xí'ín ná:

—¿Á iin rey va kúu yo'ó, tá dáá?

Dá nī kaa Jesús:

—Míí ní kaá ña kúu yu'u iin rey. Ta nī kasáa yu'u ñayuú yó'o, ta nī kaki yu'u ñayuú yó'o, dá kī'oi kuendá sa'á ña ndaa. Ta ndidaá na kúu kuendá ña ndaa, noón kúu na nátiin va'a ña dána'i.

³⁸ Dá nī kaa Pilato xí'ín ná:

—Ta, ¿ndí kīan kúu ña ndaa, tá dáá?

Tá nī ndi'i nī ka'an ra dión, dá nī keta tuku ra yé'é chón nī ka'an ra xí'ín ɬa né'e choon noo na Israel ñoó:

—Ni iin tó'ón ta'on kuachi ra kō ní'í.

³⁹ Tído tein iin rá iin víko pascua dáyaá yu'u iin ɬaa noo ra ñó'o ve'e kaa. Sa'á ñoó, ¿á kóni ndo ña dáyaá yu'u ɬaa kúu rey noo na Israel yó'o? —kaá ra.

⁴⁰ Dá nī kayu'ú ndidaá ɬaa ñoó:

—¡Ná dá'a ni dáyaá ní ɬaa xaan! ¡Barrabás di'a dáyaá ní! —kaá ra.

Tá'an ra naní Barrabás ñoó kúu iin ɬa kuí'íná.

19

¹ Dá nī sa'anda Pilato choon ña ná kani kini soldado satá Jesús.

² Dá tá nī ndi'i nī kani ñaá rá, dá nī kava'a ra iin corona ion, ta nī chínóo raan diní ná. Dá nī dakuí'ino ñaá rá iin dá'on kua'á toón,

³ dá nī kaa ra xí'ín ná:

—Nā ká'ano kúú mií ní, nā kúú rey noó nā Israel.
Ta n̄i koon ra da'andā noo ná.

⁴ Dá n̄i keta tuku Pilato, dá n̄i kaa rā:

—Kande'é ndó, ná ko'in taóí rā sata vé'e yó'o,
dá kana'á ndó ña ni iin tó'ón ta'on kuachi ra kō ní
nání'i yu'u —kaá rā.

⁵ Dá n̄i keta Jesús, ta kánóo iin corona n̄i kava'a
xí'ín íon din̄i ná, ta ndíxi na iin dá'on kua'á toón vej
na. Dá n̄i kaa Pilato xí'ín rá:

—Yó'o íin ra viti.

⁶ Dá tá n̄i xini ñaá t̄a dut̄i sakua'a xí'ín t̄a ndaá
yé'é ño'o, ta kúú n̄i'í nda'o n̄i kayu'ú rá:

—¡Chirkaa ní rā ndika cruz! ¡Chirkaa ní rā ndika
cruz!

Dá n̄i kaa Pilato:

—Yó'o natiin mií ndó rā, ta chirkaa ndó rā ndika
cruz, dá ch̄i ni iin tó'ón ta'on kuachi t̄a yó'o kō ní
nání'i yu'u.

⁷ Dá n̄i kaa rā xí'ín Pilato:

—Tído ley ndu'u kían sa'ándá choon ña kánian
kuu rā, dá ch̄i ch̄inani rá mií rá kúú rá de'e Ndios.

⁸ Tá n̄i seídó'o Pilato ña n̄i ka'an t̄a ñoó dión, ví'í
ka ví n̄i yu'ú rā ka'ání rá Jesús.

⁹ Dá n̄i kee Pilato ndáka tuku ñaá rá n̄i ndu'u ra
kua'an rā ini ve'e chóon. Dá n̄i kaa rā xí'ín ná:

—¿Ndeí n̄i kison?

Tído ni iin to'on kō ní ká'an nā.

¹⁰ Dá n̄i kaa Pilato:

—¿Ndiva'a kō ká'on xí'ín yu'u? ¿Á kō ná'á ta'an
voon ña ió choon noo ndá'í ña chirkaai yo'ó ndika
cruz, ta ió ta'ani choon noo ndá'í ña dáyaai yo'ó
ko'on?

¹¹ Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Ta ni lú'u choon koó noo ndá'a mií ní keyíko ní sa'í tá ko ní kixian chí induú di'a. Tído ká'ano cháá ka kuachi ndído ta ni naki'o yu'u noo ndá'a ní —kaá na.

12 Ta nda mií hora daá ndúkú Pilato ña dáyaá ra Jesús, ká'án rá. Tído ndúndéé ta duti xí'in dao ka ta ndíta xí'in rá káyu'ú rá:

—Tá ná dáyaá ní ta xaan, dá kían ko ín ta'on ní xí'in César, ta né'e choon ká'ano. Dá chi ndi ndáa ta chinaní mií rá kúú rá iin rey, roón kúú ra naá xí'in César.

13 Tá ni seido'o Pilato ña ni ka'an ra dión, dá ni taó túku ra Jesús. Dá ni sa koo ra noo tá'anda choon iin xían noo naní Gabata xí'in to'on hebreo. Ta to'on yó'o kóni kaa piso ni kava'a xí'in yuu.

14 Tátoto'on kaxuu kaa kuu kénduu na Israel ña kadíni na kuendá víko pascua, dá ni kaa Pilato:

—¡Yó'o ín na kúú rey noo mií ndó!

15 Dá ni káyu'ú ñayuu ñoó:

—¡Ka'ání ní ra, ka'ání ní ra ndika cruz!

Dá ni kaa Pilato xí'in ná:

—¿Ndiva'a kóni ndo ña chirkaai rey ndo ndika cruz?

Dá ni kaa ta duti sakua'a ñoó:

—¡Sava'a César vá kúú rey ndu! —kaá ra.

16 Dá ni naki'o ñaá Pilato noo ndá'a soldado, ña ná ko'on ra chirkaa ñaá rá ndika cruz. Dá ni tiin ñaá rá, dá ni kee ra ndáka ñaá rá kua'an ra.

Dí'a ni kuu tá ni chirkaa ra Jesús ndika cruz, dá ni xí'i na

17 Dá ni sa dokó Jesús cruz kua'an na iin xían noo naní Gólgota xí'in to'on hebreo. To'on yó'o kóni kaa lásá diní ndii.

18 Ta ñoó n̄i ch̄irkaa ra Jesús nd̄ika cruz. Ta n̄i ch̄irkuei ta'ani ra ūu kā t̄aa, ta iin iin xoo d̄īn ná tákuei iin iin ra. Ta me'í iin cruz noo tákaa Jesús.

19 Dá n̄i taa Pilato to'on noo iin tabla, ta n̄i ch̄indá'a iin soldado ñā d̄in̄i cruz noo tákaa Jesús. Ta kaáan di'a: “Taa yó'o kúú Jesús, ta ñoo Nazaret, ta kúú rá rey noo nā ñoo Israel.”

20 Ta kúú kūa'á nda'o nā ñoo Israel n̄i ka'i to'on yó'o, dá ch̄i yati yú'u ñoo vá n̄i ch̄irkaa ra Jesús. Ta tándaa letra ká'an yú'u hebreo, xí'in yú'u griego, xí'in yú'u latín.

21 Dá n̄i kaa tā dut̄i sakūa'a xí'in Pilato:

—Ná dá'a ni taa ní ñā kúú rá rey noo nā Israel. Va'a kaan di'a ná taa ní: “N̄i kaa taa yó'o ñā kúú rá rey noo nā Israel.”

22 Dá n̄i kaa Pilato:

—Ñā sā n̄i taai k̄ian iin íchi vá n̄i k̄andoan kooan dión.

23 Tá n̄i ndi'i n̄i ch̄irkaa soldado ñoo Jesús nd̄ika cruz, dá n̄i sa'anda kuálí rá dá'on ná. Ta n̄i kee ra ñā komi tá'í, dá n̄i tiin ra iin iin tá'í ñá. Ta n̄i tiin ta'ani ra kotó n̄i sā ndixi na ñoo, tído iin da'ón k̄ani níi vá k̄ián, kō ta'ón tukūan.

24 Dá n̄i ndat'ón tá'an soldado ñoo:

—Ná dá'a ni ndatá yóan, va'a kaan ná kadikí yo suerte, dá ná kande'á ndi ndáa yoo kando xí'an —kaá ra.

Dión, dá n̄i x̄inkoo noo ká'an tuti īi Ndios, ch̄i di'a kaáan: “N̄i n̄aka'anda rā dá'on n̄i sā ndixii, ta n̄i sadikí rá suerte xí'in dá'oin.” Ta k̄i'o dión n̄i kee soldado ñoo xí'in dá'on ná.

25 Sa'a cruz noo tákaa na ñoo iin naná nā, ta iin ta'ani ku'u ló'o naná nā, ta iin ta'ani María, ñadi'í Cleofas, ta iin ta'ani María Magdalena.

26 Tá n̄i xini Jesús naná n̄a xí'ín iin t̄a xíonoo xí'ín ná, tá'an r̄a maní cháá k̄a noo ná, dá n̄i kaa n̄a xí'ín naná n̄a:

—Naná, t̄a xāan kúú de'ón viti.

27 Dá n̄i kaa n̄a xí'ín t̄a xíonoo xí'ín ná ñóó:

—N̄a xāan kúú nanóon viti —kaá n̄a.

N̄a kuu dáá ñóó n̄i n̄akuaka va'a ra naná Jesús koo na ve'e ra.

28 Ta s̄a ná'á vá Jesús ñ̄a s̄a n̄i xinkoo ndi'i choon vei na, sa'á ñóó n̄i kaa n̄a di'a, dá n̄i xinkoo noo ká'an tuti ij̄ Ndios:

—¡Íchi inii!

29 Ta ñóó íin iin k̄idi n̄i chití díní ñó'o vino iá. Dá n̄i sa'an iin t̄a n̄i dakéta ni'ini ra iin tá'í dá'on ini vino iá ñóó, dá n̄i so'oni raán din̄i iin yít̄o naní hisopo. Dá n̄i ch̄inee raan yú'u Jesús.

30 Tá n̄i ndi'i n̄i tu'u na lú'u vino iá ñóó, dá n̄i kaa n̄a:

—Sa n̄i kuu va viti.

Tá n̄i ndi'i n̄i ka'an n̄a dión, dá n̄i n̄arkandéi din̄i ná, ta kúú n̄i n̄akí'o na mií ná n̄i xí'í n̄a.

Di'a n̄i kuu tá n̄i dakú'u iin soldado iin k̄aa din̄i yokó yu'ú yik̄a Jesús

31 Dá n̄i sa'an t̄a né'e choon noo n̄a Israel noo Pilato, dá ch̄i s̄a kenduu n̄a Israel ñ̄a'a kadini n̄a kuendá pascua, ta k̄o kóni r̄a ñ̄a karkuei t̄a ñóó nd̄ika cruz kuu náni'í ndée ná, dá ch̄i mií kuu dáá ñóó kankao vík̄o pascua. Sa'á ñóó n̄i seí nda'í r̄a noo Pilato ñ̄a ná konó rá ta'an̄o di'in t̄a ñóó, dá ná kuu dánóo ñ̄aá rá nd̄ika cruz.

32 Sa'á ñóó n̄i sa'an soldado n̄i sa'an̄o r̄a di'in ndi nduú t̄a t̄arkuei dáó xí'ín Jesús.

33 Tído tá n̄i kasandaá r̄a noo tákaa Jesús, ta kúú n̄i xini r̄a ña sa n̄i xi'i va na, sa'á ñoó ko ní sa'ano ta'on ra di'in na.

34 Tído iin ta soldado ñoó n̄i dakú'u ra iin kaa din̄i yokó yu'ú yika ná, ta vití'on n̄i kankuei ni xi'in takuií.

35 Ta mií na n̄i xini ña n̄i kuu dión, noón kúú na xí'o ndaa kuendá sa'a ña yó'o, ta ná'á ná ña kíán ña ndaa, dá kandísa ta'ani ndó ña ká'an na.

36 Dión n̄i ndo'o Jesús, dá n̄i xinkoo noo ká'an tuti īi Ndios: “O tá'anō ta'on ni iin lásá na.”

37 Ta kaá ta'ani tuti īi Ndios di'a: “Koni xí'in noó ñayuu na n̄i ku'u kaa yu'ú yika.”

Di'a n̄i kuu tá n̄i nduxi Jesús

38 N̄i ndi'i, dá n̄i sa'an José, ta ñoo Arimatea, noo Pilato. Ta kúú rá iin ta kuendá Jesús, tído kándísa de'é va ñaa rá, chí yu'ú r̄a kée ta né'e choon noó na Israel. Ta n̄i seí nda'í r̄a noo Pilato ña ná konó rá ko'on r̄a naki'in ra yikí koño Jesús. Dá n̄i sonó Pilato ña kee ra dión. Dá n̄i sa'an r̄a n̄i danóo ra yikí koño na.

39 Ta n̄i saa ta'ani Nicodemo, tá'an r̄a n̄i sa'an n̄i ndató'on xí'in Jesús iin sakuaá. Ta né'e ra tátō'on oko ux̄i kilo ña támi sá'an n̄i daká tá'an xí'in mirra xí'in áloe.

40 Dá n̄i ch̄ituú r̄a yikí koño Jesús xí'in dá'on yadí n̄i chichi ña'a támi sá'an ñoó, chí k̄i'o dión kée na Israel xí'in ndidaá na xí'i noo ná, dá dánduxi ñaa ná.

41 Ta yati noo n̄i sarkaa na ndika cruz, ñoó kándu'u iin ñó'o noo káa yitó ku'í. Ta ñoó nákaa iin yáí saá noo nduxi nd̄i. Ta ni iin tó'on nd̄i ko ñá'a nduxi ñoó.

42 Ta ñoó n̄i dandúxi na Jesús, ch̄i yati va kíán, ch̄i sa kua'an ndi'i va kuu kénduu na ña'a kadíni na kuendá pascua.

20

Di'a n̄i kuu tá n̄i nataki Jesús

1 Ta kuu mií noó kásá'á sa'a semana, kúú n̄i kee María Magdalena kua'an yái noó n̄i nduxi Jesús, ta iin naá cháá īi vá. Tído tá n̄i saaan, kúú sa n̄i kuxoo va yuu ndadí yu'ú yái ñoó.

2 Dá n̄i nandió kooán n̄i kankonoán kua'an kasto'án xí'ín Simón Pedro xí'ín iin ka ta xionoo xí'ín Jesús, tá'an ra man̄i cháá ka noo ná. Tá n̄i saaan, dá n̄i kaaan xí'ín rá:

—N̄i naki'in ra yikí koño sato'o yo né'e ra kua'an ra, ta xini ndeí n̄i chikáa ñaá rá.

3 Dá n̄i kee Pedro xí'ín iin ka ta xionoo xí'ín Jesús kua'an ra kande'é rá yái ñoó.

4 Ta taxí tá'an ra kua'an ra, tído n̄i'i cháá ka kua'an iin ka ta ñoó o duú Pedro. Sa'á ñoó dinño'ó ka mií rá n̄i sa yú'u yái ñoó.

5 Dá n̄i chinee noo rá n̄i sa nde'é rá inian. Ta sava'a dá'on n̄i sa tuú yikí koño na kánóo, tído ko ní ku'u ta'on ra.

6 N̄i ndi'i, dá n̄i kasáa Pedro. Dá n̄i ku'u ra, dá n̄i xini ra dá'on n̄i sa tuú na kánóo.

7 Tído iin ka dá'on n̄i sa yi'i din̄i ná ko kánóo dáó ta'on ña xí'ín dá'on n̄i sa tuú na ñoó. Dá ch̄i iin ka va xían n̄i natuúan kánóoan.

8 Nda daá ví, dá n̄i ku'u ta n̄i kasáa mií noó ñoó. Tá n̄i xini ra ndidaá ña yó'o, dá n̄i kandísa ra.

⁹ Tído kóni ij vá kandaá ini ra to'on ká'an tuti ij Ndios ña miñan ndúsa kánian natakí Jesús tein na nj xi'i.

¹⁰ Dá nj nandió kuéi ra nj ndisáa ra noo ndéi dao ka ta xionoo xí'in Jesús.

Dí'a nj kuu tá nj na'a noo Jesús noo María Magdalena

¹¹ Kúu nj nandió koo María íián ndéi'i ña yu'ú yái ñoó. Ta tein ndéi'i ña íián ñoó, dá nj chirnee nooan nj sa nde'án ini yái ñoó.

¹² Ta kúu nj xiniñan ndéi uu ángel, ta ndíxi na da'ón kuxí kachi. Ta ndéi na noo nj sa nóo yikí koño Jesús. Iin na ío xoo noo nj sa kuu diní ná, ta iin ka na ío xoo noo nj sa kuu sa'a ná.

¹³ Dá nj kaa na xí'in María:

—Kí'o ló'o, ¿ndí kían ndó'ón ña ndéi'in?

Dá nj kaaan:

—Sákii, dá chj nj naki'in ra yikí koño sato'i né'e ra kua'an ra, ta ko ná'á ta'on yu'u ndéi nj chikáa ñaá rá.

¹⁴ Tá nj ndi'i nj ka'an dión, dá nj nandió kooán nj sa nde'án chí sata, kúu nj xiniñan íin Jesús, tído ko ní nákonian ña kúu ná Jesús.

¹⁵ Dá nj kaa na xí'án:

—Kí'o ló'o, ¿ndiv'a ndéi'i yo'ó? ¿Ndá yoo nándukón?

Dá nj ka'án María ña kúu rá ta ndaá yitó ku'í ñoó. Dá nj kaaan xí'in ná:

—Tatá, tá nj naki'in ní yikí koño nj sa káa yó'o né'e ní kua'an ní, kasto'on ní xí'ín ndéi nj chikáa nían, dá ná ko'in naki'in ña.

¹⁶ Dá nj kaa Jesús:

—¡María!

Ta kúú n̄i n̄andió kooán n̄i sa nde'án noo ná, dá n̄i kaañ xí'ín ná:

—¡Raboni! (To'on yó'o kóni kaa maestro.)

17 Dá n̄i kaa Jesús xí'án:

—Ná dá'a ni kako'ón yu'u, María, dá ch̄i k̄o ñá'a ta'on no'i noo tatái. Va'a kaañ kua'án kasto'ón xí'ín ñani kuálí, ta ka'on xí'ín xí ña nanai no'i noo ió tatái, na kúú ta'ani tatá mií ndó, na kúú Ndios noo yú'u, ta kúú ta'ani na Ndios noo ndo'ó —kaá na.

18 Dá n̄i kee María Magdalena ñoó kua'an kasto'án xí'ín ta xionoo xí'ín Jesús ña n̄i xini xí'ín nooñ Jesús, ta n̄i n̄akani ta'anián xí'ín rá sa'á ñá'a n̄i ka'an na xí'án.

Dí'a n̄i kuu tá n̄i na'a noo Jesús noó ta xionoo xí'ín ná

19 Tá n̄i kuaá kuu noó kásá'á sa'a semana ñoó, ndadí toon yé'é ve'e noo ndéi ta xionoo xí'ín Jesús, dá ch̄i yu'ú ra oon ni tiin ñaá ta né'e choon noó na Israel. Ta kúú iin kuití vá n̄i sa ku'ín Jesús me'í noo ndéi ra ñoó. Dá n̄i kaa na:

—Ná koo va'a ini ndo.

20 Tá n̄i ndi'i n̄i ka'an na dión, dá n̄i daná'a na ndá'a ná xí'ín yika ná noo rá. Kúú n̄i kadij nda'o ini ra n̄i xini ra ña n̄i n̄ataki sato'o yo.

21 Dá n̄i kaa tuku Jesús:

—Ná koo va'a ini ndo. Táto'on k̄i'o n̄i tanda'á tatái yu'u veii, k̄i'o dión ta'ani tanda'á yu'u ndo'ó ko'on ndo kane'e ndó to'in.

22 Tá n̄i ndi'i n̄i ka'an na dión, dá n̄i tuu tach̄i ná noo ndéi ra, dá n̄i kaa na:

—Natiin ndó Espíritu iñ Ndios viti.

23 Tá ndi ndáa mií na xí'o ká'ano ini ndo sa'á kuachi, ta k̄i'o ká'ano ta'ani ini Ndios sa'á kuachi

na. Ta ndi ndáa mií nā kō xí'o ká'ano ini ndo sa'á kuachi, ta ni Ndios o k'í'o ká'ano ta'on ini sa'á kuachi na —kaá nā.

Kō xīn Tomás kandisa ra ña nī nataki Jesús

²⁴ Ta Tomás, tá'an rā ká'an xí'in ná Dídimō, roón kúu iin taa nákaa tein ndin uxī uū tā xíonoo xí'in Jesús, tído kō tā'on ra ió tá nī na'a noo Jesús noo dao ka taa ñoo.

²⁵ Tá nī ndi'i, dá nī kaa taa ñoo xí'in rá:

—¡Nī xini ndū sato'o yo Jesús!

Dá nī kaa Tomás:

—Ta ná o koní xí'in nooí noo nī ku'u nduyo ñoo ndá'a ná, ta ná o chí'ii dinī ndá'í noo nī ku'u nduyo ñoo, ta ná o chí'ii ndá'í yikā ná noo nī tarkue'e ñoo, o kándisa ta'on vei —kaá rā.

²⁶ Tá nī ya'a onā kuū, ndéi tuku tā xíonoo xí'in Jesús ini ve'e ñoo, ta ió Tomás xí'in rá viti. Ta ndadí toon yé'é ndéi ra. Kúu iin kuití vá nī sa ku'in Jesús me'í noo ndéi ra ñoo, dá nī kaa nā:

—Ná koo va'a ini ndo.

²⁷ Dá nī kaa nā xí'in Tomás:

—Nakí, kandé'on ndá'í, ta chí'i dinī ndá'on noo nī ku'u nduyo, ta chí'i ta'ani dinī ndá'on noo nī tarkue'e yikáí. O sa kákuuón iin tā nákanī kuáchi ini, iin taa kandisa kakuuón.

²⁸ Dá nī kaa Tomás xí'in ná:

—Míān ndaa kuiti mií ní kúu sato'o yu'u, ta mií ní kúu Ndios yu'u.

²⁹ Dá nī kaa Jesús xí'in rá:

—Sa'á ña nī xini xí'in nooon yu'u, sa'á ñoo nī kandisón, Tomás. Tído ndiká'án ví nā kándisa va'ará kō ní xini nā yu'u.

Ká'an Juan ndiva'a nī taa na tuti yó'o

³⁰ Kua'á ká ví ña'a ná'ano ñi kee Jesús noó ta xíonoo xí'ín ná, tído kọ ní táa ndi'i ta'on yu'an noo tuti yó'o.

³¹ Tído to'on yó'o kían ñi taai, dá kandísa ndó ña Jesús kúú Cristo, na dákaki ñaá, ta kandísa ndó ña mií ná kúú de'e Ndios. Ta tá ná kandeé iní ndo ná, dá kían koni ndo kataki chíchí ndó sa'a mií ná.

21

Di'a ñi kuu tá ñi na'a noo tuku Jesús noó usá ta xíonoo xí'ín ná

¹ Tá ñi ndi'i, dá ñi na'a noo tuku Jesús noó ta xíonoo xí'ín ná noo kúú yu'ú taño'o naní Tiberias. Ta di'a ñi kuu:

² Ta né'e tá'an ij vá Simón Pedro xí'ín Tomás, ta ká'an xí'ín ná Dídimó, xí'ín Natanael, ta ñoo Caná, ña nákaa chí kuendá Galilea di'a, xí'ín ndi nduú de'e Zebedeo, xí'ín uu ká ta xíonoo xí'ín Jesús.

³ Dá ñi kaa Simón Pedro xí'ín dao ká ta ñoo:

—Ko'ín tiin tiyaká viti.

Dá ñi kaa dao ká ta ñoo:

—Ko'on ta'ani ndu'u xí'ón.

Dá ñi kee ra kua'an ra. Dá ñi saa ra ñi kaa ra ini iin barco, tído sakuaá dáá ñóó ni iin tó'ón tiyaká kọ ní tii ra.

⁴ Tá sa kua'an tuu noo vá, ta kúú sa yu'ú taño'o ñoo vá iin Jesús, tído kọ ní nákoní ta'on ñaá ta xíonoo xí'ín ná.

⁵ Dá ñi kaa na xí'ín rá:

—De'e kuálí, ¿á sa ñi tiin ndó tiyaká kei ndo?

Dá ñi kaa ra:

—¡Kóó!

⁶ Dá ñi kaa na xí'ín rá:

—Chikaa ndo ñóno xaan chí xoo kuá'a di'a barco ndo, dá tiin ndó t̄iyaká —kaá na.

Tá n̄i kee ra dión, ta kúú kuá'á nda'o t̄iyaká n̄i tiin ra, sa'á ñóo k̄o kándeé ta'on ra taó rá ñóno rá.

⁷ Dá n̄i kaa t̄a man̄i cháa k̄a noo Jesús xí'ín Pedro:

—¡Sato'o va yó kúú na káa!

Tá n̄i kandaá ini Simón Pedro ña kúú ná Jesús, dá n̄i nākui'ino ra dá'on rá, dá ch̄i sa n̄i taó vá ráan. Dá n̄i ndao ra n̄i keta ra kua'an ra ini takuií.

⁸ Ta n̄i kandoo kueé dao k̄a t̄aa ñóo vēi ra xí'ín barco. Ta ñó'o ra ñóno noo ñó'o t̄iyaká ñóo vēi ra, ta kíán tát̄o'on iin ciento metro nda noo kúú yú'u ñó'o ichí.

⁹ Tá n̄i kankuei ra ini barco ñóo, kúú n̄i xini ra sa ndío va ñó'o t̄ikeí, ta kánóo iin t̄iyaká ch̄o'o rí, ta sa ió ta'ani pan.

¹⁰ Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Tei ndó dao k̄a t̄iyaká duú n̄i tiin ndó xaan —kaá na.

¹¹ Dá n̄i kaa Pedro ini barco, dá n̄i d̄itá rá ñóno ñóo nda noñó'o ichí, ta n̄i chitíán ñó'o t̄iyaká ná'ano, ta kúú rí iin ciento uu diko ux̄i on̄i. Ta va'ará kuá'á nda'o n̄i sa kuu rí, tido k̄o ní ndata ta'on ñóno ñóo.

¹² Dá n̄i kaa Jesús xí'ín t̄aa ñóo:

—Nakíj̄i ndo kad̄ini ndo.

Dá n̄i saa ra, tido ni iin tó'ón rá k̄o ní dándáa ndato'ón ndá yoo kúú ná, dá ch̄i sa ná'á vá rá ña sato'o yo Jesús kúú ná.

¹³ Dá n̄i tiin Jesús pan ñóo, dá n̄i x̄i'o naan noo rá, ta n̄i x̄i'o ta'ani na t̄iyaká n̄i cho'o ñóo noo rá.

14 Ta viti xíno onĭ ta'ándá ná'a noo Jesús mií ná noó ta xínoo xí'ín ná nda kuu nĭ natakĭ na tein na nĭ xi'i.

Ká'an Jesús xí'ín Pedro ña ná kandaka ra ñayuu na táto'on kée iin ta ndáka léko

15 Tá nĭ ndi'i nĭ sadini ra, dá nĭ kaa Jesús xí'ín Simón Pedro:

—Simón, de'e Jonás, ¿á kónĭ cháa ka yo'ó yu'u o duú dao ka ta xaan?

Dá nĭ kaa ra:

—Jaan, ná'á vá mií ní ña kónĭ ñaái, tatá.

Dá nĭ kaa Jesús:

—Koo inon kandakón ñayuuĭ táto'on kĭ'o kée iin ra ndáka léko.

16 Dá nĭ nandió koo tuku na nĭ ndato'ón ñaá ná ta'ándá kúu uu:

—Simón, de'e Jonás, ¿á miían ndaa kónon yu'u?

Dá nĭ kaa Pedro:

—Jaan, ná'á vá mií ní ña kónĭ ñaái, tatá.

Dá nĭ kaa na:

—Koo inon kandaka va'ón ñayuuĭ.

17 Dá nĭ ndato'ón tuku ñaá ná ta'ándá kúu onĭ:

—Simón, de'e Jonás, ¿á miían ndaa kónĭ yo'ó yu'u?

Ta kúu nda'í va nĭ kuu ini Simón Pedro, dá chĭ onĭ ta'ándá nĭ nandió koo na nĭ ndato'ón ñaá ná: “¿Á kónĭ yo'ó yu'u?” Dá nĭ kaa ra:

—Sato'i, ndidaá tá'an va ña'a ná'á mií ní, sa'á ñoó ná'á vá ní ña kónĭ yu'u mií ní.

Dá nĭ kaa Jesús xí'ín rá:

—Koo inon kandaka va'ón ñayuuĭ, tá dáá.

18 Miían ndaa ná ka'in xí'ón ña tá nĭ sa kuuón iin ta ló'o, sa nakui'ínón mií vóón dá'amon, ta sa

xionooón noo ká'án miíón. Tído tá ná kusá'ánón, dá kíán ndá ná dákaa voon ndá'on, ta nda iin ka va ñayuu dáku'i'ino yo'ó do'on, ta katiin ndaa ra yo'ó ko'on noo ko ká'ón ko'on.

¹⁹ Dión nì ka'an na sa'á ndí kían ndo'o Pedro kuu ra, dá natiin Ndios ñaño'ó. Dá nì kaa ta'ani na:

—Koo inon kandikon yu'u.

Ká'an Jesús sa'á taa kú'u ini na sa'a

²⁰ Dá nì nandió koo Pedro nì sa nde'é rá chí sata, dá nì xini ra tákaa ñaa ta maní cháá ka noo Jesús vei ra. Ta taa yó'o kúú ra nì sa io díin Jesús noo nì sadíni na sakuaá dáá ñóó, ta mií rá nì ndato'ón ñaa: “¿Ndá yoo kúú ra naki'o ñaa noo ndá'a taa xini u'u ñaa?”

²¹ Dá tá nì xini ñaa Pedro, dá nì kaa ra xí'ín Jesús:

—Sato'i, ¿ndí kían ndo'o taa kaa?

²² Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Tá kóni yu'u ña koo iì vá taa kaa nda ná kasan-daá kuu nandió kooi kasaa ñayuu yó'o, ¿ndiva'a sa'ání yo'ó miíón? Dá ri yo'ó koo inon kandikon yu'u.

²³ Ta sa'á ña nì ka'an na dión, sa'á ñoó nì kasá'á dao ka na kúú kuendá Jesús ká'an na ña o kúú ta'on taa yó'o. Tído ko ní ká'an Jesús ña o kúú ra, nì kaa na ña tá kóni na ña koo iì vá taa ñoó nda ná kasandaá kuu nandió koo na kasaa na ñayuu yó'o: “¿Ndiva'a sa'ání yo'ó miíón?”

²⁴ Ta taa ká'an Jesús sa'a yó'o kúú yu'u, ta xionoo xí'ín ná, ta xí'oi kuendá sa'a ndidaá ña yó'o, ta nì taai ña. Ta ná'á yó ña kuendá xí'oi sa'an kían ña ndaa.

²⁵ Ta ío kua'á ka ví ña'a nì kee Jesús. Sa'á ñoó tá ní táai iin rá iian, taó kuendá yu'u ña o keta ta'on

ñayuú yó'o kaño'o libro nákani sa'a ndidaá ña ñi
kee na. Díón ná koo.

**Tuti yó'o kúú to'on Ndios, ta xí'o ña kuendá
sa'a Jesús
New Testament in Mixtec, Tezoatlán (MX:mx:Mixtec,
Tezoatlán)**

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Tezoatlán

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixteco, Tezoatlán [mx], Mexico

Copyright Information

© 2006, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixtec, Tezoatlán

© 2006, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

cv

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

b81ac6b3-0ad5-5336-8d42-4c2703b04e9f